

TOIVAKKA

Elämisen elementit.

Tilinpäätös 2021

Sisällys

1. Kunnanjohtajan katsaus	3
2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	5
3.1. Keski-Suomi ja Toivakka	7
3.2. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	10
3.3. Verotulot.....	10
3.4. Valtionosuudet	11
3.5. Kunnan henkilöstö	12
3.6. Ympäristöasiat	12
3.7. Muut ei-taloudelliset asiat	12
3.8. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	13
3.9. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä	13
3.10. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	14
3.11. Talouden tasapainotus	16
3.12. Tilikauden tuloksen käsittely	19
4. Kuntakonsernin toiminta ja talous	20
4.1. Verotulojen erittely	33
4.2. Investointien toteutuminen.....	34
4.3. Rahoitusosan toteutuminen	37
4.4. Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	38
5. Tilinpäätöslaskelmat	40
5.1. Kunnan tuloslaskelma.....	40
5.2. Kunnan rahoituslaskelma	41
5.3. Kunnan tase.....	42
5.4. Konsernin tuloslaskelma.....	44
5.5. Konsernin rahoituslaskelma.....	45
5.6. Konsernin tase	46
6. Keskusvaalilautakunta.....	48
7. Tarkastuslautakunta	49
8. Kunnanvaltuusto.....	50
9. Hallintopalvelut	53
10. Perusturvalautakunta.....	63
10.1. Lastensuojelu.....	65
Talouden toteuma (sitova/ulkoinen)	72

11.	Sivistyslautakunta	79
11.1.	Sivistystoimen hallinto	79
11.2.	Toivakan kunnan perusopetus.....	80
11.3.	Kankaisten kyläkoulu	82
11.4.	Toivakan koulukeskus	84
11.5.	Esiopetus	86
11.6.	Kulttuuritoimi ja kirjasto.....	87
11.7.	Vapaa-aikatoimi	89
11.8.	Kulttuuritoimi	91
11.9.	Liikuntatoimi.....	91
11.10.	Nuorisotoimi	92
11.11.	Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta.....	92
11.12.	Etsivä nuorisotyö	92
11.13.	Varhaiskasvatus.....	93
11.14.	Talouden toteutuminen	96
12.	Ympäristölautakunta	99
12.1.	Rakennusvalvonta	99
12.2.	Ympäristönsuojelu	101
13.	Tekninen lautakunta	104
	Hallinto ja suunnittelu	105
	Yhdyskuntasuunnittelu	105
	Jätehuolto	106
	Yhdyskuntatekniset palvelut (liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet)	106
	Toimitilapalvelut (kiinteistöt, siivous-, kiinteistön- ja ruokahuoltopalvelut)	106
	Maa- ja metsätilat	107
	Vesi- ja viemärlaitos.....	108
	Riskit ja epävarmuustekijät.....	108
14.	Vesihuolto	113
	Vedenkuluttajat.....	114
14.1.	Vesilaitokset ja verkosto	116
	Olennaiset muutokset vesihuoltolaitoksen toiminnassa	118
	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toimintaan vaikuttavista tekijöistä ..	119
14.2.	Talous	120
14.3.	Tuloslaskelma ja tase	122
15.	Tilinpäätöksen liitetiedot	124

1. Kunnanjohtajan katsaus

Käsillä on toiseksi viimeinen tilinpäätös kunnan nykyrakenteella. Olemme historiallisen muutoksen edessä; paikallisen itsehallinnon piirissä on hoidettu yli 150 vuotta lähes kaikki ihmisten tarvitsemat arkiset palvelutehtävät niitä asteittain laajentaen. Vuoden 2023 alusta vastuu sotepalveluista sekä pelastustoimesta siirtyy valtion rahoitettavaksi ja hyvinvointialueiden järjestämistä vastuulle. Valmistautuminen tulevaan näkyi selkeästi jo vuoden 2021 toiminnassa.

Vuotta 2021 leimasi lisäksi korona sekä uusi valtuustokausi, toki taloushaasteitakin mietittiin. Vuosi kuitenkin kokonaisuudessaan oli täynnä tekemisen meininkiä: kaikilla toimialoilla tapahtui niin pientä kuin suurtakin, ja monta tärkeää asiaa saatiin eteenpäin. Vuoden aikana pääsimme välillä myös palaamaan lähelle normaalia erilaisten tapahtumien muodossa; esimerkiksi elokuussa pidetyt kesämarkkinat onnistuivat täydellisesti ja kävijämääräkin lähenteli ennätystä. Tautitilanne kuitenkin eli jatkuvasti ja vuoteen 2021 mahtuikin myös aikoja, jolloin palveluita ja kävijämääriä jouduttiin rajoittamaan. Suuri kiitos kaikille kuntalaisille joustavuudesta.

Toivakan väkiluku kääntyi vuonna 2021 pieneen laskuun, väkiluvun ollessa vuoden viimeisenä päivänä 2386 henkilöä. Työllisyysasteemme oli kuitenkin maakunnan parhaimmistoa, edellemme kiilasivat vain Muurame ja Kyyjärvi. Kunnan palveluksessa työskenteli 31.12.2021 yhteensä 118 henkilöä.

Kunnan talousarvio toteutui tilikauden tuloksen osalta talousarviomuutoksista huolimatta ylijäämäisenä. Vuoden 2021 talousarvio oli suunniteltu 293 889 euroa ylijäämäiseksi. Talousarviomuutosten jälkeen tilikauden arvioitu alijäämä oli 98 878 euroa. Lopullinen tulos oli ylijäämäinen 171 369,66 euroa. Tähän vaikutti huomattavasti valtion lisätalousarviot, joissa kunnille myönnettiin verorahoitusta koronapandemian vuoksi. Kunnan tuloveroprosentti oli 21,00 vuonna 2021. Kiinteistöveroprosentit säilyivät vuoden 2020 tasolla.

Syksyllä 2021 käynnistimme kuntastrategian päivittämisen. Prosessia tehtiin laajasti osallistavalla tavalla, ottaen mukaan niin järjestöt, yritykset kuin henkilöstökin. Päivitetty strategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa helmikuussa 2022.

Tulevaisuudessa yksittäisen kunnan talouden kestävyys on vahvasti riippuvainen paitsi ulkoisista muutosvoimista myös toimivasta yhteistyöstä alueen eri toimijoiden kanssa. Pyrimme vuonna 2021 tekemään vahvasti yhteistyötä eri kuntien ja maakunnallisten toimijoiden kanssa ja jatkamme samaa myös vuonna 2022. On todettu, että tulevaista vuosista taloudeltaan kestävinä selviävät ne kunnat, jotka ymmärtävät yhteistyön merkityksen, etsivät ja selvittävät alueellisia vahvuuksia sekä kehittävät valmiuttaan muutosten kohtaamiseen. Niihin me Toivakassa pyrimme.

Erittäin hyvää yhteistyötä tehtiin sekä päättyneen valtuustokauden 2017–2021 valtuutettujen kuin uusien valtuustokauden 2021–2025 valtuutettujenkin kanssa. Lämpimin ja suurin kiitos kuuluu kuitenkin jälleen loistavalle henkilöstöllemme.

Toivakassa 23.3.2022

Helena Vuopionperä-Kovanen

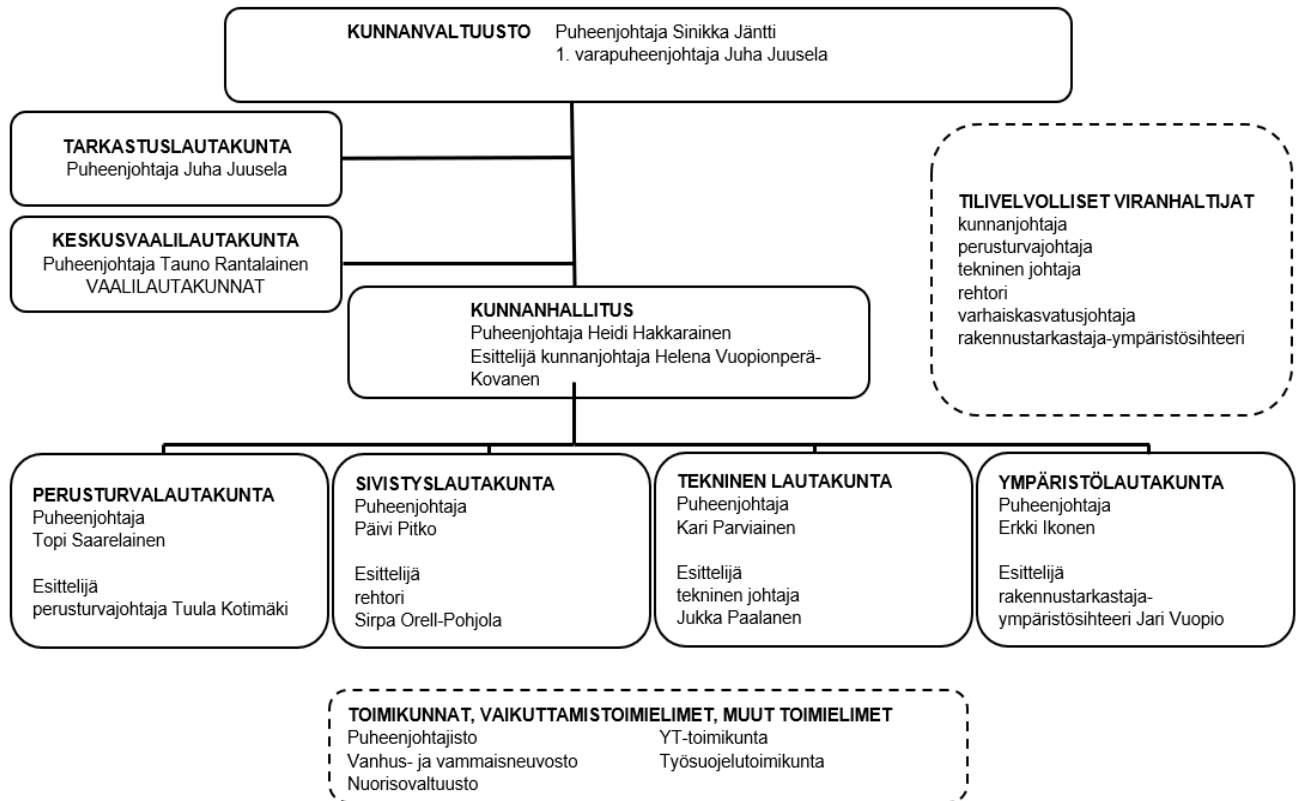
kunnanjohtaja

2. Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kuntavaalit pidettiin 13.6.2021 ja uusien valtuutettujen toimikausi alkoi 1.8.2021 ja se jatkuu 31.5.2025 saakka.

Toivakan kunnan hallinto-organisaatio 31.12.2021

3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kokonaistuotannon arvoa kuvaava bruttokansantuote jatkoi kasvuaan vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä (0,8 prosenttia edelliseen vuosineljännekseen verrattuna). Kasvuvauhti tasaantui toisesta neljänneksestä (2,2 prosenttia), jolloin bkt saavutti koronakriisiä edeltävän tason.

Teollisuuden arvonlisäyksen volyyymi jatkoi kasvuaan myös kolmannella neljänneksellä. Teollisuustuotteiden hinnat olivat selvässä nousussa ja käypähintainen arvonlisäys kasvoi volyymia nopeampaa. Kokonaisuutena koronan negatiivinen vaikutus on jäänyt teollisuuden osalta maltilliseksi.

Palveluissa koronakriisistä merkittävästi kärsineet liikenteen sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan toimialat kasvoivat kolmannella neljänneksellä. Uudelleen heikentyneen koronatilanteen myötä majoitus- ja ravitsemuspalveluiden sekä liikenteen toimialojen epävarmuus jatkuu loppuvuonna. Koronakriisi on näkynyt voimakkaasti myös taiteen, viihteen ja virkistystoimialoilla.

Yksityisen kulutuksen volyyymi kasvoi kolmannella neljänneksellä 1,3 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 3,1 prosenttia vuodentakaisesta. Suurempi nousu yksityisessä kulutuksessa nähtiin jo toisella neljänneksellä, jolloin myös palveluiden kulutus palasi kohti normaalia koronan aiheuttaman kuopan jälkeen. Koronakriisin alussa erityisesti palveluiden yksityinen kulutus oli selvästi normaalia alhaisemmalla tasolla. Vielä ennen koronakriisiä talouden kasvu oli yksityisen kulutuksen kasvun varassa.

Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä kotitalouksien kausitasoitettu säästämisaste pieneni edellisen neljänneksen tiedosta. Säästämisasteen pienenemistä selitti, että kulutusmenojen kasvu oli käytettävissä olevien tulojen kasvua nopeampaa. Vuonna 2020 alhainen yksityisen kulutuksen taso heijastui myös kotitalouksien säästämisasteeseen ja kotitalouksien säästämisaste oli vuositasolla korkeimmillaan sitten 90-luvun laman.

Työllisten lukumäärä kasvoi 2,1 prosenttia ja tehtyjen työtuntien määrä 1,2 prosenttia vuodentakaisesta. Työllisyysasteen trendi (15–64-vuotiaat) romahti koronakriisin vaikutuksesta keväällä 2020 hieman alle 70 prosentin ja oli alhaisimmillaan 69,6 prosenttia kesäkuussa 2020. Sen jälkeen kasvuun lähtenyt trendi on jatkanut kasvuun aina vuoden 2021 lokakuun 72,7 prosenttiin.

Talouden näkymiä kuvaavat indikaattorit kertovat kasvun hidastuneen vuoden loppua kohden. Teollisuuden uusien tilausten arvo on kasvanut edelleen selvästi vuodentakaiseen verrattuna, mutta viime kuukausina kehitys on tasaantunut erityisesti paperiteollisuudessa. Uudisrakentamisen näkymät heikentyivät kolmannella neljänneksellä ja rakennuslupien määrä kuutiometreillä mitattuna supistui 12,1 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna. Elinkeinoelämän luottamus oli vielä lokakuussa vahvaa, mutta kuluttajien odotukset Suomen taloudesta ovat marraskuussa heikentyneet.

Koronapandemia on vaikuttanut julkisen talouden kestävyYTEEN, ja julkinen alijäämä on kasvanut noin 10 miljardilla eurolla vuoden 2020 aikana. Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä talouden elpyessä julkisyhteisöjen kausitasoitettut tulot kasvoivat enemmän kuin kausitasoitettut menot toiseen neljännekseen verrattuna, joten julkisyhteisöjen rahoitusasema ja rahoitusaseman BKT-suhde parantuivat edellisestä neljänneksestä.

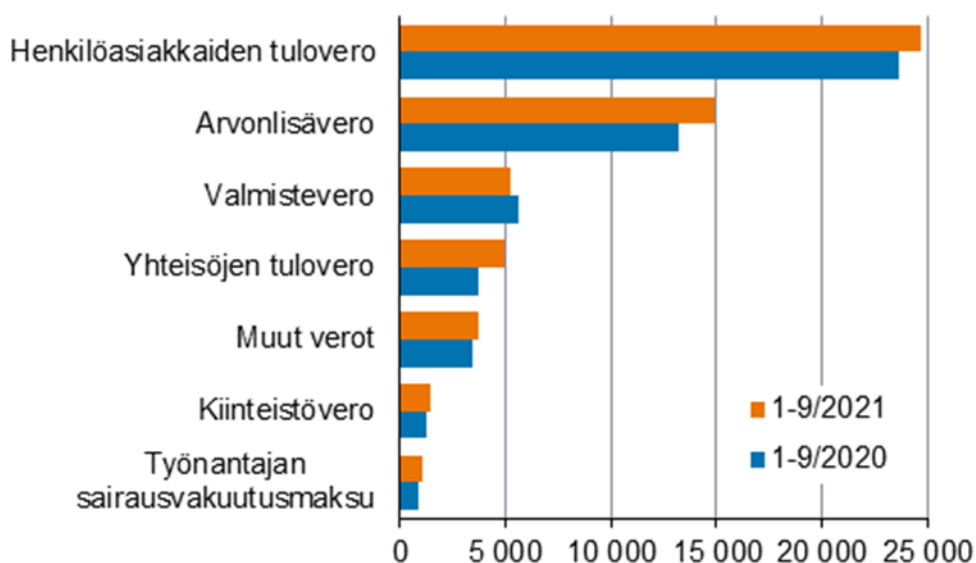
Verohallinnon vuoden 2021 syyskuun loppuun mennessä keräämien verojen nettokertymät olivat yhteensä 55,9 miljardia euroa, mikä oli 8 prosenttia enemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2020. Euromääräisesti eniten kasvoi arvonlisävero. Valmisteverotuksen kertymään vaikuttaa tämän vuoden alussa pidentynyt maksamisen määräaika.

Valtion velan määrän kasvu on tasaantunut vuoden 2020 alkupuolen nopean kasvun jälkeen. Valtion velka oli Valtiokonttorin tietojen mukaan kesäkuun 2021 lopussa yhteensä 130,2 miljardia euroa.

Kansantalouden tilinpidon vero- ja velkakäsitteet poikkeavat jonkin verran Valtiokonttorin ja Verohallinnon käsitteistä. Tilastokeskus laatii julkisen talouden luvut Eurostatin ohjeistuksen mukaisesti kansainvälisesti vertailukelpoisella tavalla.

Verotulojen kehitys verolajeittain, kumulatiivinen kuukausikertymä 1–9/2020 ja 1–9/2021 (miljoonaa euroa)

Julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino pienenee voimakkaasti vuonna 2021 mutta on edelleen selvästi pandemiaa edeltänyttä aikaa suurempi. Julkista taloutta ovat vahvistaneet erityisesti verotulojen ja sosiaaliturvamaksuista saatavien tulojen ripeä kasvu, joka on seurausta nopeasta talouskasvusta ja työllisyyden kohenemisestä. Lisäksi talouden nousu taantumasta on vähentänyt elvytys- ja tukitoimien tarvetta. Toisaalta koronaepidemia kuormittaa yhä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Julkisen talouden alijäämä ei kuitenkaan poistu kokonaan, vaikka talous toipuu ja pandemiakin hellittää ajallaan. Julkisessa taloudessa on rakenteellinen alijäämä, jota hyvä suhdanne ei korjaa. Julkisen talouden alijäämän arvioidaan olevan 2020-luvun puolivälissä noin 1 prosentti suhteessa bkt:hen.

Reipas bkt:n kasvu ja alijäämän pieneneminen taittavat velkasuhteen laskuun vuonna 2021. Talouskasvun hidastuessa valtion sekä paikallishallinnon ja hyvinvointialueiden alijäämät kääntävät velkasuhteen kuitenkin jälleen kasvuun vuodesta 2023 alkaen. Velkasuhteen arvioidaan olevan noin 69 prosenttia eli likimain 10 prosenttiyksikköä pandemiaa edeltänyttä aikaa korkeammalla tasolla vuonna 2026.

Ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät edelleen koronapandemiaan ja sen hallitsemiseksi tehtyjen rajoitustoimien kehitykseen. Virusmuunnokset muuttavat taudinhillinnän näkymiä epävarmempaan suuntaan, ja epidemia-tilanne voi heiketä nopeasti rokotusten etenemisestä huolimatta. Jos kehittyvien maiden taloudet kehittyvät heikosti ja niiden pandemian hoito epäonnistuu, on se merkittävä isku maailmantalouden kasvulle.

Epidemian pitkittyminen vähentäisi yksityistä kulutusta ja erityisesti palveluiden kysyntää, mikä heikentäisi talouden toipumista. Tautitilanteen heikentyminen näkyy myös investointiympäristön epävarmuuden lisääntymisenä, mikä voi lykätä investointeja eteenpäin tai estää niiden toteutumisen.

Inflaation kiihtymisen arvioidaan olevan väliaikainen ilmiö, ja inflaatio hidastuu jälleen ensi vuoden loppupuoliskolta lähtien. On kuitenkin mahdollista, että inflaatio jatkuu nopeana pidempään. Inflaatio-odotusten nousuun liittyy myös keskeisesti huoli siitä, että hintojen myötä myös palkat nousevat. Hinta-palkka-kierre taloudessa olisi itseään ruokkiva ja pidempiaikainen ilmiö, joka hidastaisi talouskasvua.

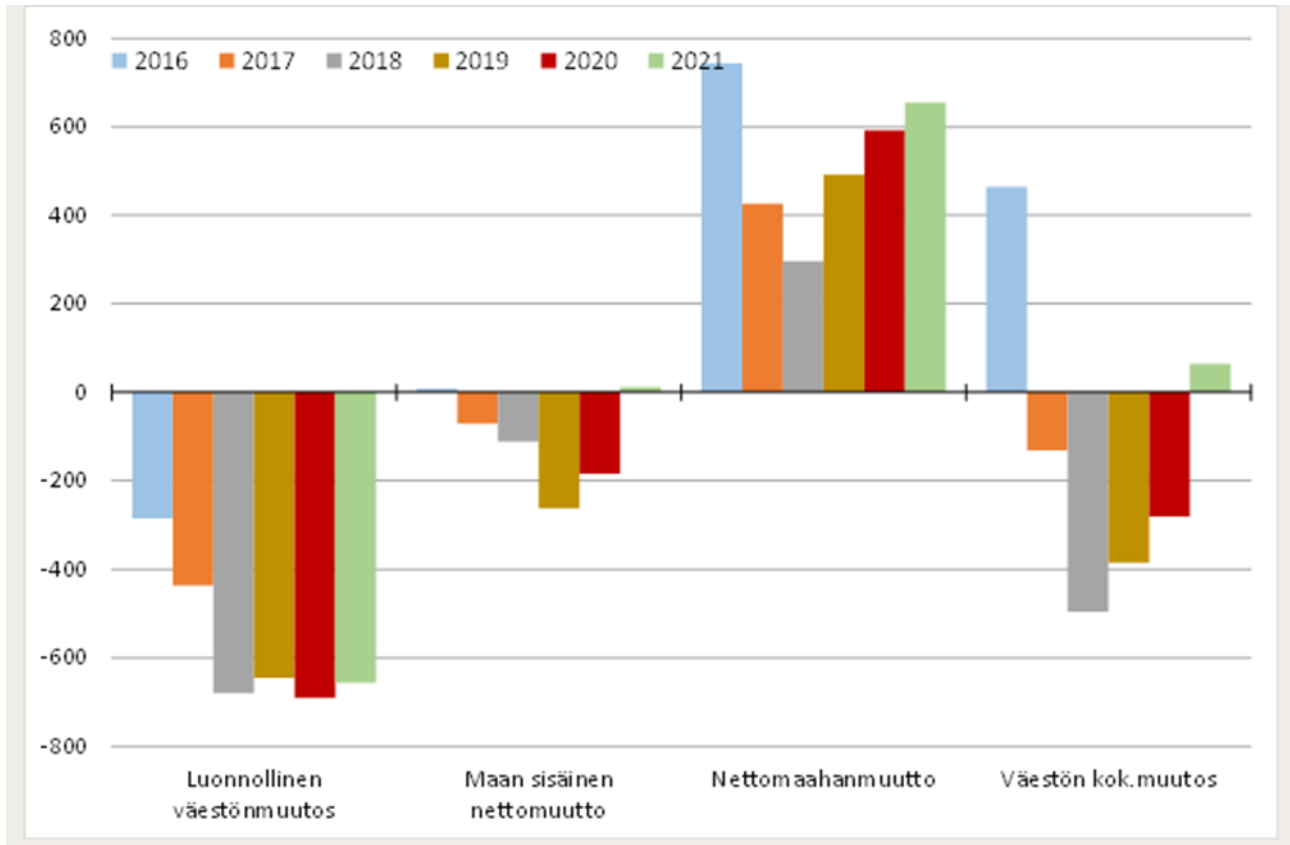
Positiivisena riskinä voidaan nähdä se, että EU:n elpymis- ja palautumistukiväline saa aikaan enemmän yksityisiä investointeja kuin ennusteissa oletetaan.

Lähde: Suomen Pankki ja Valtioneuvosto

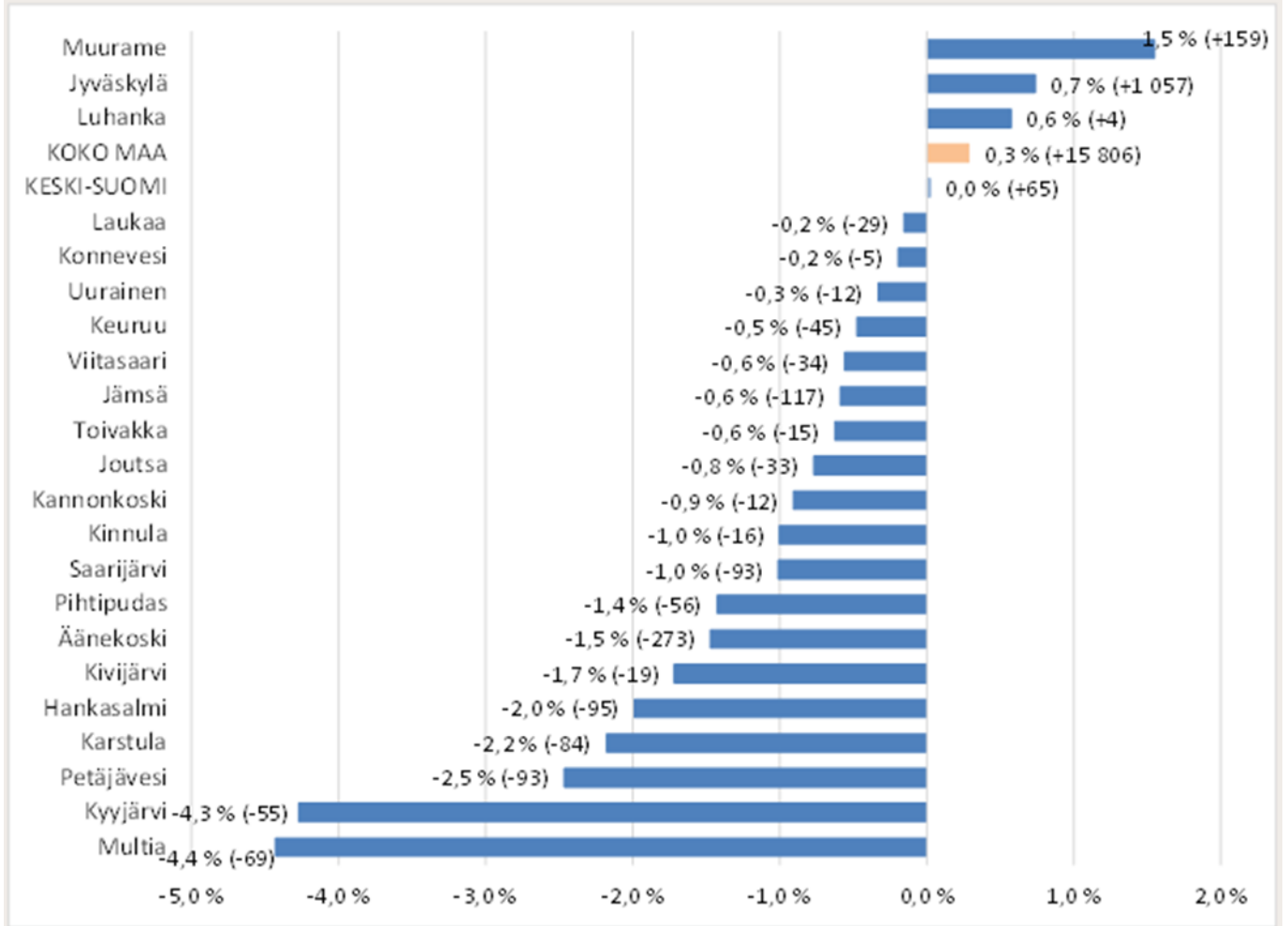
3.1. Keski-Suomi ja Toivakka

Väestömäärä kasvoi 65 henkilöllä Keski-Suomessa vuonna 2021. Kasvun taustalla oli muuttoliike. Maahanmuuttajien määrä ylitti selvästi maasta pois muuttaneiden määrän, joka oli poikkeuksellisen pieni. Lisäksi maan sisäinen muuttoliike oli hienoisesti voitollista. Syntyvyys pysytteli edelleen matalana. Luonnollisen väestömuutoksen myötä väestö väheni huomattavasti.

Väestömäärän vuosimuutos kunnittain 2021, % (suluissa muutos henkilömääränä; ennakko)

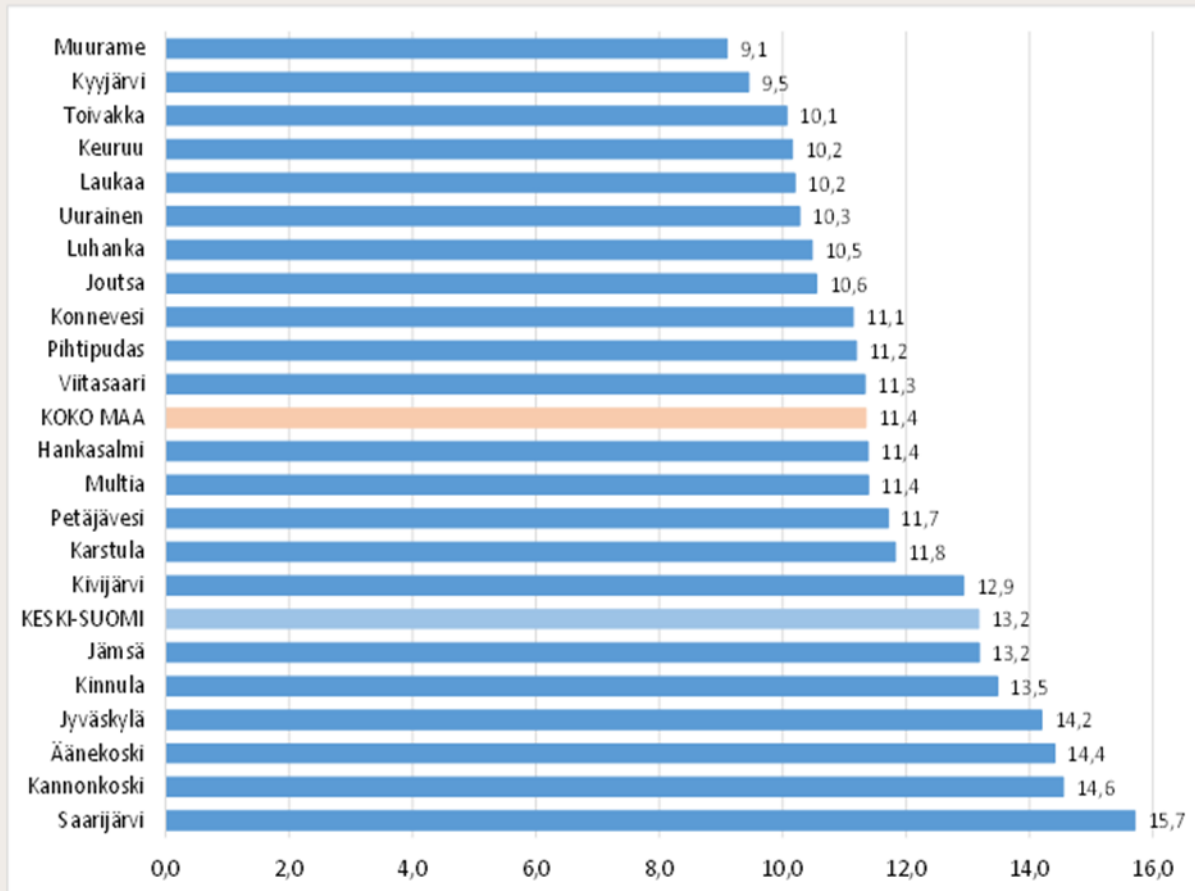
Työikäisten (15-64 v.) määrä laskee sekä koko maassa että Keski-Suomessa. Keski-Suomessa oli vuonna 2020 lähes 11 600 työkäistä vähemmän kuin kymmenen vuotta aiemmin.

Ikäänntyneiden (yli 64 v.) määrä kasvaa vahvasti sekä koko maassa että Keski-Suomessa. Keski-Suomessa ikäryhmä on kasvanut lähes 16 000:lla vuodesta 2010. Suurten ikäluokkien aiheuttama kasvu koettiin erityisesti 2010-luvun alkupuolella.

Keski-Suomessa oli vuoden 2021 lopussa 16 033 työtöntä työnhakijaa, mikä on 3 448 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli 6 158, mikä on 622 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Keski-Suomessa pitkäaikaistyöttömiä kaikista työttömistä työnhakijoista oli 38,4 % ja koko maassa 39,0 %.

Työttömyysaste kunnittain 2021 (koko vuoden kk-keskiarvo), %

Keski-Suomen yritysten yhteenlaskettu liikevaihto jatkoi kasvuaan vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä. Liikevaihto ylitti 7,6 %:lla edellisvuoden tason ja 1,3 %:lla kahden vuoden takaisen. Kasvun hienoinen tasaantuminen kertonee kuitenkin siitä, että nopeimman kasvun vaihe on ohitettu.

Keski-Suomen yritysten yhteenlasketun vientiliikevaihdon kasvu on ollut maltillista verrattuna koko maan ripeään kasvuun. Vienti on 13,7 % jäljessä vuoden 2019 tasosta. Tuotannon päättymisen UPM:n Jämsän Kaipolan paperitehtaalla heijastuu voimakkaasti maakunnan vientiliikevaihtoon. Myös maailmanlaajuiset häiriöt toimitusketjuissa ja komponenttien saatavuudessa vaikeuttavat vientikehitystä väliaikaisesti.

Yksityinen kulutus on vahvaa, mikä näkyy toimialojen kehityksessä. Päätoimialoista koko korona-ajan vahvasti porskuttanut kaupan ala kasvoi vuoden takaisesta 6,1 % ja kahden vuoden takaisesta 10,8 %. Koronan runtelema yksityinen palvelusektori on päässyt hyvään kasvuun, ja liikevaihto ylittää jo pandemiaa edeltäneen tason. Vilkas kotimaan matkailukesä paikkasi myös majoitus- ja ravitsemisalalan menetyksiä, mutta kahden vuoden takaisesta liikevaihdosta puuttuu edelleen 9,8 %, eikä loppuvuonna ryöpsähtänyt omikron-aalto helpota tilannetta.

Rakentamisen alan liikevaihto kasvoi ripeästi vuoden 2021 alkupuoliskolla, kasvun hieman tasoittuessa kolmannella neljänneksellä. Kasvua kirjattiin 5,4 % edellisvuodesta ja 4,1 % kahden vuoden takaisesta. Teollisuusrakentaminen on edelleen vilkasta, mutta sairaala Novan ja Kirri-Tikkakosken kaltaisia isoja hankkeita ei tällä hetkellä ole vireillä.

Keski-Suomessa teollisuuden liikevaihdon pudotus oli koko maata rajumpi. Hiipuminen alkoi jo ennen pandemiaa ja kiihtyi entisestään koronan ja Kaipolan tehtaan tuotannon lakkauttamisen vauhdittamana. Toipuminen

on ollut hidasta ja liikevaihdon kehitys on jäänyt huomattavasti jälkeen koko maan teollisuuden kasvusta. Keski-Suomen teollisuusyritysten kokonaisliikevaihdosta puuttuu 8,0 % kahden vuoden takaiseen verrattuna.

Yritysten henkilöstömäärän ja uusien avointen työpaikkojen määrän kehitys on ollut vahvasti nousujohteista sekä koko maassa että Keski-Suomessa. Vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä Keski-Suomen yritysten henkilöstömäärä oli kahden vuoden takaisella tasolla ja ylitti 5,0 %:lla edellisvuoden vastaavan ajankohdan. Vahvinta henkilöstömäärän kasvu on ollut kaupan alalla ja palveluissa.

Yritykset raportoivat laajasti osaavan työvoiman puutteesta. Samaan aikaan työttömyysaste on Keski-Suomessa maakuntien toiseksi korkein ja pitkäaikaistyöttömyys jatkaa yhä kasvuaan.

Keski-Suomen seutukunnat pärjäävät verrattain hyvin vastaavien seutujen joukossa ja koko maan kehitykseen peilaten. Joutsan, Keuruun ja Saarijärvi-Viitasaaren seutujen yritysten kokonaisliikevaihdon kasvu ylitti kirkkaasti koko maan kasvun vertailtaessa sekä vuoden että kahden vuoden takaiseen tilanteeseen. Yritysten henkilöstömäärässä Jyväskylän seudun kasvu päihittää koko maan kasvun molempina vertailuajankohtina.

Keski-Suomessa ripeimmin koronavuoden notkahduksesta ovat nousseet liikevaihdolla mitaten Äänekosken (+20,9 %) ja Keuruun (+17,0 %) seudut. Kahden vuoden takaiseen verrattuna eniten kasvua kirjasi Saarijärvi-Viitasaaren seutu, 23,1 %. Vastaavasti henkilöstömäärällä mitaten vuoden takaisesta on noustu parhaiten Jyväskylän (5,8 %) ja Keuruun (5,5 %) seuduilla. Keuruun hyvästä työllisyyskehityksestä kertoo myös kahden vuoden takaisen henkilöstömäärän ylittyminen 1,8 %:lla.

Jämsässä Kaipolan tehtaan heijastukset työttömyyteen eivät toteutuneet pelätyn suuruisina. Kaipolan osajille on löytynyt työtä myös seudun ulkopuolelta. Jämsän yritysten yhteenlaskettu liikevaihto vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä oli 31,2 % jäljessä kahden vuoden takaisesta, kun taas yritysten henkilöstömäärä oli 7,2 % alhaisempi.

Lähde: Keski-Suomen Aikajana

3.2. Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kunnan talousarvio toteutui tilikauden tuloksen osalta talousarviomuutoksista huolimatta ylijäämäisenä. Vuoden 2021 talousarvio oli suunniteltu 293 889 euroa ylijäämäiseksi. Talousarviomuutosten jälkeen tilikauden arvioitu alijäämä oli 98 878 euroa. Lopullinen tulos oli ylijäämäinen 171 369,66 euroa. Tähän vaikutti huomattavasti valtion lisätalousarviot, joissa kunnille myönnettiin verorahoitusta koronapandemian vuoksi. Kunnan tuloveroprosentti oli 21,00 vuonna 2021. Kiinteistöveroprosentit säilyivät vuoden 2020 tasolla.

3.3. Verotulot

Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa esitetyt veroperustemuutokset on huomioitiin vuoden 2021 verotulouunusteissa. Vuoden 2021 verotuottoon vaikuttivat osaltaan myös koronaviruksen aiheuttamat toimenpiteet yritysten tukemiseksi. Merkittävin vaikutus oli veronmaksun viivästämisellä maksujärjestelyssä aikaisempaa edullisemmin, mikä koski takautuvasti myös alkuvuonna 2020 maksettuja arvonlisäveroja. Osa vuoden 2020 viivästyistä veroista odotettiin maksettavan takaisin vuoden 2021 aikana, minkä takia vuoden 2021 verokertymä kasvoi selvästi edellisvuodesta.

Hallitusohjelman mukaisesti ansiotuloveroperusteisiin tehtiin indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla. Veropohjaa tiivistettiin vuonna 2021 jatkamalla asuntolainan korkojen verovähennysoikeuden asteittaista poistoa. Hallituksen antaman listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevan esityksen vaikutusten arvioitiin pienentävän ansio- ja pääomatuloveron tuottoa vuodesta 2021 alkaen. Työsuhdematkalipun verovapaata

osuutta korotettiin ja verotusta yksinkertaistettiin. Täyssähköautojen vapaan autoedun ja käyttöedun verotusarvoa alennettiin määräaikaisesti vuosina 2021—2025. Sähköautojen latausetu vapautettiin verosta määräaikaisesti vuosina 2021—2025. Työsuuhdepolkupyöräetu säädettiin 1 200 euroon saakka verovapaaksi. Joukkoliikenteen osuus työsuuhde-etuna tarjottavasta liikkumispalvelupaketista rinnastettiin verovapaaseen työsuuhdematkalippuun.

Kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 12 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2021 ja 2 prosenttiyksikköä verovuodesta 2022 alkaen. Muutokset alensivat valtion yhteisöveron tilityksiä vuonna 2021 noin 612 milj. euroa. Hallituksen antaman yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvän tutkimusyhteistyön lisävähennystä koskevan esityksen arvioitiin pienentävän valtion yhteisöverokertymää hieman vuosina 2021—2024. Irtaimen käytöomaisuuden kaksinkertaiset poistot olivat voimassa määräaikaisesti vuosina 2020—2023. Tämä alensi verovuoden 2021 verotuottoa arviolta n. 220 milj. euroa.

Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoitiin nettomääräisesti kunnille.

Toivakan kunnan verotulot toteutuivat arvioitua paremmin. Toteuma vuonna 2021 oli 9 230 786,21 €, joka oli 208 786,21 € enemmän kuin muutetussa talousarviossa. Kiinteistövero arvioitiin kertyvän 679 000 €, mutta vuoden 2020 kiinteistöveroja tilittiin 73 000 € vuoden 2021 alussa, joten kiinteistöveroja kertyi 737 972,23 €.

Yhteisöverotuottoja arvioitiin kertyvän 982 000 € vuoden 2021 aikana, mutta kuntien osuuden yhteisöveron tuoton korottaminen toi Toivakan kunnalle yhteensä 1 097 363,82 € yhteisöveroa.

3.4. Valtionosuudet

Valtiovarainministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö tekivät päätökset vuoden 2021 valtionosuudesta joulukuun 2020 lopussa.

Kaupungeille ja kunnille myönnettiin valtionosuutta **7593 miljoonaa euroa** ja verotulomenetysten korvauksia **2362 miljoonaa euroa** vuonna 2021. Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta.

Sekä vuoden 2020 että 2021 valtionosuusmaksatukseen vaikuttaa vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa (9.4.2020) päätetty ja 5. lisätalousarviossa (3.9.2020) tarkistettu koronavirusepidemiaan liittyvä **veronmaksulykkäysten aiheuttamien verotulomenetysten tilapäinen korvaus**, joka lisää valtionosuutta 118 milj. € vuonna 2020 ja vähentää valtionosuutta 88 milj. € vuonna 2021. Loppuosa vähennyksestä tehdään vuonna 2022.

Koronaepidemiaan liittyviä tukia maksettiin kunnille vuonna 2021 valtionosuuden yhteydessä **46 miljoonaa euroa**. Tästä 31 milj. euroa jaettiin kuntien välillä kunnallisverojen suhteessa ja loppuosa 15 milj. euroa asukasta kohden tasasuuruisesti (2,80 €/as).

Toivakan kunnan osuus koronaepidemian tuista oli yhteensä 241 757 €. Valtionosuudet toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Tilinpäätöksen olennaiset poikkeamat tuotoissa verrattuna talousarvioon johtuivat Paloskylän leirikeskusten myynnin toteutumattomuudesta, sosiaalihuollon asiakasmaksulain muutoksesta 1.7.2021 alkaen, verorahoituksen valtion myöntämistä lisämäärärahoista, valtion myöntämästä korona-avutuksesta, sivistystoimen hankerahoituksesta ja traktorin myyntitulosta. Menoissa suurimmat poikkeamat johtuivat henkilöstön sijaiskustannuksista ja työvoiman vuokrauksesta koronaepidemian takia, sairaanhoitopiirin alijäämän kattamisvarauksesta ja seututerveyskeskuksen tasauslaskusta.

Kunnan elinvoimaisuuden ja elinkeinotoiminnan kannalta merkittävänä asiana Viisarimäen yritysalueen asema-kaava sai lainvoiman vuonna 2017 ja alueelle rakennettiin kunnallistekniikka. Aluetta markkinoidaan aktiivisesti, kuitenkin yhtään yritystonttia ei ole toistaiseksi saatu myydyksi.

3.5. Kunnan henkilöstö

Kunnan palveluksessa työskenteli 31.12.2021 yhteensä 118 henkilöä. Edelliseen vuoteen nähden henkilöstömäärä oli laskenut kolmella henkilöllä. Toistaiseksi voimassa olevissa työ- tai virkasuhteissa olevien kokonaismäärä laski kolmella henkilöllä ollen 92. Määräaikaisten työsuhteiden määrä nousi kuudella henkilöllä ollen 26. Henkilöstökulut nousivat edellisestä vuodesta 40 314 euroa.

Terveysperusteiset poissaolot sisältävät sairauspoissaolopäivien lisäksi ammattitaudit sekä työ- ja vapaa-ajan tapaturmat. Terveysperusteisia poissaolopäiviä kertyi yhteensä 1628 kalenteripäivää, mikä oli 216 kalenteripäivää enemmän kuin edeltävänä vuonna. Terveysperusteisten poissaolojen laskennallinen kustannus kunnalle oli 453 600 euroa (350 €/päivä). Henkilöstön osaamisen kehittämiseksi järjestettäviin koulutuksiin on osallistuttu työpäivissä mitattuna 139,5 päivää enemmän kuin edellisvuonna. Koronapandemian vuoksi lähikoulutusten määrä on vähentynyt ja verkkokoulutusten osuus kasvanut.

Yhteistoiminta henkilöstön kanssa on aktiivista ja rakentavaa. Yhteistoimintaelimessä on edustettuna keskeiset henkilöstöryhmät ja yt-toimikunta kokoontuu säännöllisesti 1-2 kuukauden välein. Yhteistoimintaelimessä käsitellään säännölliset lakisääteiset asiat, minkä lisäksi henkilöstön kanssa neuvotellaan erikseen tarpeen mukaan.

Kunnan työsuojelutoiminnasta vastaa työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutetut, jotka muodostavat työsuojelutoimikunnan. Laadukkaalla työsuojelutoiminnalla taataan henkilöstölle turvallinen työskentely-ympäristö. Työsuojelutoimikunta ylläpitää kattavaa työsuojeluohjeistusta, joka ohjaa esimiehiä ja henkilöstöä työssään.

3.6. Ympäristöasiat

Toivakan kunnassa vastuu ympäristöasioiden hoitamisesta on ympäristölautakunnalla, johon kuuluu viisi jäsentä. Ympäristölautakunta toimii kunnassa lupaviranomaisena rakennus- ja ympäristöasioita koskevissa lupaasioissa. Ympäristölautakunnan toiminnasta ja käsittelemistä lupa-asioista kerrotaan ympäristölautakunnan tilinpäätöstekstissä.

Ympäristöasiat otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa, jäte- ja vesihuollossa, kiinteistöhuollossa ja vesienhoidossa. Yleis- ja asemakaavatasoiseen suunnitteluun sisältyvät tarvittavat maisema-, luonto- ja muut ympäristöselvitykset. Maankäytön suunnittelun yhteydessä hankittu selvitystieto otetaan huomioon kaavamerkinnoissa ja -määräyksissä sekä kaavan täytäntöönpanoon liittyvässä kunnallisteknisessä rakentamisessa ja muun rakentamisen ohjauksessa.

Euromääräisesti merkittävimmät ympäristökulut, -tuotot ja investoinnit liittyvät jätevesien käsittelyyn. Toivakan kunnan vesihuoltolaitos huolehtii koko kunnan alueen jätevesien käsittelystä. Vesinäytteitä otettiin valvontaohjelman mukaisesti myös puhdistamon ylä- ja alapuolisesta vesistöistä. Lisäksi tehtiin kalataloustarkkailu Leppävedessä.

Kuivakolun kaatopaikan pitäjänä Toivakan kunta on vastuussa kaatopaikan jälkihoidosta 30 vuoden ajan kaatopaikkatoiminnan päättymisestä. Kaatopaikan toiminta ei ole jatkunut enää vuoden 2001 jälkeen.

3.7. Muut ei-taloudelliset asiat

Hyvän hallintoon kuuluu yhdenvertaisuuden ja objektiviteetin periaatteet. Niiden mukaan viranomaisten on kohdeltava kaikkia asiakkaita tasapuolisesti ja puolueettomasti. Hyvän hallinnon periaatteita noudattaen Toivakan kunnassa torjutaan korruptiota ja lahjontaa avoimella ja läpinäkyvällä päätöksentekomenettelyllä. Lisäksi pienessä kunnassa päättäviä viranomaisia on rajallinen määrä ja päätöksentekoa on mahdollista valvoa hyvin yksityiskohtaisella tasolla. Pienessä kunnassa riskinä on, että pieni joukko päätöksentekijöitä on mukana tekemässä päätöksiä eri intressiryhmissä. Esteellisyyksien merkitys ja huomiointi ovat siksi tärkeässä roolissa kunnan

päätöksenteossa. Kunnan toiminta rakentuu jo Suomen lakienkin nojalla ihmisoikeuksia kunnioittavaksi ja vaalivaksi.

3.8. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnan taloudelliset kehitysnäkymät ovat merkittävästi yhteydessä kunnan kasvutavoitteiden toteutumiseen. Kunnan taloussuunnitelman oletuksena on maltillinen noin 20 asukkaan vuosittainen kasvu, jonka toteuttaminen on kuitenkin suuri haaste.

Taloussuunnitelmassa on merkittävä noin 2 000 000 euron säästötavoite käyttötaloudessa vuosien 2021-2025 aikana. Tämä asettaa Toivakan talouden haasteelliseen tilanteeseen, jossa joudutaan harkitsemaan vakavasti esimerkiksi tulevien vuosien investointien ja hankintojen rajoittaminen minimiin, näin etenkin tapauksissa, joissa kasvutavoite alittuu ja asukasluku kääntyy laskuun.

Säästöpainne kohdistuu myös käyttötalouteen, vaikka Toivakan kunta tuottaa palveluitaan jo nyt suhteellisen edullisella tavalla verrokkikuntiin nähden. Tekemistä talouden tasapainottamisessa riittää ja kunnan täytyy pyrkiä hankkimaan rahoitusta myös muilla keinoin, kuten omaisuuden realisoinnilla.

Kunnan toiminnan on reagoitava pieniinkin toimintaympäristön muutoksiin herkästi. Pienen kunnan asukaskohmainen velkamäärä kasvaa herkästi, jos lainaa joudutaan ottamaan lisää.

Vuonna 2023 tuleva soteuudistus näyttää tämänhetkisten laskelmien perusteella heikentävän Toivakan kunnan taloustilannetta. Toivakan kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää 1 916 798,86 € 31.12.2021. Kuntalain mukaan alijäämä on katettava 31.12.2024 mennessä. Toivakan kunta on päivittänyt talouden tasapainottamissuunnitelmaa, jossa merkittävät tulonodotukset liittyvät kertaluonteisiin eriin. Nämä kertaluonteisten erien toteutumiset auttavat merkittävästi alijäämän kattamiseen, jolloin voidaan olettaa, että alijäämä tulee katetuksi aikataulun mukaisesti.

3.9. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä

Toivakan kunnanvaltuuston hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden mukaan kunnan riskit luokitellaan neljään pääluokkaan:

Strategiset riskit, jotka ovat kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin ja menestystekijöihin kohdistuvia sisäisiä ja ulkoisia uhkia

Operatiiviset riskit, jotka ovat päivittäiseen toimintaan, prosesseihin ja järjestelmiin kohdistuvia uhkia

Taloudelliset riskit, jotka uhkaavat talouden tasapainoa, investointeja tai rahoitusta

Vahinkoriskit, jotka ovat tiettyihin kohteisiin kohdistuvia ennakoitavissa olevia uhkia

Strategiset riskit

Keskeisimpänä strategisena riskinä kunnalle on asetettujen kasvutavoitteiden toteutumattomuus. Kunnan strategisena tavoitteena on kasvaa ja kehittyä. Kunnan taloudellinen perusta on riippuvainen nimenomaan asukasmäärästä ja kasvusta. Kasvun toteutuminen turvaa kehittymismahdollisuudet ja toisaalta sen toteutumattomuus asettaa haasteen kehittymiselle erityisesti taloudellisesta näkökulmasta. Kunnan menestystekijöiksi on tunnistettu muun muassa sen sijainti suhteessa maakuntakeskukseen, luonto, turvallisuus ja yhteisöllisyys. Menestystekijöihin sinänsä ei kohdistu odotettavissa olevia uhkia, mutta niiden viestimisessä onnistuminen on tärkeää. Positiivinen imago ja maine korreloivat edellä mainittuun kasvutavoitteen toteutumiseen.

Operatiiviset riskit

Operatiivisista riskeistä keskeisimpiä ovat henkilöstöriskit, joista merkittävin on avainhenkilöriski. Kunnan henkilöstöorganisaatio on kapea ja sen kaikilla tasoilla on avainhenkilöitä, joiden korvaaminen lyhyellä aikavälillä on

kunnalle erittäin haasteellista. Äkilliset pitkäaikaiset poissaolot tai irtisanoutumiset voivat heikentää huomattavasti organisaation tuloksellisuutta ja palvelutason ylläpitämistä sekä hallinnollisen työskentelyn laatua. Toisaalta organisaatiossa on myös sellaisia tehtävä- ja rooliyhdistelmiä, jotka aiheuttavat riskin väärinkäytöksistä. Riskipitoiset rooliyhdistelmät asettavat haasteita sisäiselle ja ulkoiselle valvonnalle. Merkittäviin henkilöstöriskeihin lukeutuu myös osaavan työvoiman saatavuusriski. Etenkin asiantuntija- ja johtotehtävissä tehtävänkuvat ovat pienessä kunnassa laajoja ja vaativat erittäin monipuolista osaamista.

Muita merkittäviä operatiivisia riskejä ovat tietojärjestelmä- ja tietosuojariskit. Nykyorganisaatiot toimivat entistä enemmän tietojärjestelmien varassa ja tietojärjestelmien pettäminen voi heikentää tai lamauttaa täysin organisaation tai sen osan. Tietosuojariskit voidaan luokitella operatiivisten riskien lisäksi kaikkiin muihinkin riskiluokkiin. Tietosuojavahingot voivat aiheuttaa sekä toiminnallista että taloudellista vahinkoa ja pahimmillaan aiheuttaa esimerkiksi mainevahinkoa, jolla on strategisia vaikutuksia.

Taloudelliset riskit

Toivakan kunnan merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät rahoitukseen ja takausvastuisiin. Toivakan kunnan velkamäärä kasvoi huomattavasti vuonna 2020, kun kunta takaajana nosti KSVH Oy:n lainatakauksien maksamista varten 3.331.806,00 euroa Kuntarahoitus Oyj:ltä. Kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää on myös edelleen merkittävä summa. Tämän lisäksi KSVH Oy:n tilanne ja sen selviytyminen saneerausohjelman velvoitteista aiheuttavat merkittäviä riskejä myös Toivakan kunnalle, jota tulee seurata tarkoin. Saneerausohjelman mukaiset velvoitteet KSVH Oy on hoitanut ja tilittänyt kunnalle 17 742,93 € vuonna 2021.

Yhdeksi suurimmista riskeistä muodostuu Kiinteistö Oy Toivakanhakan taloudellinen tilanne sekä vanheneva rakennuskanta, jonka voidaan olettaa tarvitsevan erilaisia remontteja myös tulevana vuosina. Kunta on emona taannut ja lainoittanut Ki Oy Toivakanhakaan myös aiempina vuosina merkittävillä osuuksilla, jotka muodostavat yhtiön lisäksi myös emolle merkittävän taloudellisen riskin. Takaukset tytäryhteisön lainoista on 864 716 € ja kunnan lainasaamiset ovat 589 840,75 €. Kiinteistö Oy Toivakanhaka ei pystynyt lyhentämään kunnan lainoja vuonna 2021.

Kuntakonsernin taloudellisen aseman kannalta oleelliseksi muodostuu emon kyky hidastaa velkaantumista tulevaisuudessa. Tulorahoituksen kehittymisen ennustamattomuus sekä käyttötalouden kustannuspaineet ovat merkittäviä riskejä myös tulevana vuosina.

Taloudellisen riskin kunnalle aiheuttaa myös 1.1.2023 aloittavat hyvinvointialueet. Toivakan kunnan pitäisi pystyä pitämään toimintakate korkeintaan 6 miljoonassa eurossa, jotta vuosikate riittäisi kattamaan poistot ja lainanlyhennykset. Asiaan ratkaisevasti vaikuttavat valtionosuuksien määrä on vielä tarkentumatta keväällä 2021.

Vahinkoriskit

Ennakoitavissa olevat vahinkoriskit ovat rajallisia ja esimerkiksi varautumistasoa erilaisten poikkeustilojen kuten luonnonmullistusten varalle on nostettu. Kunnan kiinteistöihin kohdistuvat mittavat vahingot, kuten tulipalot tai laajat vesivahingot voisivat vahingoittaa huomattavasti kunnan toimintaa varsinkin vahingon kohdistuessa palvelutuotantotiloihin, kuten koululle tai päiväkotiin, sillä korvaavia tiloja on kunnassa hyvin rajallisesti saatavilla.

Vahinkoriskejä on vakuutettu lakisäätteisten vakuutusten lisäksi vakuuttamalla rakennukset irtaimistoiheen ja ajoneuvot. Lisäksi kunnalla on julkisyhteisön vastuuvakuutus ja kuntien ryhmätapaturmavakuutus, jossa vakuutettuina ovat kaikki kunnan asukkaat kunnan järjestämissä tilaisuuksissa.

3.10. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Hallintosäännön 72 §:n mukaan kunnan hallinnon ja talouden valvonta järjestetään siten, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja

hallintosäännön mukaisesti. Sisäinen valvonta raportoi havainnoistaan kunnanhallitukselle, tilintarkastajalle sekä tarkastuslautakunnalle. Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Toivakan kunnan hallintosäännön mukaan kunnanhallitus valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti. Lautakunnat vastaavat, että sisäinen valvonta järjestetään ja yhteensovitetään siten, että kunnan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan. Lautakunnat hyväksyvät oman sisäisen tarkastuksen suunnitelmansa, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta. Toivakan kunnassa on sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, joka on laadittu vuonna 2018.

Hallintosäännön mukaan kunnanjohtaja sekä muut johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuudesta ja toimeenpanosta vastuualueellaan.

Sisäinen tarkastus

Kuntaliiton kunnille suunnatun ohjeistuksen mukaan sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa. Se on riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto. Se tukee objektiivisella arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoiminnallaan organisaation kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista.

Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin.

Sisäisen tarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista. Sisäinen tarkastus tukee toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta sekä johtamis- ja hallintojärjestelmän kehittämistä. Sisäisen tarkastuksen työtä ohjaa alan kansainvälinen ammatillinen ohjeistus, johon sisältyvät muun muassa eettiset säännöt, ammattistandardit ja käytännön ohjeet.

Kuntalaissa ei ole säädetty sisäisestä tarkastuksesta, sillä kuntien ja kuntayhtymien erilaisen koon ja organisoitumismuotojen vuoksi kaikille kunnille ja kuntayhtymille yhtenäisen sisäisen tarkastuksen järjestämismallia ei ole löydettävissä. Suositeltavaa kuitenkin on, että etenkin keskisuudessa ja suuressa kunnassa ja kuntayhtymässä on ammattimainen sisäisen tarkastuksen toiminto. Se voidaan järjestää esimerkiksi kunnan/kuntakonsernin tai kuntayhtymän omana toimintana, yhteistoimintana muiden kuntien kanssa tai se voidaan hankkia ulkopuolisilta palvelujen tuottajilta.

Kunnanhallituksen on suositeltavaa järjestää sisäisen tarkastuksen toiminto, jos kunnan toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt eivät ole riittäviä toimintaan ja talouteen liittyvien riskien hallitsemiseksi ja valvomiseksi. Tarve järjestää sisäinen tarkastus voi perustua myös kuntakonsernin organisoitumiseen, palveluiden järjestämis- ja tuotantotapoihin sekä johtamisjärjestelmän menettelyihin.

Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, toimivalta ja vastuu tulisi määritellä kunnanhallituksen, sisäisen tarkastuksen jaoston tai toimikunnan hyväksymässä kirjallisessa sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa. Siinä määritellään sisäinen tarkastus kunnanhallituksen, jaoston tai toimikunnan alaiseksi toiminnaksi. Hallitus, jaosto tai toimikunta ohjaa ja valvoo sisäisen tarkastuksen toimintaa, hyväksyy sen suunnitelmat ja käsittelee raportoinnin sekä seuraa ja arvioi johtamisen ja hallinnan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä.

Sisäisellä tarkastuksella tulisi olla oikeus saada salassapitoa koskevien säännösten estämättä kunnan toimintaan kohdistuvien tarkastustehtävien edellyttämät tiedot ja asiakirjat, kuulla tarvittavia henkilöitä sekä toimintavapaus päättää sisäisen tarkastuksen tehtävistä.

Sisäisen tarkastuksen riippumattomuuden toteutumiseksi sisäinen tarkastus raportoi hallitukselle, jaostolle tai toimikunnalle sekä kunnanjohtajalle tai pormestarille.

Sisäiset tarkastajat ja suoritettut tarkastukset

Kunnanhallitus ja lautakunnat ovat valinneet keskuudestaan sisäiset tarkastajat vuodelle 2021.

Kunnanhallituksen sisäisinä tarkastajina ovat toimineet Varja Oksanen ja Jouko Sundvall, sivistyslautakunnan sisäisinä tarkastajina Sami Puikkonen ja Markku Kauppinen, perusturvalautakunnan sisäisinä tarkastajina Matleena Häätylä ja Topias Peltonen, teknisen lautakunnan sisäisinä tarkastajina Lauri Jaatinen ja Terhi Tähtinen ja ympäristölautakunnan sisäisinä tarkastajina Rauno Bågman ja Tanja Kainulainen.

Sisäisten tarkastajien raportointiohje hyväksyttiin kunnanhallituksessa 5.10.2020. Lähtökohtana oli, että sisäinen tarkastus suoritettaisiin talousarviovuoden kuluessa, mutta koronakriisin työllistäessä myös ohjeiden laatiminen venyi syksyyn. Koska myös valtuustokausi tulisi päättymään kesken vuoden, sovittiin sisäisten tarkastajien kanssa, että tarkastukset suoritetaan viimeistään kevään 2021 aikana.

Tarkastusraportit ovat aina luonteeltaan luottamuksellisia, eikä niitä liitetä esimerkiksi tilinpäätöksen liitteeksi. Raportit säilytetään arkistointia koskevien määräysten mukaisesti.

Toimialoittain seurataan kolmea keskeistä valvonnan aluetta: palveluiden tuotantoa, hallinnon laillisuutta sekä hallinnon sujuvuutta. Sisäiset tarkastajat valitsevat oman lautakuntansa (tai kunnanhallituksen toimialan) tarkastettavakseen talousarviovuosittain.

Sisäiset tarkastajat voivat itse suunnitella keskittykö tarkastus talousarviovuoden aikana kaikkeen kolmeen valvonnan alueeseen tai yksittäiseen alueeseen.

Sisäisen tarkastuksen toimintoa tullaan kehittämään myös jatkossa.

3.11. Talouden tasapainotus

Kunnanvaltuusto hyväksyi 16.11.2020 Toivakan kunnan talouden tasapainotusohjelman, jossa vuosien 2020-2023 aikana taloutta sopeutetaan yhteensä 1.030.800,00 euroa.

Hallinto, henkilöstö ja koko kuntaa koskevat asiat	2020	2021	2022	2023
Valtuuston koko arvioidaan 2020, lautakuntien jäsenmäärät ja kunnanhallituksen edustus lautakunnissa arvioidaan uudella valtuustokaudella		3 000	5 000	
Kokous- ja seminaaripalkkioita leikataan 20 % vuoden 2021 alusta lukien		20 000		
Kokous- ja palaverikäytäntöjä uudistetaan etäosallistumisen suuntaan, tämä vähentää matkakustannuksia ja parantaa työajan käytön tehokkuutta		2 000		
Suositusvapaat (vapaaehtoiset palkattomat vapaat)		20 000		
Lomarahojen vaihtaminen vapaaksi -käytännön mahdollistaminen		6 000		
Henkilöstö- ja luottamushenkilöiden muistamissääntöjen tarkistus		2 000		
Kunnan sponsorointisopimuksista luovutaan vuodesta 2021 alkaen		3 000		
	0	56 000	5 000	0
Hallinto, henkilöstö ja koko kuntaa koskevat asiat	2020	2021	2022	2023
Toivakkatalon kahvikoneesta luovutaan		10 000		
Ei-pakolliset hankinnat lopetetaan kokonaan vuosiksi 2021-2022		20 000		
Yhden työntekijän siirtyminen eläkkeelle vuodenvaihteessa, virkaa ei täytetä 2020-2021		22 000		

Asiakirjoista ja toimenpiteistä perittävien maksujen tarkistaminen (vesimaksut, vaka ym)		22 000		
Lehti-, nettilehti- ym. tilauksia vähennetään koko kunnassa		1 000		
Vakuutusten kohteiden ja laajuuden kriittinen tarkastelu, vakuutusten kilpailuttaminen		2 000		
Kunnan kaikkien jäsenyyksien (mm. kannatusjäsenyydet yhdistyksissä) kriittinen tarkastelu		500		
		0	77 500	0

Perusturvan toimiala	2020	2021	2022	2023
Siirrytään omista autoista leasing-autoihin kotipalveluissa		7 500		
Palvelujen ostojen kriittinen tarkastelu		15 000		
Määräaikaisen työsuhteen päätyminen kesäkuulle 2020 (yt:ssä käsitelty)	7 000			

	7 000	22 500	0	0
--	-------	--------	---	---

Sivistystoimi	2020	2021	2022	2023
Määräaikaisen erityisopettajan virka lakkautetaan - 1 htv v. 2023				35 000
Opetustuntien määrää vähennetään, tuntijako/tuntikehys asetetaan lain sallimaan minimiin (arvioitu kertaalleen jo lukuvuodelle 2020-2021)				
Koulukuljetusten optimointi		38 000		
Sijaisten käyttöä vähennetään (sitouduttu yt-neuvottelun tuloksissa)	2 500	2 500		
Kirjastonjohtajan viran täyttämättä jättäminen kesäkuulle 2021 saakka	10 000	13 000		
4H-avustusten pienentäminen	3 000	4 000		

Perhepäivähoitajan siirto Touhuvakkaan (toteutettu 2020)	9 000			
Avustukset kotitalouksissa säästöt (toteutettu 2020)	10 000			
Perusopetuksen tuntijaon tarkastelu (toteutettu 2020)	25 000	25 000	25 000	
Muuttokorvausten ja johtajuusjärjestelmän kriittinen tarkastelu (toteutettu 2020)	3 500	3 500	3 500	
Asiakaspalveluiden ostoissa säästäminen varhaiskasvatuksessa (toteutettu 2020)	36 000			
	99 000	86 000	28 500	35 000

Tekninen toimi	2020	2021	2022	2023
Kiinteistöjen päivystyskierrosta supistetaan		2 000		
Aurinkosähkön hyödyntäminen kirjastolla ja Toivakkatalolla (jäähdytetyt kiinteistöt)				
Kiinteistöveroselvityksen perusteella kiinteistöverotulo kasvaa		30 000	30 000	
Yhden työntekijän siirtyminen eläkkeelle vuoden 2021 alussa, tehtävää ei täytetä (yt:ssä käsitelty)		30 300		
Yksi määräaikainen työsuhteen päättyy vuoden 2020 loppuun (yt:ssä käsitelty)		32 000		
	0	94 300	30 000	0

Myytäviä kohteita, kertaluonteiset tulot	2020	2021	2022	2023
Tilinpäätöksen 2020 perusteella arvioidaan metsäomaisuuden myyntiä, vuoden 2021 tilinpäätöksen perusteella arvioidaan osakkeiden myyntiä.				
Palosjärven tontit		60 000		
Nisulan tontit		200 000		

Puun myyminen		35 000		
Soraa/hiekkaa myydään		20 000		
Paloskylän leirikeskus	175 000			
	175 000	315 000	0	0
Investoinnit ja muut asiat	2020	2021	2022	2023
Liikuntahalli-investoinnista luovutaan tässä tilanteessa				
Takuuvuokrien ja tontin varausten tuloutus				
Jatkoselvitetään konserniyhtiöiden rakenteita tulevaisuudessa				

Vuodelle 2021 hyväksytyt talouden tasapainottamiskeinot eivät kaikilta osin toteutuneet suunnitelman mukaisesti.

Valtuuston kokoa arvioitiin keväällä, mutta valtuusto päätti olla pienentämättä valtuutettujen määrää. Lautakuntien jäsenmäärä pysyi myös valtuuston päätöksellä ennallaan. Näistä ei siis saavutettu odotettuja säästöjä. Kunnanhallituksen edustusta lautakunnissa on vähennetty uuden valtuustokauden alusta, esimerkiksi kunnanhallituksen erikseen nimettyjä edustajia ei lautakunnissa ole, vaan läsnäolo- ja puheoikeus on kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla. Kokous- ja seminaaripalkkioita on leikattu 20 % pysyvästi ja säästö oli 10.000 euroa. Lomarahoja vaihdettiin vapaaksi reilun 11.000 euron edestä ja myös suositusvapaita pidettiin runsaasti. Asiakirjoista ja toimenpiteistä perittävät taksat tarkistettiin, ei-pakollisia hankintoja vähennettiin ja palkkasihteerin virkaa ei täytetty. Kannatusjäsenyyksiä ja sponsorointeja on vähennetty. Opetustuntien määrää on vähennetty ja sijaisten käyttöä vähennetty lisäämällä oman toimen ohessa tehtävää opetustyötä äkillisissä sijaisustarpeissa. Avustuksia ja asiakaspalveluiden ostoa vähennettiin eri toimialoilla.

Toteutumattomuus koski lähinnä kertaluonteisia eriä eli Palosjärven ja Nisulan tontit jäivät myymättä. Kotihoidon leasing-autoihin siirtyminen ei toteutunut vuonna 2021. Kokous- ja seminaaripalkkioista toteutui 10 000 €. Vakuutusten kilpailutus toteutettiin vuoden 2021 aikana, joten säästö näkyy vasta vuonna 2022. Kilpailutus toi kunnalle 17 500 €:n säästön.

Talouden tasapainotussuunnitelmaa päivitettiin vuosille 2022–2024. Hyväksytty suunnitelma tasapainottaa tuloita 2 334 781 € vuoden 2024 loppuun.

Talouden tasapainotusohjelma: tavoite 1.5 milj € 2022-2024	2022	2023	2024	
Kiinteistöverojen kasvu selvityksen pohjalta	20 000			
Suositusvapaat	10000	10000	10000	
Lomarahen vaihtaminen vapaaksi	10000	10000	10000	
Henkilöstö- ja luottamusheikilöiden muistamisääntöjen tarkistus	2000			
Vakuutukset kilpailute ttu	27000			
Siirytään omista autoista leasing-autoihin kotipalveluissa	6000			
Matkakorvausten vähen t äminen, selvitetään gps-pohjainen ohjelmisto	2000			
Perusopetuksen tuntijaon tarkastelu, vähennetään tuntijakoa 2 tunnilla, TA 2022	6000			
Ruokapalvelutoimintojen tehostaminen, tarkentuu valtuuston kokoukseen mennessä				
Syksystä 22 eteenpäin yksi luokanopettaja vähemmän eläköitymisen vuoksi, TA 2022	21800			
Varhaiskasvatus: perintö	15308,49			
Perusturva: perintö	49672,6			
YHTEENSÄ	169 781	20000	20000	
KERTALUONTEISET TULOT				
Paloskylän leirikeskus --> KIRJATTU TA 22	120000			
Vuoden 2021 tilinpäätöksen peruste ella arvioidaan osakeomaisuuden myyntiä (linjattu 2020)	1200000			
Metsäkiinteistön myynti (70-80ha), TA 22	150000			
Soran myynti	25000	15000	15000	
Puun myynti	50000	40000	40000	
Nisulan tontit			250000	
Leppärannan tontit		220000		
Rivitalotonttien myynti, tarkentuu valtuuston kokoukseen mennessä				
YHTEENSÄ	1545000			
YHTEENSÄ	1 714 781	295000	325000	2 334 781

3.12. Tilikauden tuloksen käsittely

Toivakan kunnan tilikauden 2021 tulos ennen poistoeron muutosta on 149 925,70 euroa.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 2021 tuloksen käsittelystä seuraavaa

tuloutetaan kunnan suunnitelman mukaan kirjattuja poistoeroja 21.443,96 euroa.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen Toivakan kunnan tilikauden ylijäämä 171 369,66 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille.

4. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt. Tytäryhteisöjä ovat yhtiöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kuntakonsernia johdetaan kokonaisuutena kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta ja strategisten tavoitteiden mukaisesti. Hallintosäännön lisäksi konsernijohtamista kunnassa ohjaa erillinen konserniohje.

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitiilinpäätös.

Kunnan kokonaan omistamat tytäryhteisöt

Toivakan Lämpö Oy (100 %)

Kiinteistö Oy Toivakanhaka (100 %)

Kuntayhtymät, joissa kunta on osakkaana

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia (1,0529%)

Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri (0,93 %)

Keski-Suomen liitto (0,80%)

Konserniohjaus

Konserniohjauksesta määritellään kunnan hallintosäännössä sekä konserniohjeessa. Hallintosääntöä on päivitetty vuonna 2021 ja siinä huomioitiin tuolloin erityisesti konserniohjauksen sääntely. Konserniohje on hyväksytty kunnanhallituksessa vuoden 2017 lopussa.

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat

Valtuustokauden vaihtumisen myötä myös konserninyhtiöiden hallitukset nimettiin uudelleen. Molemmissa yhtiöissä jatkoi sama toimitusjohtaja. Toivakan Lämpö Oy:n toimitusjohtaja erosi tehtävästään vuoden 2022 alussa ja tehtävää on sittemmin sijaisjärjestelynä hoitanut Toivakan Lämpö Oy:n hallituksen puheenjohtaja.

Kiinteistö Oy Toivakanhaka haki vuoden aikana kunnanvaltuustolta lainojen lyhennysvapaata. Vuonna 2021 Hakan lainanlyhennykset kunnalle olisivat olleet 33 824,90 + 5435,00 euroa koroja. Toivakan kunta on myöntänyt kiinteistöyhtiölle lainaa kaikkiaan 633 173,62 €, josta vuoden 2021 lopussa on ollut jäljellä 589 840,75 euroa. Maksuaika lainamäärälle on 25 vuotta. Kunnanvaltuusto myönsi lainoille lyhennysvapaata. Kunnanhallitus omistajaohjauksenaan edellytti yhtiöltä suunnitelmaa ja toimenpiteitä yhtiön talouden tasapainottamisesta sekä selvitystä esimerkiksi kiinteistörakenteen muutoksista. Käsittelyä aiheesta on jatkettu myös vuoden 2022 puolella.

Yhtiön haastavan taloudellisen tilanteen parantamiseksi kunnanvaltuusto päätti tukea yhtiötä 70.000 euron de minimis-tuella. Omistajan näkemys päätöksentekovaiheessa oli, että avustus tulee käyttää tyhjiillään olevien asuntojen remontointiin, jotta ne saataisiin takaisin vuokramarkkinoille sekä markkinoinnin parantamiseen, jotta vuokrausastetta saataisiin kohoamaan. Avustuksella pyrittiin myös parantamaan yhtiön kykyä selviytyä taloudellisista velvoitteistaan.

Kiinteistö Oy Toivakanhaka oli vuoden aikana useaan otteeseen kunnanhallituksen kuultavana ja kunnanjohtaja sekä kunnanhallituksen puheenjohtaja kokoontuivat yhtiön hallituksen kanssa myös muutoin. Kunnanhallitus kiersi loppuvuodesta 2021 läpi tyhjiillään olevat kiinteistöyhtiön asunnot. Yhtiöltä saatiin käyttösuunnitelma avustuksen kohdentamisesta. Kunnanhallitus on kuullut yhtiön toimitusjohtajaa ja hallituksen puheenjohtajaa yhtiön tilanteesta viimeksi helmikuussa 2022.

Kunnanvaltuusto vahvisti 1.3.2021 pidetyssä kokouksessaan Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n saneerausohjelman. Toivakan kunnan osalta saneerausvelka muodostuu 3 373 784, 03 € lainojen pääomasta, 57 983,27 € koroista, 71 938, 06 € takausprovisiosta ja 400 € kuluista. Yhteensä velkasaneerauksen kohteena on 2 04 528,43 €. Saneerausohjelman mukaisesti Keski-Suomen Verkkoholding Oy maksaa Toivakan kunnalle saneerausvelkaa yhteensä 592 265,30 €. Ensimmäinen maksu tapahtui 30.6.2021. Maksuerän suuruus on 5914,31 € ja maksut tapahtuvat neljä kertaa vuodessa. Saneeraus on kokonaisuudessaan maksettu 30.12.2038.

Omistajastrategioiden valmistelua käynnistettiin vuonna 2021. Niiden valmistelu jatkuu edelleen vuonna 2022.

Toivakan kunta on kirjannut saneerausvelan pitkäaikaisiin saamisiin vuoden 2020 tilinpäätöksessään. Tämänhetkisen tiedon perusteella ei ole tarvetta alaskirjaamiselle, sillä saneerausohjelma on hyväksytty ja yhtiön uskotaan selviytyvän saneerausvelan maksamisesta. Tilannetta seurataan aktiivisesti.

Konsernitalouden toteutuminen

Toivakan Lämpö Oy:n tilinpäätös oli poikkeuksellisesti tappiollinen -14 680,35 €. Selittäviä tekijöitä ovat esimerkiksi energiahintojen nousu sekä joidenkin kiinteistöjen arvioitua pienemmät lämmöntarpeet.

Kiinteistö Oy Toivakanhakan tilinpäätöksen tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 38 543,74 €, vaikka vuokratuotot jäivät odotettua pienemmäksi. Asuintalovarausta muodostettiin 38 520 euroa, jolloin tilikauden voitoksi jäi 23,74 €. Vuokratuotot toteutuivat 30 000 € arviota pienempänä. Merkittävää kustannusnousua oli lämmitys-kustannuksissa ja vesi- jätevesimaksuissa.

Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Kunta jatkaa omistajastrategioiden laadintaa vuonna 2022. Konsernin kehityksessä huomioitavaa ovat taloudelliset riskit. Kiinteistö Oy Toivakanhakan rakennuskanta on iäkästä, mikä lisää remontointitarvetta myös tulevina vuosina. Emo on taannut merkittävän osan yhtiön lainoista, mikä lisää taloudellista riskiä.

Vuoden 2023 alusta alkaen kuntakonsernien painoarvo tulee kasvamaan emokunnan taloudellisen ja toiminnallisen volyymin pienentyessä huomattavasti konserniin nähden. Velat ja vastuut kuitenkin jäävät pääosin ennalleen. Kuntien omistajapolitiikalle sekä konsernijohtamiselle tämä asettaa huomattavasti aiempaa enemmän niin haasteita kuin osaamisvaatimuksiakin. Osaamisvaatimuksista on huolehdittava myös hallitusten sisällä.

Haastetta tuo myös tulorahoituksen kehittymisen ennakoimattomuus sekä mahdolliset globaalit talousvaikutukset ja niiden vaikutus myös Suomen kansantalouteen ja kuntatalouteen (esimerkiksi Ukrainan sodan talousvaikutukset).

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Hallintosääntöä tarkennettiin vuoden 2021 aikana erityisesti liittyen konsernivalvontaan liittyviin seikkoihin.

Tilikauden aikana tytäryhtiöt ovat käyneet kunnanhallituksen kuultavana liittyen ajankohtaisiin asioihin sekä yhtiön taloustilanteisiin. Viestinnän ja seurannan kehittämistä on tehty, mutta se vaatii toimenpiteitä edelleen vuoden 2022 aikana.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Ulkoinen

	2021	2020
Toimintatuotot	2 312 416,90	2 430 897,23
Toimintakulut	-17 036 709,96	-15 489 770,63
Toimintakate	-14 724 293,06	-13 058 873,40
Verotulot	9 230 786,21	8 397 608,12
Valtionosuudet	6 574 411,00	6 977 938,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	983,52	
Muut rahoitustuotot	85 422,15	86 344,42
Korkokulut	-50 355,22	-49 504,31
Muut rahoituskulut	-43 359,69	-19 384,63
Vuosikate	1 073 594,91	2 334 128,20
Poistot ja arvonalentumiset	-923 669,21	-812 562,06
Tilikauden tulos	149 925,70	1 521 566,14
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	21 443,96	21 443,96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	171 369,66	1 543 010,10

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/ Toimintakulut, %	13,57	15,69
Vuosikate/ Poistot, %	116,23	287,26
Vuosikate/euro/asukas	449,96	972,55
Asukasmäärä	2386	2400

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista / maksurahoituksen osuus toimintamenoista

=100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

=100*Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

4.1. Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 073 594,91	2 334 128,20
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	312 525,00	-3 378 958,16
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-522 214,00	-607 374,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin		57 590,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 260,00	33 791,34
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 740,00	47 152,16
Investoinnit	-519 214,00	-468 841,48
Toiminnan ja investointien rahavirta	866 905,91	-1 513 671,44
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-150 000,00
Antolainasaamisten vähennykset		158 524,90
Antolainauksen muutokset		8 524,90
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,40	4 131 806,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-892 119,76	-754 392,71
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	457 166,13	-856 633,88
Rahoituksen rahavirta	-434 953,23	2 529 304,31
Rahavarojen muutos	431 952,68	1 015 632,87
Rahavarat 31.12	1 972 204,74	1 540 252,06
Rahavarat 1.1	1 540 252,06	524 619,19
Kassavarojen muutos	431 952,68	1 015 632,87
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, %	306	598
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-2 844 711,19	-4 730 607,82
Laskennallinen lainanhoitokate	1	2
Kassan riittävyys, pv	39	28
Asukasmäärä	2386	2400

4.2. Tase ja sen tunnusluvut

	2021	2020
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	13 627 001,60	14 029 716,81
I Aineettomat hyödykkeet	231 122,26	257 789,45
1. Aineettomat oikeudet	33 969,64	12 645,61
2. Muut pitkävaikutteiset menot	197 152,62	245 143,84
II Aineelliset hyödykkeet	11 286 945,35	11 662 993,37
1. Maa- ja vesialueet	1 490 774,47	1 430 774,47
2. Rakennukset	6 482 441,41	6 820 813,26
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 106 208,52	3 174 700,13
4. Koneet ja kalusto	171 622,45	232 815,51
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	35 898,50	3 890,00
III Sijoitukset	2 108 933,99	2 108 933,99
1. Osakkeet ja osuudet	1 931 942,62	1 931 942,62
2. Muut lainasaamiset	176 991,37	176 991,37
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 787 355,48	3 285 615,11
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet		
II Saamiset	1 815 150,74	1 745 363,05
Pitkäaikaiset saamiset	1 103 897,17	1 123 376,90
1. Lainasaamiset tytäryhtiöltä	472 532,00	479 312,00
2. Muut saamiset	631 365,17	644 064,90
Lyhytaikaiset saamiset	711 253,57	621 986,15
1. Myyntisaamiset	437 682,51	366 682,31
2. Lainasaamiset	60 830,91	66 150,91
3. Muut saamiset	46 907,31	132 386,92
4. Siirtosaamiset	165 832,84	56 766,01
III Rahoitusarvopaperit	36 736,98	36 736,98
1. Osakkeet ja osuudet	36 736,98	36 736,98
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 935 467,76	1 503 515,08
VASTAAVAA YHTEENSÄ	17 414 357,08	17 315 331,92

	2021	2020
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	3 651 590,64	3 480 220,98
I Peruspääoma	5 568 389,50	5 568 389,50
II Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	-2 088 168,52	-3 631 178,62
III Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	171 369,66	1 543 010,10
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	398 500,84	419 944,80
1. Poistoero	398 500,84	419 944,80
C PAKOLLISET VARAUKSET	314 265,00	
1. Muut pakolliset varaukset	314 265,00	
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	69 387,55	69 881,87
1. Valtion toimeksiannot		
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	64 806,73	66 318,11
3. Muut toimeksiantojen pääomat	4 580,82	3 563,76
E VIERAS PÄÄOMA	12 980 613,05	13 345 284,27
I Pitkäaikainen	8 803 946,87	9 696 065,91
1. Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	8 384 842,36	9 276 961,40
2. Lainat julkisyhteisöiltä		
3. Liittymismaksut ja muut velat	419 104,51	419 104,51
II Lyhytaikainen	4 176 666,18	3 649 218,36
1. Joukkovelkakirjalainat	1 300 000,00	1 300 000,00
2. Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	892 119,44	892 119,76
3. Saadut ennakot	87 867,89	118 349,50
4. Ostovelat	1 286 334,79	630 929,91
5. Muut velat	103 628,09	188 704,56
6. Siirtovelat	506 715,97	519 114,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 414 357,08	17 315 331,92
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	23,38 %	22,68 %
Suhteellinen velkaantuneisuus - %	71,16 %	74,28 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-1 917	-2 088
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	-803	-870
Lainakanta 31.12, €/asukas	4 608	4 953
Lainakanta 31.12 1000 €	10 996	11 888
Lainasaamiset 31.12 1000 €	177	177
Lainat ja vuokravastuut 31.12.2020, 1000 €	12100	13208
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	5071	5503
Asukasmäärä	2386	2400

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT		1 000 €
TULOT		2021
Toiminta		
	Toimintatuotot	2 312
	Verotulot	9 231
	Valtionosuudet	6 574
	Korkotuotot	
	Muut rahoitustuotot	85
	Satunnaiset tuotot	
	Tulorahoituksen korjauserät	
	- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-2
Investoinnit		
	Rahoitusosuudet investointimenoihin	
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1
Rahoitustoiminta		
	Antolainasaamisten vähennykset	
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	
	Lyhytaikaisten lainojen lisäys	
	Oman pääoman lisäykset	
Kokonaistulot yhteensä		18 201
MENOT		
Toiminta		
	Toimintakulut	17 037
	- Valmistus omaan käyttöön	
	Korkokulut	50
	Muut rahoituskulut	43
	Satunnaiset kulut	
	Tulorahoituksen korjauserät	
	Pakollisten varausten muutos	
	-Pakollisten varausten lis.(+),väh.(-)	314
	-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustap- piot	
Investoinnit		
	Investointimenot	522
Rahoitustoiminta		
	Antolainasaamisten lisäykset	
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	892
	Lyhytaikaisten lainojen vähen- nys	
	Oman pääoman vähennykset	
Kokonaismenot yhteensä		18 858

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021	2020
Toimintatuotot	6 517 625,88	6 392 459,91
Toimintakulut	-22 129 207,55	-20 139 367,53
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	-15 611 581,67	-13 746 907,62
Verotulot	9 230 786,21	8 397 608,12
Valtionosuudet	7 482 326,67	7 903 807,62
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	611,71	-6 304,92
Muut rahoitustuotot	138 853,04	87 582,42
Korkokulut	-87 602,33	-60 923,57
Muut rahoituskulut	-48 050,31	-24 235,34
Vuosikate	1 105 343,32	2 550 626,71
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 304 169,89	-1 120 981,93
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-198 826,57	1 429 644,78
Tilinpäätössiirrot	104 864,38	11 412,81
Vähemmistöosuudet		
Laskennallisten verojen muutos		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-93 962,19	1 441 057,59

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/toimintakulut, %	29,45	31,74
Vuosikate/poistot, %	84,75	227,54
Vuosikate/euro/asukas	463,26	1062,76
Asukasmäärä	2386	2400

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
100*toimintatuotot/toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista
100*vuosikate/(suunn.mukaiset poistot+arvonalentumiset)

4.4. Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 105 343,32	2 550 626,71
Satunnaiset erät	93 000,00	
Tulorahoituksen korjauserät	278 668,52	-3 391 713,87
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-926 664,46	-2 323 745,95
Rahoitusosuudet investointimenoihin		57 590,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	441 083,83	200 860,51
Toiminnan ja investointien rahavirta	991 431,21	-2 906 382,60
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	656 303,37	685 383,37
Antolainasaamisten vähennykset		150 000,00
Antolainauksen muutokset	656 303,37	835 383,37
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 221,93	4 158 771,63
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 125 239,92	-842 899,71
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-520 800,00	468 155,00
Lainakannan muutokset	-1 628 817,99	3 784 026,92
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	284 127,44	-817 895,52
Rahoituksen rahavirta	-688 423,52	3 801 514,77
Rahavarojen muutos	303 007,69	895 132,17
Rahavarat 31.12	2 516 825,98	2 213 818,31
Rahavarat 1.1	2 213 818,29	1 318 686,14
	303 007,69	895 132,17
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä	-7 040 672,93	-9 605 532,05
Investointien tulorahoitus, %	119	113
Laskennallinen lainanhoitokate	0,56	1,17
Kassan riittävyys, pv	41	42

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	20 683 081,17	21 507 490,01
Aineettomat hyödykkeet	638 678,30	435 950,50
Aineettomat oikeudet	355 618,80	190 806,66
Muut pitkävaikutteiset menot	283 059,50	245 143,84
Aineelliset hyödykkeet	18 945 403,06	20 047 716,49
Maa- ja vesialueet	1 712 537,52	1 654 088,25
Rakennukset	13 102 742,31	10 291 767,87
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 281 319,92	3 177 095,85
Koneet ja kalusto	478 923,25	392 040,05
Muut aineelliset hyödykkeet	158 703,58	161 771,84
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	211 176,48	4 370 952,63
Sijoitukset	1 098 999,81	1 023 823,02
Osakkuusyhteisöosuudet	116 670,70	41 521,87
Muut osakkeet ja osuudet	981 031,26	981 003,30
Muut lainasaamiset		
Muut saamiset	1 297,85	1 297,85
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	68 774,12	28 525,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 257 229,54	3 807 266,57
Vaihto-omaisuus	62 959,48	65 875,31
Saamiset	1 677 444,08	1 527 572,95
Pitkäaikaiset saamiset	631 365,17	644 064,90
Lyhytaikaiset saamiset	1 046 078,91	883 508,05
Rahoitusarvopaperit	129 736,98	232 036,98
Rahat ja pankkisaamiset	2 387 089,00	1 981 781,33
VASTAAVAA YHTEENSÄ	25 009 084,83	25 343 282,46

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA	4 707 290,04	4 831 957,74
Peruspääoma	5 568 389,55	5 568 389,50
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	359 242,45	389 948,03
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-1 126 379,78	-2 567 437,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-93 962,18	1 441 057,97
PAKOLLISET VARAUKSET	466 253,28	168 028,77
Muut pakolliset varaukset	466 253,28	168 028,77
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	138 605,29	98 734,61
VIERAS PÄÄOMA	19 696 936,22	20 244 561,34
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	13 979 343,24	14 463 339,46
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	427 500,03	426 327,30
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	2 430 516,64	2 919 035,04
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	2 859 576,31	2 435 859,54
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>25 009 084,83</u>	<u>25 343 282,46</u>

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste %	18,82	19,07
Suhteellinen velkaantuneisuus %	84,79	89,21
Kertynyt ylijäämä(alijäämä) 1 000 €	-1 220	-1 126
Kertynyt ylijäämä(alijäämä) € asukas	-511	-469
Konsernin lainat € asukas	6 878	7 243
Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	16 410	17 382
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	18 245	36 169
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	7 646	15 070
Konsernin lainasaamiset, 1000 €	650	479
Asukasluku	2386	2400

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen

01.01.2021 - 31.12.2021

	Budjetti 2021	Bu-muutos 2021	Budjetti + muutos	Toteutuma 2021 01-12	Käyttö-%
0003 TULOSLASKELMA					
3000 TOIMINTATUOTOT					
3001 Myyntituotot	1.063.828	21.965	1.085.793	1.169.713,62	107,7
3200 Maksutuotot	270.700		270.700	438.274,69	161,9
3300 Tuet ja avustukset	174.486	156.837	331.323	493.226,97	148,9
3400 Muut toimintatuotot	265.081		265.081	211.201,62	79,7
3000 TOIMINTATUOTOT	1.774.095	178.802	1.952.897	2.312.416,90	118,4
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut	-5.357.279	-42.000	-5.399.279	-5.424.589,00	100,5
4300 Palvelujen ostot	-8.968.889	-694.858	-9.663.747	-10.066.446,86	104,2
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-741.490		-741.490	-797.901,25	107,6
4700 Avustukset	-530.700		-530.700	-529.018,35	99,7
4800 Muut toimintakulut	-234.271		-234.271	-218.754,50	93,4
4000 TOIMINTAKULUT	-15.832.629	-736.858	-16.569.487	-17.036.709,96	102,8
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14.058.534	-558.056	-14.616.590	-14.724.293,06	100,7
5000 Verotulot	8.704.000	318.000	9.022.000	9.230.786,21	102,3
5500 Valtionosuudet	6.530.509	45.045	6.575.554	6.574.411,00	100,0
6000 Rahoitustuotot ja -kulut					
6001 Korkotuotot				983,52	-100,0
6100 Muut rahoitustuotot	71.800		71.800	85.422,15	119,0
6200 Korkokulut	-70.000		-70.000	-50.355,22	71,9
6300 Muut rahoituskulut	-21.600		-21.600	-43.359,69	200,7
6000 Rahoitustuotot ja -kulut	-19.800		-19.800	-7.309,24	36,9
6999 VUOSIKATE	1.156.175	-195.011	961.164	1.073.594,91	111,7
7000 Poistot ja arvonalentumiset 7100					
Suunnitelman mukaiset poistot	-883.730		-883.730	-923.669,21	104,5
7000 Poistot ja arvonalentumiset	-883.730		-883.730	-923.669,21	104,5
8499 TILIKAUDEN TULOS	272.445	-195.011	77.434	149.925,70	193,6
8500 Varausten ja rahastojen muutokset					
8501 Poistoeron muutos	21.444		21.444	21.443,96	100,0
8500 Varausten ja rahastojen muutokset	21.444		21.444	21.443,96	100,0
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	293.889	-195.011	98.878	171.369,66	173,3

4.5. Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	7 172 000,00	189 000,00	7 361 000,00	7 395 450,16	34 450,16
Osuus yhteisövero tuotosta	853 000,00	129 000,00	982 000,00	1 097 363,82	115 363,82
Kiinteistövero	679 000,00		679 000,00	737 972,23	58 972,23
Verotulot	8 704 000,00		9 022 000,00	9 230 786,21	208 786,21
			Tulovero%	Verotettava tulo kunnallisverotuksessa	Muutos %
Verovuosi	2017		21,00	46 445 046	2,82
Verovuosi	2018		21,00	46 869 083	0,91
Verovuosi	2019		21,00	48 286 965	3,03
Verovuosi	2020		21,00	48 781 640	1,02
Verovuosi	2021	arvio	21,00	50 081 193	2,66
Kiinteistöveroprosentit			2021	2020	
Verovuodet			1,10 %	1,10 %	
	Yleinen				
	Vakituiset asuinrakennukset		0,45 %	0,45 %	
	Muut asuinrakennukset		1,55 %	1,55 %	
	Yleishyödylliset yhteisöt		0,00 %	0,00 %	
	Rakentamaton asuinpaikka		3,00 %	3,00 %	
Valtionosuudet					
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 139 220	-4 925	4 134 295	4 133 145	-1 150
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 717 211		1 717 211	1 717 212	1
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-512 245	36 765	-475 480	-475 478	-2
Verotulomenetysten kompensatio	1 186 323	13 205	1 199 528	1 199 532	-4
Valtionosuudet	6 530 509	45 045	6 575 554	6 574 411	-1 155

4.6. Investointien toteutuminen

Ulkoinen

01.01.2021

- 31.12.2021

	Budjetti 2021	Bu-muutos 2021	Budjetti + muutos	Toteutuma 2021 01-12	Käyttö- %
Maa-ja vesialueet					
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-100.000		-100.000	-61.260,00	61,3
INVESTOINTIMENOT	-100.000		-100.000	-61.260,00	61,3
INVESTOINTITULOT					
KÄYTTÖMAISUUDEN MYYNTI				1.260,00	-100,0
INVESTOINTITULOT				1.260,00	-100,0
INVESTOINNIT NETTO	-100.000	0	-100.000	-60.000,00	60,0
Nomentia Banking					
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-9.000		-9.000	-8.206,00	91,2
INVESTOINTIMENOT	-9.000		-9.000	-8.206,00	91,2
INVESTOINNIT NETTO	-9.000	0	-9.000	-8.206,00	91,2
Taloustraportointi/Proeconomica					
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-5.000		-5.000	-2.597,00	51,9
INVESTOINTIMENOT	-5.000		-5.000	-2.597,00	51,9
INVESTOINNIT NETTO	-5.000	0	-5.000	-2.597,00	51,9
Dynasty 10					
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-40.000		-40.000	-20.452,50	51,1
INVESTOINTIMENOT	-40.000		-40.000	-20.452,50	51,1
INVESTOINNIT NETTO	-40.000	0	-40.000	-20.452,50	51,1
Säilö / sähköinen loppuarkisto					
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-17.000		-17.000	-17.015,00	100,1
INVESTOINTIMENOT	-17.000		-17.000	-17.015,00	100,1
INVESTOINNIT NETTO	-17.000	0	-17.000	-17.015,00	100,1
Rakennuslupien digitointi					
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-22.500		-22.500		
INVESTOINTIMENOT	-22.500		-22.500		
INVESTOINNIT NETTO	-22.500	0	-22.500	0	
Omni 360					
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-30.000		-30.000	-9.646,00	32,2
INVESTOINTIMENOT	-30.000		-30.000	-9.646,00	32,2
INVESTOINNIT NETTO	-30.000	0	-30.000	-9.646,00	32,2
Liikenneväylät					
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					
MUUT INVESTOINTIMENOT	-80.000	-20.000	-100.000	-105.970,89	106,0
INVESTOINTIMENOT	-80.000	-20.000	-100.000	-105.970,89	106,0
INVESTOINNIT NETTO	-80.000	-20.000	-100.000	-105.970,89	106,0
Vesihuollon rakentaminen					

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT			-56.628,46	-100,0
INVESTOINTIMENOT			-56.628,46	-100,0
INVESTOINNIT NETTO	0	0	-56.628,46	-100,0

Läsäntie vesihuolto

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT	-100.000	-100.000	-52.473,58	52,5
INVESTOINTIMENOT	-100.000	-100.000	-52.473,58	52,5
INVESTOINNIT NETTO	-100.000	0	-52.473,58	52,5

Vesihuollon kaukovalvonta 2021

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT	-45.000	-45.000	-34.150,00	75,9
INVESTOINTIMENOT	-45.000	-45.000	-34.150,00	75,9
INVESTOINNIT NETTO	-45.000	0	-34.150,00	75,9

Etäluettavat vesimittarit

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT	-80.000	-80.000	-66.697,11	83,4
INVESTOINTIMENOT	-80.000	-80.000	-66.697,11	83,4
INVESTOINNIT NETTO	-80.000	0	-66.697,11	83,4

Varavoima-asema Ruuhimäki

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT	-10.000	-10.000	-10.742,49	107,4
INVESTOINTIMENOT	-10.000	-10.000	-10.742,49	107,4
INVESTOINNIT NETTO	-10.000	0	-10.742,49	107,4

Kaavoitus

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT	-50.000	-50.000	-44.461,97	88,9
INVESTOINTIMENOT	-50.000	-50.000	-44.461,97	88,9
INVESTOINNIT NETTO	-50.000	0	-44.461,97	88,9

Nisulan okt-alueen laiturit

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT	-100.000	-100.000	-1.910,00	1,9
INVESTOINTIMENOT	-100.000	-100.000	-1.910,00	1,9
INVESTOINNIT NETTO	-100.000	0	-1.910,00	1,9

Latukone

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT	-30.000	-30.000	-30.003,00	100,0
INVESTOINTIMENOT	-30.000	-30.000	-30.003,00	100,0
INVESTOINNIT NETTO	-30.000	0	-30.003,00	100,0

Isonkylänrannan valvontajärjestelmä

INVESTOINNIT				
INVESTOINTIMENOT				
MUUT INVESTOINTIMENOT	-10.000	-10.000		
INVESTOINTIMENOT	-10.000	-10.000		
INVESTOINNIT NETTO	-10.000	0	-10.000	0

INVESTOINNIT
INVESTOINTIMENOT

MUUT INVESTOINTIMENOT	-728.500	-20.000	-748.500	-522.214,00	69,8
INVESTOINTIMENOT	-728.500	-20.000	-748.500	-522.214,00	69,8
INVESTOINTITULOT					
KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI				1.260,00	-100,0
INVESTOINTITULOT				1.260,00	-100,0
INVESTOINNIT NETTO	-728.500	-20.000	-748.500	-520.954,00	69,6

4.7. Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutuminen

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 073 594,91	2 334 128,20
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	312 525,00	-3 378 958,16
Investointien raha- virta		
Investointimenot	-522 214,00	-607 374,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin		57 590,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 260,00	33 791,34
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 740,00	47 152,16
Investoinnit	<u>-519 214,00</u>	<u>-468 841,48</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	866 905,91	-1 513 671,44
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-150 000,00
Antolainasaamisten vähennykset		158 524,90
Antolainauksen muutokset		8 524,90
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,40	4 131 806,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-892 119,76	-754 392,71
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>457 166,13</u>	<u>-856 633,88</u>
Rahoituksen rahavirta	-434 953,23	2 529 304,31
Rahavarojen muutos	431 952,68	1 015 632,87
Rahavarat 31.12	1 972 204,74	1 540 252,06
Rahavarat 1.1	1 540 252,06	524 619,19
Kassavarojen muutos	431 952,68	1 015 632,87

4.8. Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta		1 000 euroa					Ulkoinen				
	Sito- vuus	Sitova määräraha: toimintakate, ulkoinen					Tuloarviot				
		Alkup. Ta	TA muutos	Alkup. + muutos	To- teuma	Poik- keama	Alkup. Ta	TA muutos	Alkup. + muutos	To- teuma	Poik- keama
Käyttötalousosa											
Keskusvaaliok											
Vaalit	N	-14		-14	-17	-3				3	3
Kunnanvaltuusto											
Kunnanvaltuusto	N	-26	-8	-34	-43	-9					
Tarkastusltk											
Tarkastusltk	N	-16		-16	-16	0					
Kunnanhallitus	N	-1 215		-1 215	-1 274	59	33			17	-16
Kunnanhallitus	N	-347		-347	-425	78					
Hallinto- ja talous	N	-263		-263	-253	-10					
Henkilöstöhall.	N	-42		-42	-65	23					
Pelastustoimi	N	-212		-212	-218	6					
Elinkeinotoimi	N	-351		-351	-314	-37	33		33	15	-18
Perusturvaltk	N	-8 151	-543	-8 694	-8 662	-32	216	157	373	672	299
Hallinto	N	-109		-109	-113	4				1	
Lastensuojelu	N	-266		-266	-217	-49				2	2
Lasten ja perh.	N	-240		-240	-239	-1				2	2
Vanhushuolto	N	-1 985		-1 985	-1 825	-160	195		195	403	208
Kehitysvammah.	N	-500		-500	-532	32	4			4	15
Vanhusten ja vam	N	-391		-391	-370	-21	17		17	20	3
Päihdehuolto	N	-18		-18	-7	-11					
Terveydenhuolto	N	-4 626	-543	-5 169	-5 350	181				229	229
Sos. Ja terv.toimi	N	-16		-16	-9	-7					
Sivistystoimienltk	N	-3 749	3	-3 746	-3 658	-88	592	22	614	751	137
Hallinto	N	-61		-61	-68	7					
Perusopetus	N	-2 306	29	-2 277	-2 280	3	426	14	440	496	56
Esiopetus	N	-169		-169	-148	-21	8		8	11	3
Yleissivistävä	N	-62		-62	-52	-10					
Kulttuuritoimi	N	-113		-113	-98	-15	3		3	3	0
Vapaa-aika	N	-132		-132	-139	7	58		58	54	-4
Päivähoito	N	-902	-26	-928	-873	-55	97	8	105	188	83
Ympäristölautakunta	N	-75		-75	-78	3	59		59	51	-8
Tekninen ltk	N	-813	-10	-823	-980	157	874		874	820	-54
Hallinto	N	-115		-115	-106	-9					
Yhdyskuntasuunn.	N	-7		-7	-1	6	1		1		0
Liikenneväylät	N	-88		-88	-73	-15					
Jätehuolto	N	-1		-1	-1	0					
Yleiset alueet	N	-2		-2			1		1	1	
Toimitilapalvelut	N	-145		-145	-188	43	128		128	135	7
Muut tilapalvelut	N	-384		-384	-434	50	36		36	46	10
Maa- ja metsätilat	N	151		151	20	-131	193		193	45	-148
Sisäinen palvelu	N	-320		-320	-274	-46	15		15	54	39
Vesihuolto	N	169	-10	159	114	-45	500		500	539	39

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. Ta	TA muutos	Alkup. + muutos	Toteuma	Poik- keama	Alkup. Ta	TA muutos	Alkup. + muutos	To- teuma	Poik- keama
Tuloslaskelma- osa											
Verotulot	B						8 704	318	9 022	9 231	209
Valtionosuudet	B						6 531	45	6 576	6 575	-1
Korkotuotot	B										
Muut rah.tuotot	B						72		72	85	13
Korkomenot	B	-70		-70	-50	-20					
Muut rah.menot	B	-22		-22	-43	21					
Satunnaiset erät	B										
Investointiosa											
Yleishallinto	N	-171		-171	-108	-63					
Perusturva	N	-30		-30	-10	-20					
Tekninen toimi	N	-528	-20	-548	-403	-145					
Rahoitusosa											
Lainakannan muutokset											
Pitkäaik. Lisäys	B										
Pitkäaik. Vähennys	B				892	892					
Yhteensä		-28 733		-29 861	-28 988	549	18 796	564	19 323	20 453	1 108

5. Tilinpäätöslaskelmat

5.1. Kunnan tuloslaskelma

	2021	2020
Toimintatuotot	2 312 416,90	2 430 897,23
Toimintakulut	<u>-17 036 709,96</u>	<u>-15 489 770,63</u>
Toimintakate	-14 724 293,06	-13 058 873,40
Verotulot	9 230 786,21	8 397 608,12
Valtionosuudet	6 574 411,00	6 977 938,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	983,52	
Muut rahoitustuotot	85 422,15	86 344,42
Korkokulut	-50 355,22	-49 504,31
Muut rahoitusku- lut	<u>-43 359,69</u>	<u>-19 384,63</u>
Vuosikate	1 073 594,91	2 334 128,20
Poistot ja arvonalentumiset	-923 669,21	-812 562,06
Tilikauden tulos	149 925,70	1 521 566,14
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	<u>21 443,96</u>	<u>21 443,96</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>171 369,66</u>	<u>1 543 010,10</u>

5.2. Kunnan rahoituslaskelma

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 073 594,91	2 334 128,20
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	312 525,00	-3 378 958,16
Investointien raha- virta		
Investointimenot	-522 214,00	-607 374,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin		57 590,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 260,00	33 791,34
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 740,00	47 152,16
Investoinnit	-519 214,00	-468 841,48
Toiminnan ja investointien rahavirta	866 905,91	-1 513 671,44
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-150 000,00
Antolainasaamisten vähennykset		158 524,90
Antolainauksen muutokset		8 524,90
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,40	4 131 806,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-892 119,76	-754 392,71
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	457 166,13	-856 633,88
Rahoituksen rahavirta	-434 953,23	2 529 304,31
Rahavarojen muutos	431 952,68	1 015 632,87
Rahavarat 31.12	1 972 204,74	1 540 252,06
Rahavarat 1.1	1 540 252,06	524 619,19
Kassavarojen muutos	431 952,68	1 015 632,87

5.3. Kunnan tase

	2021	2020
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	13 627 001,60	14 029 716,81
I Aineettomat hyödykkeet	231 122,26	257 789,45
1. Aineettomat oikeudet	33 969,64	12 645,61
2. Muut pitkävaikutteiset menot	197 152,62	245 143,84
II Aineelliset hyödykkeet	11 286 945,35	11 662 993,37
1. Maa- ja vesialueet	1 490 774,47	1 430 774,47
2. Rakennukset	6 482 441,41	6 820 813,26
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 106 208,52	3 174 700,13
4. Koneet ja kalusto	171 622,45	232 815,51
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	35 898,50	3 890,00
III Sijoitukset	2 108 933,99	2 108 933,99
1. Osakkeet ja osuudet	1 931 942,62	1 931 942,62
2. Muut lainasaamiset	176 991,37	176 991,37
B TOIMEKSIANTOJEN VASTAAVAT		
1. Valtion toimeksiannot		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 787 355,48	3 285 615,11
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet		
II Saamiset	1 815 150,74	1 745 363,05
Pitkäaikaiset saamiset	1 103 897,17	1 123 376,90
1. Lainasaamiset tytäryhtiöltä	472 532,00	479 312,00
2. Muut saamiset	631 365,17	644 064,90
Lyhytaikaiset saamiset	711 253,57	621 986,15
1. Myyntisaamiset	437 682,51	366 682,31
2. Lainasaamiset	60 830,91	66 150,91
3. Muut saamiset	46 907,31	132 386,92
4. Siirtosaamiset	165 832,84	56 766,01
III Rahoitusarvopaperit	36 736,98	36 736,98
1. Osakkeet ja osuudet	36 736,98	36 736,98
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 935 467,76	1 503 515,08
VASTAAVAA YHTEENSÄ	17 414 357,08	17 315 331,92

	2021	2020
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA	3 651 590,64	3 480 220,98
I Peruspääoma	5 568 389,50	5 568 389,50
II Edellisten tilikausien ylijäämä(alijäämä)	-2 088 168,52	-3 631 178,62
III Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	171 369,66	1 543 010,10
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	398 500,84	419 944,80
1. Poistoero	398 500,84	419 944,80
C PAKOLLISET VARAUKSET	314 265,00	
1. Muut pakolliset varaukset	314 265,00	
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	69 387,55	69 881,87
1. Valtion toimeksiannot		
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	64 806,73	66 318,11
3. Muut toimeksiantojen pääomat	4 580,82	3 563,76
E VIERAS PÄÄOMA	12 980 613,05	13 345 284,27
I Pitkäaikainen	8 803 946,87	9 696 065,91
1. Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	8 384 842,36	9 276 961,40
2. Lainat julkisyhteisöiltä		
3. Liittymismaksut ja muut velat	419 104,51	419 104,51
II Lyhytaikainen	4 176 666,18	3 649 218,36
1. Joukkovelkakirjalainat	1 300 000,00	1 300 000,00
2. Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	892 119,44	892 119,76
3. Saadut ennakot	87 867,89	118 349,50
4. Ostovelat	1 286 334,79	630 929,91
5. Muut velat	103 628,09	188 704,56
6. Siirtovelat	506 715,97	519 114,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	17 414 357,08	17 315 331,92

5.4. Konsernin tuloslaskelma

	2021	2020
Toimintatuotot	6 517 625,88	6 392 459,91
Toimintakulut	-22 129 207,55	-20 139 367,53
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	-15 611 581,67	-13 746 907,62
Verotulot	9 230 786,21	8 397 608,12
Valtionosuudet	7 482 326,67	7 903 807,62
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	611,71	-6 304,92
Muut rahoitustuotot	138 853,04	87 582,42
Korkokulut	-87 602,33	-60 923,57
Muut rahoitusku-		
lut	-48 050,31	-24 235,34
Vuosikate	1 105 343,32	2 550 626,71
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset pois-		
tot	-1 304 169,89	-1 120 981,93
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-198 826,57	1 429 644,78
Tilinpäätössiirrot	104 864,38	11 412,81
Vähemmistöosuudet		
Laskennallisten verojen muutos		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-93 962,19	1 441 057,59

5.5. Konsernin rahoituslaskelma

	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 105 343,32	2 550 626,71
Satunnaiset erät	93 000,00	
Tulorahoituksen korjauserät	278 668,52	-3 391 713,87
Investointien raha- virta		
Investointimenot	-926 664,46	-2 323 745,95
Rahoitusosuudet investointimenoihin		57 590,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>441 083,83</u>	<u>200 860,51</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	991 431,21	-2 906 382,60
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	656 303,37	685 383,37
Antolainasaamisten vähennykset		150 000,00
Antolainauksen muutokset	656 303,37	835 383,37
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	17 221,93	4 158 771,63
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 125 239,92	-842 899,71
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-520 800,00	468 155,00
Lainakannan muutokset	-1 628 817,99	3 784 026,92
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>284 127,44</u>	<u>-817 895,52</u>
Rahoituksen rahavirta	-688 423,52	3 801 514,77
Rahavarojen muutos	303 007,69	895 132,17
Rahavarat 31.12	2 516 825,98	2 213 818,31
Rahavarat 1.1	<u>2 213 818,29</u>	<u>1 318 686,14</u>
	303 007,69	895 132,17

5.6. Konsernin tase

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	20 683 081,17	21 507 490,01
Aineettomat hyödykkeet	638 678,30	435 950,50
Aineettomat oikeudet	355 618,80	190 806,66
Muut pitkävaikutteiset menot	283 059,50	245 143,84
Aineelliset hyödykkeet	18 945 403,06	20 047 716,49
Maa- ja vesialueet	1 712 537,52	1 654 088,25
Rakennukset	13 102 742,31	10 291 767,87
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 281 319,92	3 177 095,85
Koneet ja kalusto	478 923,25	392 040,05
Muut aineelliset hyödykkeet	158 703,58	161 771,84
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	211 176,48	4 370 952,63
Sijoitukset	1 098 999,81	1 023 823,02
Osakkuusyhteisöosuudet	116 670,70	41 521,87
Muut osakkeet ja osuudet	981 031,26	981 003,30
Muut lainasaamiset		
Muut saamiset	1 297,85	1 297,85
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	68 774,12	28 525,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 257 229,54	3 807 266,57
Vaihto-omaisuus	62 959,48	65 875,31
Saamiset	1 677 444,08	1 527 572,95
Pitkäaikaiset saamiset	631 365,17	644 064,90
Lyhytaikaiset saamiset	1 046 078,91	883 508,05
Rahoitusarvopaperit	129 736,98	232 036,98
Rahat ja pankkisaamiset	2 387 089,00	1 981 781,33
VASTAAVAA YHTEENSÄ	25 009 084,83	25 343 282,46

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA	4 707 290,04	4 831 957,74
Peruspääoma	5 568 389,55	5 568 389,50
Arvonkorotusra- hasto		
Muut omat rahastot	359 242,45	389 948,03
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-1 126 379,78	-2 567 437,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-93 962,18	1 441 057,97
PAKOLLISET VARAUKSET	466 253,28	168 028,77
Muut pakolliset varaukset	466 253,28	168 028,77
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	138 605,29	98 734,61
VIERAS PÄÄOMA	19 696 936,22	20 244 561,34
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	13 979 343,24	14 463 339,46
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	427 500,03	426 327,30
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	2 430 516,64	2 919 035,04
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	2 859 576,31	2 435 859,54
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>25 009 084,83</u>	<u>25 343 282,46</u>

6. Keskusvaalilautakunta

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuminen
Vaikuttavuustavoitteet Äänestysaktiivisuuden kasvattaminen	Äänestysaktiivisuus edellisissä kuntavaaleissa oli 63,7 %. Tulevissa kuntavaaleissa äänestysaktiivisuuden tulisi olla vähintään sama.	Aktiivinen viestintä	Äänioikeutettujen määrä 1876, joista äänioikeuttaan käytti 1108 henkilöä. Äänestysprosentiksi tuli 59,1 jolloin tavoite ei toteutunut.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Kuntavaalit oli tarkoitus järjestää huhtikuussa, mutta eduskunta päätti maaliskuussa siirtää ne vallitsevan koronaviruspandemian vuoksi pidettäväksi 13.6. Ennakoäänestyksen ajanjakso pidentyi kahteen viikkoon ja se järjestettiin 26.5.–8.6. kirjaston salissa sekä yhtenä päivänä Esperin Hoivakoti Soivakassa. Kotiäänestys järjestettiin henkilöille, jotka olivat etukäteen siihen ilmoittautuneet. Varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikka oli myös kirjasto. Äänestykset hoidettiin ottaen huomioon koronasuositukset sekä -ohjeistukset. Keskusvaalilautakunta kokoontui yhteensä 12 kertaa. Aikataulumuutoksesta johtuen osa kokouksista jouduttiin järjestämään uudelleen. Esimerkiksi ehdokashakemukset tuli tarkastaa uudelleen siirtyneen jättöpäivän vuoksi.

Riskit ja epävarmuustekijät

Kuntavaalien järjestäminen poikkeusoloissa toi mukanaan haasteen työntekijöiden löytymisestä. Vaalitoimitsijoita tuli nimetä tehtäviin niin, että heitä oli riittävästi varalla siinäkin tapauksessa, että kaikki sairastuisivat yhtä aikaa tai määrättäisiin karanteeniin. Tarvittava määrä henkilöstöä onnistuttiin kuitenkin saamaan.

Talouden toteuma

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2021 - 31.12.2021

	Budjetti 2021	Bu-muutos 2021	Budjetti + muutokset	Toteutuma 2021 01-12	Käyttö-%
KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset				2.626,40	-100,0
TOIMINTATUOTOT				2.626,40	-100,0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-14.000		-14.000	-11.307,39	80,8
Palvelujen ostot	-261		-261	-2.668,88	1022,6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-3.134,05	-100,0
TOIMINTAKULUT	-14.261		-14.261	-17.110,32	120,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-14.261	0	-14.261	-14.483,92	101,6
VUOSIKATE	-14.261	0	-14.261	-14.483,92	101,6
TILIKAUDEN TULOS	-14.261	0	-14.261	-14.483,92	101,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-14.261	0	-14.261	-14.483,92	101,6

7. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuma
Perehdytys ja kouluttautuminen	Perehdytyksen toteutus	Perehdytys ja koulutus	toteutui
Uuden tarkastuslautakunnan jäsenet saavat perehdytyksen ja kouluttautuvat tehtäviinsä.	Koulutukseen osallistuminen		toteutui

Valtuustokauden 2021-2025 tarkastuslautakunnan jäsenet osallistuivat kunnan, Jyväskylän Kesäyliopiston ja Hallintoakatemian järjestämiin tarkastuslautakunnalle soveltuviin koulutuksiin ja perehdytyksiin.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Vanha, valtuuskauten 2017-2021 tarkastuslautakunta kokoontui kevätkaudella viisi kertaa. Uusi, valtuustokauden 2021-2025 tarkastuslautakunta kokoontui syyskaudella kolme kertaa. Vanha tarkastuslautakunta antoi oikea-aikaisesti arviointikertomuksen vuodelta 2020 ja valmisteli valtuustolle vuoden 2020 tili- ja vastuuvapaudesta päättämisen. Vanha lautakunta antoi kevätkaudella valtuustolle tiedoksi sidonnaisuusilmoitukset ja uusi lautakunta vastaavasti syyskaudella. Tarkastuslautakunnan vuoden 2021 talousarvio toteutui budjetin puitteissa. Kunnan ja tytäryhtiöiden tilintarkastajana toimi BDO Auditor Oy:stä JHT, HT Lilja Koskelo.

Talouden toteutuminen

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2021 - 31.12.2021

	Budjetti 2021	Bu-muutos 2021	Budjetti + muu- tos	Toteutuma 2021 01-12	Käyttö-%
TARKASTUSLAUTAKUNTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-7.560		-7.560	-6.673,02	88,3
Palvelujen ostot	-8.200		-8.200	-8.933,78	108,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-23,96	-100,0
TOIMINTAKULUT	-15.760		-15.760	-15.630,76	99,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-15.760	0	-15.760	-15.630,76	99,2
VUOSIKATE	-15.760	0	-15.760	-15.630,76	99,2
TILIKAUDEN TULOS	-15.760	0	-15.760	-15.630,76	99,2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-15.760	0	-15.760	-15.630,76	99,2

8. Kunnanvaltuusto

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Kulunut vuosi 2021 sijoittui kahdelle eri valtuustokaudelle. Valtuustokauden 2017-2021 valtuutetut kokoontuivat vuoden 2021 aikana yhteensä neljä kertaa. Valtuuston toimikausi päättyi heinäkuun 2021 loppuun. Alkuperäisen aikataulun mukaisesti valtuuston 2017-2021 toimikauden olisi pitänyt päättyä jo toukokuun 2021 loppuun, mutta keväällä 2021 pahentunut koronapandemia siirsi kuntavaalien järjestämistä huhtikuulta 2021 kesäkuulle 2021.

Keskeisiä 2017-2021 valtuuston keväällä 2021 tekemiä päätöksiä olivat muun muassa:

KSVH Oy:n saneerausohjelman hyväksyminen;

VT 4 osayleiskaava ja Leppäveden rantaosayleiskaavan kumoaminen sekä Läntisen alueen rantaosayleiskaavan osittainen kumoaminen -hyväksyminen;

Kiinteistökartoituksen loppuraportin hyväksyminen;

Toivakan kunnan ympäristösuojelumääräysten hyväksyminen;

Jyvässeudun jättepoliittisen ohjelman hyväksyminen;

Maakunnallisen turvallisuussuunnitelman hyväksyminen;

Jyväskylän seudun kuntien ja valtion välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus (MAL-sopimus) hyväksyminen;

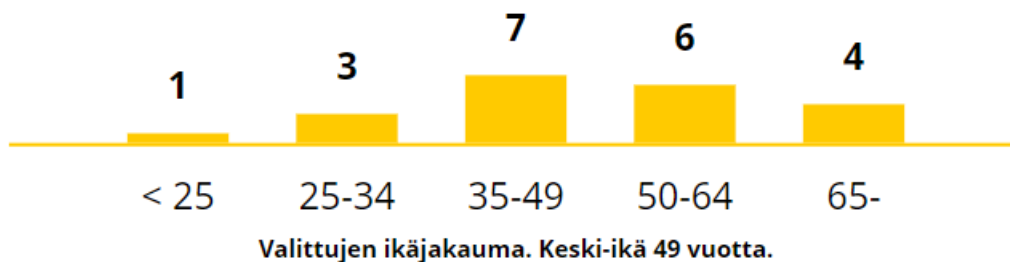
Leader Maaseutukehitys ry:n alueeseen ja kuntarahoitusosuuksiin sitoutuminen;

Hallintosäännön päivityksen hyväksyminen;

Hankintaohjeen päivityksen hyväksyminen.

Vuoden 2017-2021 valtuustolle järjestettiin toimikauden lopulla kysely kuluneesta valtuustokaudesta sekä strategiasta. Kuntastrategiaan esitetyjä näkökulmia ja toiveita jatkoprosessille hyödynnettiin syksyllä 2021 alkaneessa kuntastrategian päivitystyössä uuden valtuuston kesken.

Kuntavaalit järjestettiin 13.6.2021. Toivakan valtuustoon valittiin 21 valtuutettua, joista naisia on 38 prosenttia ja miehiä 62 prosenttia. Valtuutetuista uusia on 57 prosenttia ja uudelleenalittuja 43 prosenttia.

Oheisessa graafissa ilmenee valtuustokauden 2021-2025 ikäjakauma. Uusi valtuusto käynnisti kautensa elokuun 2021 alusta, kokoustaen syksyn aikana neljä kertaa. Lisäksi valtuustolle järjestettiin Jyväskylän kesäyliopiston kautta syksyn jatkunut luottamushenkilöiden koulutus. Iltakouluihin kunnanvaltuusto kokoontui muun muassa kuntastrategian, talouden tasapainottamisen sekä talousarvion 2022 tiimoilta.

Keskeisiä 2021-2025 valtuuston syksyllä 2021 tekemiä päätöksiä olivat muun muassa:

Toimielinten ja muiden luottamustehtävien valinnat;

Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutos (osa-alue 1) ja Nisulan kylän osayleiskaavan hyväksyminen (ei vielä lainvoimaa 4.3.2022);

Satulakiven vesiosuuskunnan liittäminen osaksi Toivakan kunnan vesihuoltolaitosta;

Aster asiakas- ja potilastietojärjestelmän toimitus- ja palvelusopimukset sekä Toivakan kunnan kanta Aster-yhteistyön jatkamiseen;

Veroproositit;

Talouden tasapainottamisohjelman ja sen eri toimenpiteiden hyväksyminen;

Havulankankaan yritysalueen asemakaavan hyväksyminen;

Kiinteistö Oy Toivakanhakan de minimis-avustuksesta päättäminen;

Entisen yksityisen päiväkotikiinteistön ostaminen kunnan omistukseen.

Vuoden 2021 talousarvio rakentui vielä Toivakan vanhan kuntastrategian varaan. Kuntastrategian päivitystä työstettiin syksyn 2021 aikana monin osallistavin keinoin. Elokuun käynnistysseminaarin työtä jatkettiin syyskuussa kahdella peräkkäisellä strategiapäivällä, joiden kokonaisuuksia työstettiin jälleen lokakuussa. Henkilöstölle järjestettiin sähköinen strategiakysely, yrittäjien kanssa keskusteltiin strategiatyöstä aamukahvien merkeissä ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa kokoonnuttiiin yhteisöjen iltaan, jossa prosessia työstettiin howspace -työkalun avulla. Marraskuussa kokoonnuttiiin vielä iltakouluun. Tämän lisäksi materiaaleja on työstänyt kunnanjohtaja yhdessä johtoryhmän kanssa. Visuaalisessa ilmeessä ja asioiden tiivistämisessä prosessin viimeistelyvaiheessa joulutammikuussa käytettiin apuna myös Hallintoakatemian asiantuntijaa. Puheenjohtajisto on käsitellyt strategian viimeisintä versiota 10.1.2022 ja johtoryhmä 21.2.2022. Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 14.2.2022.

Toivakan kunnan vuosille 2022-2030 päivitetyn kuntastrategian visiona on "Yhdessä toimiva Toivakka tuntuu kodilta". Elämisen elementeiksi, eli strategisiksi kärjiksi on nostettu "Yhdessä toimiva Toivakka", "Uuden ajan maalaisidylli" ja "Toivakka tuntuu ja tunnetaan". Arvoina pidetään edelleen mukana "oppiva ja kehittyvä", "avoin ja rohkea" sekä uutena parina "aito ja yhteisöllinen".

Riskit ja epävarmuustekijät

Keskeisimmät riskit ja epävarmuustekijät liittyivät kuntatalouteen. Vuosi 2021 oli taloudellisesti haastava erityisesti terveydenhuoltoon liittyvien kustannusten osalta, mikä vaikutti muun muassa koko tilikauden tuloksen jäämiseen odotettua heikommaksi. Merkittävänä epävarmuustekijänä vuoden 2021 aikana oli myös koronatilanne, joka eli ja muuttui jatkuvasti. Valtion koronatuettujen vaikutus kuntien talouteen sekä vuonna 2020 että vuonna 2021, mutta kuntatalouteen vaikuttavien tulevien uudistusten (hyvinvointialue ja TE24) rooli on vielä epäselkeä ja tekevät ennakoitavuudesta haastavaa. Koronaa edeltävinä vuosina hallinnolliset uudistukset ja lakimuutokset sekä niiden vaikutukset ovat jo jättäneet jälkensä kuntien menoihin ja tuloihin. Ennakoitavuus ja epävarmuus näyttävät merkittävänä tekijöinä kuntatalouden tulevaisuuteen katsoessa. Toivakan kunnan taseessa oleva alijäämä on edelleen merkittävä ja se täytyy saada katettua vuoden 2024 loppuun mennessä.

Talouden toteuma

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2021 - 31.12.2021

	Budjetti 2021	Bu-muutos 2021	Budjetti + muutos	Toteutuma 2021 01-12	Käyttö- %
KUNNANVALTUUSTO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-20.800	-8.000	-28.800	-32.349,87	112,3
Palvelujen ostot	-5.211		-5.211	-8.463,19	162,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-2.030,53	-100,0
Muut toimintakulut				-72,58	-100,0
TOIMINTAKULUT	-26.011	-8.000	-34.011	-42.916,17	126,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-26.011	-8.000	-34.011	-42.916,17	126,2
VUOSIKATE	-26.011	-8.000	-34.011	-42.916,17	126,2
TILIKAUDEN TULOS	-26.011	-8.000	-34.011	-42.916,17	126,2
TILIKAUDEN YLI-/ALLIJÄÄMÄ	-26.011	-8.000	-34.011	-42.916,17	126,2

9. Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden kokonaisuus muutettiin hallintosäännön päivittämisen yhteydessä syksyllä 2021 keskushallinnosta hallintopalveluiksi. Hallintopalvelut toimivat kunnanhallituksen alaisuudessa, tuottaen kunnan hallinto-talous-, henkilöstö- ja IT-tukipalvelut. Lisäksi hallintopalveluihin kuuluu työllisyydenhoito, elinvoimatyö sekä keskeisiltä osin myös viestintä, markkinointi ja tiedonhallinta. Luottamushenkilö-organisaation toimintaympäristöstä huolehtiminen sekä päätöksenteon tuki kuuluvat myös keskeisesti hallintopalveluiden toiminnan piiriin.

Hallintopalveluiden esimiehenä toimii kunnanjohtaja. Hallintopalveluiden organisaatioon kuuluvat lisäksi ICT-suunnittelija, palvelusihteeri, työllisyys- ja elinkeinosuunnittelija, talous- ja hallintosihteeri sekä koulu- ja henkilöstösihteeri (40 % osuudella).

Korona työllisti vuoden 2021 aikana merkittävästi koko kuntaorganisaatiota.

Vuoden 2021 merkittävimpiä tapahtumia oli valtuustokauden vaihtuminen, joka vaikutti merkittävästi hallintopalveluiden toimialalla. Uusien luottamushenkilöiden koulutuksen ja esimerkiksi sähköisten järjestelmien organisointi uusille luottamushenkilöille kuuluu hallintopalveluiden vastuualueeseen.

Hallintopalveluiden henkilöstörakenne muuttui vuoden 2021 työllisyystehtävien siirtyessä perusturvan toimialalta hallintopalveluiden alle. Työllisyys- ja elinkeinosuunnittelijana aloitti huhtikuussa 2021 Arja Marjonen.

Toiminnassaan hallintopalveluiden on tullut huomioida strategian 2018 - 2021 mukaiset arvot, päämäärät ja valinnat. Strategian neljä keskeisintä ydinkohtaa ovat: ylivertaista yhteisöllisyyttä, Toivakka tuntuu ja tunnetaan, modernia maalaisidylliä ja palvelujen Toivakka. Nämä neljä ydinkohtaa rakentuvat sen ajatuksen ympärille, että Toivakka on avoin ja rohkea, oppiva ja kehittyvä kunta.

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuminen
Tasapainoiseen kuntatalouteen pyrkiminen.	Positiivinen vuosikate ja tulos, talous- ja toiminnallisen synergian tavoittelu.	Aktiivinen talousseuranta ja toimivat talousprosessit, tiivis toimialat ylittävä talousyhteistyö sekä uusien toimintatapojen rohkea kokeilu.	Talouden tasapainottamisohjelmaa päivitetty. Tiedolla johtamiseen panostettu Kuntamaisema-ohjelmalla. Vuosikate ja tulos positiivisia tilikaudelta 2021.
Konserniohjauksen kehittäminen	Omistajastrategian kautta tuki konserniohjaukselle uudella valtuustokaudella.	Maakunnallisen yhteistyön tiivistäminen.	Omistajastrategioiden laatiminen käynnistetty, mutta työstö jatkuu vielä vuonna 2022.
Ennakkovaikutusten arviointimenettelyn käyttöönotto (kuntastrategiaan liitetty)	Tavoitteena tuottaa päättäjille valmistelun osalta yhä monipuolisemmin arvioituja ja valmisteltuja vaihtoehtoja sekä mahdollistaa	Omistajastrategioiden laatiminen.	Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönottoa valmisteltu, mutta ei vielä otettu käyttöön. Jatketaan jalkauttamista vuonna 2022 päivitetyn kuntastrategian yhteydessä.
		Otetaan tehoste- tusti osaksi pykälä- valmistelua vuo- den aikana. Pyri- tään huomioimaan	

<p>Hyvinvointityö näkyväksi poik- kihallinnollisesti</p>	<p>kuntalaisten osal- listumisen lisäämi- nen päätöksente- ossa.</p> <p>Hyte-kerroin, joka otetaan käyttöön vuoden 2023 alusta. Nyt vaikut- tavat toimet määrit- tävät valtionosuu- den summaa.</p>	<p>myös lapsivaiku- tusten arviointi.</p> <p>Selkeä johtamisjär- jestelmä kunnan terveyden edistä- mistyölle sekä eri toimialojen roolit työssä.</p>	<p>Käynnistetty, jatketaan myös vuonna 2022.</p>
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Huolehdimme henkilöstömme työhyvinvoinnista, työssäjak- samisesta sekä osaamisen johtamisesta.</p> <p>Digitalisaatio- kehitämme säh- köistä arkistointia kaikilla toi- mialoilla.</p>	<p>Uudistetaan kehi- tyskeskustelujen rakennetta. Toteu- tetaan hyvinvointi- kysely tai -analyysi ja koulutetaan esi- miehiä eri aiheista.</p> <p>Kunnan sisäinen projekti sähköiselle arkistoinnille.</p>	<p>Työhyvinvointikysely toteutettiin syksyllä 2021, vastaus- prosentti oli 63,3%. Kysely kohdennettiin vakituiselle henkilöstölle. Esihenkilöitä koulutettu aktiivisesti niin so- pimusmuutoksista kuin varhaisesta tuestakin. Kehitys- keskustelut toteutuivat organisaatiossa, mutta lomake pidettiin vielä samana.</p> <p>Digitointiprosessi on käynnistetty ja laajaa kokonaisuutta jatketaan.</p>	

Olellaiset tapahtumat tilikaudella**Kunnanhallitus**

Kunnanhallitus vastaa kuntalain sille määrittämistä tehtävistä, kuten kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja niiden laillisuuden valvonnasta.

Kunnanhallitus seuraa ja valvoo lautakuntia, palvelujen järjestämistä ja palvelutuotantoa sekä asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kunnanhallitus kokoontuu keskimäärin kerran tai kaksi kuukaudessa. Kunnanhallituksen talousarvio sisältää toimielimen toimintakuluja sekä koko kuntaan yhteisesti vaikuttavia kuluja. Lisäksi kunnanhallituksen talousarvioon kuuluvat kunnanjohtajaan liittyvät henkilöstökulut.

Kunnanhallitus toimikaudella 2019-2021 kokoontui kevään ja kesän 2021 aikana yhteensä 10 kertaa. Toimikautensa elokuussa aloittanut kunnanhallitus 2021-2023 kokoontui syksyn aikana 8 kertaa.

Kunnanhallituksen toimintakuluihin kirjattiin kunnanvaltuuston 13.12.2021 myöntämä de minimis-avustus kunnan tytäryhtiölle, Kiinteistöosakeyhtiö Toivakanhakalle. Tästä syystä kunnanhallituksen menot ylittyivät arvioidusta.

Kunnanhallitus on Toivakan kunnan tartuntatautiin torjunnasta vastaava toimielin. Koronapandemia näkyi vahvasti toivakkalaisten arjessa myös vuonna 2021. Kunnan johtoryhmä kokoontui säännöllisesti koronan tiimoilta, noudattaen valtioneuvoston, Aluehallintoviraston sekä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ohjeita. Korona vaikutti vuoden aikana jonkin verran kunnan palvelutuotantoon ja toimintoja jouduttiin myös yleisörajoitusten vuoksi rajoittamaan useaan otteeseen. Valtakunnallista etätyösuositusta noudatettiin niissä tehtävissä, joissa se oli mahdollista. Kunnanhallituksen hyväksyttäväksi tuotiin aina ne toimenpiteet, jotka johtoryhmä operatiivisessa toiminnassa linjasi toteutettavaksi.

Toivakan kunta lähti vuoden 2021 aikana mukaan Päijänteen biosfäärialuestatuksen hakemuksen valmisteluprosessiin. Biosfäärialueen brändi on kansainvälinen ja antaa valmiin mallin kestävästä vastuullisesta toiminnasta yhteistyöverkostolle sekä elinkeinojen edistämiseksi. Se voidaan nähdä myös erottautumistekijänä esimerkiksi kestävästä matkailusta, hyvinvoivien ihmisten ja ympäristön näkökulmasta sekä puhtaan veden ja paikallisten tuotteiden ja palveluiden esiintuomisesta. Biosfäärialue edistää vastuullista kestävästä liiketoimintaa, koulutus- ja tutkimustoimintaa ja yhteistyötä, avaten myös mahdollisuuksia uusille hankkeille ja aktiviteeteille. Myös markkinoinnin ja myynninedistämisen näkökulma on merkittävä. Biosfäärialue edistää myös yhteistyötä ja verkostoitumista niin paikallisella, alueellisella kuin kansainväliselläkin tasolla.

Biosfäärialuerajaus ei vaikuta maanomistajuuteen tai alueiden hallintaoikeuksiin. Se ei muuta lainsäädäntöä eikä tuo mukanaan uutta sovellettavaa lainsäädäntöä. Se ei vaikuta kaavoitukseen eikä maankäytönsuunnitteluun, vaan ne ratkaistaan normaaliin tapaan niihin liittyvän lainsäädännön (mm. MRL) perusteella. Maanomistajien oikeudet säilyvät ennallaan niin rakentamiseen, elinkeinojen harjoittamiseen kuin virkistyskäyttöönkin liittyen. Biosfäärialue ei ole suojelualue eikä rajaus muuta olemassa olevia suojelualuepäätöksiä. Biosfäärialuerajauksen sisällä jo olemassa olevat suojelualueet, kuten kansallispuistot ja luonnonsuojelualueet, säilyttävät nykyisen statusensa

Hallinto- ja talousosasto

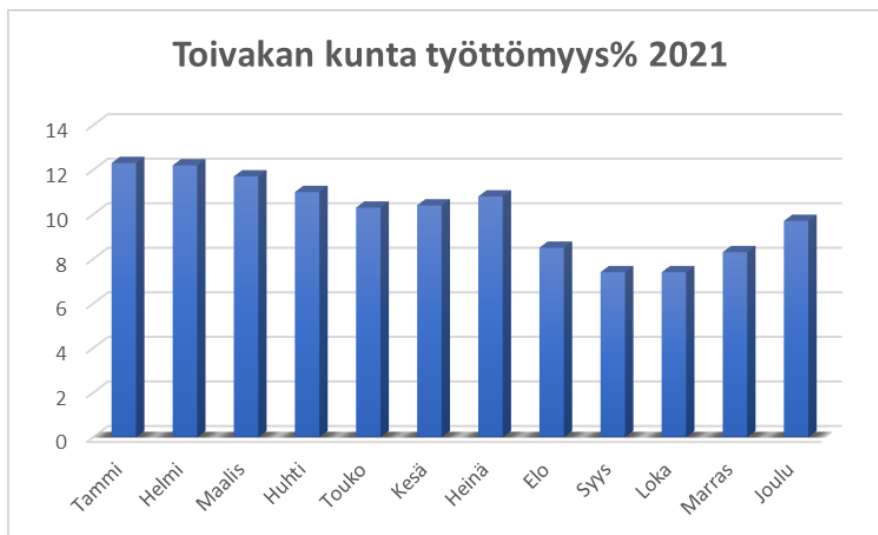
Kunnanhallitus hyväksyi keväällä 2021 Toivakan kunnan tiedonhallintamallin. Hallinto- ja talousosasto kilpailutti keväällä asiantuntijajärjestelmät. Tarve järjestelmien päivittämiselle syntyi nykyisten järjestelmien vanhenemisesta. Kilpailutuksen myötä toimijaksi valittiin edelleen Innofactor Oy, jonka Dynasty 10-versiopäivitys käynnistettiin alkusyksystä 2021. Dynasty 10 otetaan virallisesti käyttöön 1.4.2022.

Hallinto- ja talousosastolla kehitettiin vuoden aikana tiedolla johtamista ottamalla käyttöön Kuntamaisema-palvelu. Palvelun tuo tukea tilastolliseen seuraamiseen sekä kuntavertailuun.

Hallintosääntöön tehtiin vuoden aikana laaja kokonaisuudistus uutta valtuustokautta silmällä pitäen. Muutokset tulivat voimaan 1.8.2021.

Työllisyys- ja hyvinvointi

Toivakan kunnan työllisyyspalveluihin kuuluvat työnvälitys, työllisyyteen liittyvät hallinnolliset ja kehittämistehtävät, yritys yhteistyö sekä kuntouttava työtoiminta ja työkyvyn arviointi. Yrityksen perustamiseen liittyvät palvelut tuottaa Keski-Suomen yritysideo. Työllisyyspalvelut sijoittuvat hallinnollisesti kunnan hallintopalvelujen alaisuudessa, mutta toimivat tiiviissä yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Kunnassa ei ole työpajatoimintaa. Työllistämiseen saatavaa palkkatukea on käytetty kolmen henkilön palkkaamiseen vuoden aikana. Työllistämismuutosten piiriin kuuluvista henkilöistä ei tullut ilmoituksia kuntaan vuonna 2021. Työmarkkinoiden kehitystä seuraavat tilastot ovat noudettu ELY:n työllisyyskatsauksista ([Työllisyyskatsaukset - ely - ELY-keskus](#)).

Toivakan kunnan työttömyys on kokonaisuudessaan laskenut vuoden 2021 aikana. Kuitenkin verrattaessa tammikuun 2021 työttömyysprosenttia edellisen vuoden 2020 tammikuuhun, on työttömyys noussut 27 % eli 27 henkilöllä. Verrattaessa työttömyyden kehitystä koko Keski-Suomen alueella, työttömyysprosentti laski joulukuussa 2021 kaikissa kunnissa vuoden 2020 tasoon verrattuna. Toivakan kunnassa oli sekä syys- että lokakuussa 2021 suhteellisesti vähiten työttömiä koko Keski-Suomessa.

Työttömyyden kehitys Toivakassa		
Kuukausi 2021	Työttömiä, hlö	Työttömiä, %
Tammikuu	127	12,3
Helmikuu	126	12,2
Maaliskuu	117	11,7
Huhtikuu	110	11,0
Toukokuu	103	10,3
Kesäkuu	104	10,4
Heinäkuu	108	10,8
Elokuu	85	8,5
Syyskuu	74	7,4
Lokakuu	74	7,4
Marraskuu	83	8,3
Joulukuu	97	9,7

Keski-Suomessa neljä kuntaa Toivakan lisäksi alitti 10 % työttömyysprosentin joulukuussa 2021, jolloin Toivakan työttömyysprosentti oli 9,7 %. Joulukuussa 2021 työttömyysprosentti oli Muuramen ja Kyyjärven jälkeen kolmanneksi alin Keski-Suomessa yhdessä Joutsan kunnan kanssa. Edellisen vuoden joulukuuhun 2020 verrattuna työttömiä oli 28 henkilöä vähemmän (-28 %).

Toivakan kunta rahoittaa osan työttömyyden perusteella maksetusta työmarkkinatuesta. Kela laskuttaa kuntaa jälkikäteen seuraavan kuukauden puolella välissä. Rahoitusmalli on portaittain. Yli 300 päivää työttömänä olleen työttömyyden perusteella maksettua työmarkkinatukea kunta rahoittaa 50 % ja Yli 1000 päivää työttömänä olleen 70 %. Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kuntaosuudet on haettu kelan ylläpitämästä Kelasto -tietokannasta (Tilastotietokanta Kelasto - kela.fi)

Toivakan kunnan osarahoittama työmarkkinatuki kuukausittain vuonna 2021	
Tammikuu	15 100 €
Helmikuu	15 977 €
Maaliskuu	17 274 €
Huhtikuu	14 280 €
Toukokuu	12 201 €
Kesäkuu	12 684 €
Heinäkuu	13 641 €
Elokuu	14 330 €
Syyskuu	14 694 €
Lokakuu	10 362 €
Marraskuu	11 614 €
Joulukuu	11 320 €

Vuonna 2021 Toivakan kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osuus oli 163 441 €. Vuonna 2020 rahoitettavaa oli 185 219 €, joten laskua edelliseen vuoteen oli 21 779 €. Rahoitusosuus sisältää mm. Koronapandemian aikana yrittäjälle maksettua työmarkkinatukea, jonka maksaminen päättyi 30.11.2021.

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat ja maksetut etuudet**Toivakka**

Aika	Kunnan osuus euroa
2021	163 440
2020	185 219
2019	162 437

Henkilöstöhallinto

Johtoryhmä linjasi keväällä 2021, että henkilöstöä palkitaan vuoden 2020 arvokkaasta työpanoksesta koronapandemian aikana. Henkilöstön jäsenille myönnettiin 50 €:n arvoinen kertaluonteinen ostolupa toivakkalaisiin yrityksiin. Vuoden 2021 lopulla yhteistoimintaelimen esityksestä kunnanhallitus päätti, että henkilöstöä palkitaan arvokkaasta työpanoksesta myös vuonna 2021 korottamalla 80 eurolla yksittäisen työntekijän Smartum-kulttuuri- ja liikuntaseteleiden saldokertymää.

Toivakan kuntaan laadittiin keväällä 2021 työnsuorituksen arviointijärjestelmä eli TSA-järjestelmä. Lisäksi kunta jakoi KVTES:n, TS:n sekä OVTES:n työehtosopimuksen mukaista paikallista järjestelyerää pääluottamusmiesten kanssa käytyjen neuvotteluiden pohjalta.

Koko henkilöstölle sekä luottamushenkilöille otettiin käyttöön Hallintoakatemia Oy:n koulutuslisenssi, joka mahdollisti aktiivisen kouluttautumisen erilaisten webinaarien keinoin. Työnantaja tukee tällä tavoin henkilöstön ammattitaidon ylläpitämistä sekä kannustaa oman asiantuntijuuden kehittämiseen. Lisenssin käyttöä jatketaan myös vuonna 2022. Esihenkilöitä koulutettiin vuoden aikana myös palvelussuhdeasioihin sekä varhaiseen tukeen liittyen. Esihenkilöinfoja järjestettiin noin parin kuukauden välein. Vuonna 2022 niitä pidetään noin kerran kuussa.

Henkilöstölle tehtiin työhyvinvointikysely syksyllä 2021. Rekrytoinnissa otettiin käyttöön sähköinen Kuntarekry-palvelu. Kunnan etätyöohje päivitettiin alkusyksystä 2021 vastaamaan paremmin koronan muuttamaan työskentelykulttuuriin.

Kunnan työterveys kilpailutettiin vuodeksi 2022-2023. Yhteistyö jatkuu Lääkärikeskus Pihlajalinnan kanssa.

Elinvoima ja viestintä

Alkuvuodesta käynnistettiin somekampanja yritysalueen näkyvyyden lisäämiseksi ja Viisarimäen yritysalueelle rakennettiin myös someprofiilit. Keväällä kilpailutettiin kunnan visuaalisen ilmeen päivitys sekä brändin kirkastaminen ja työtä tehtiin tiiviisti syksyille asti. Uusi visuaalinen ilme otettiin käyttöön syksyllä 2021.

Kunnan kuvapankki uusittiin vuoden aikana ja rivitaloteille laadittiin markkinointimateriaaleja, jotka saatiin käyttöön vuonna 2022. Kunta tuki Toivakan Kamarimusiikkifestivaalia sekä käynnisti kolmen vuoden kumppanuuden yhdessä Secto Rally Finlandia järjestävän AKK Sports Oy:n kanssa. Matkailuyhteistyötä Visit Jyväskylä Regionin kanssa tiivistettiin.

Vuoden aikana järjestettiin useita yrittäjien aamukahveja sekä toteutettiin myös yritysvierailuita eri kokoonpanoilla. Yrittäjiä osallistettiin myös kuntastrategian laatimisen prosessiin, samoin kuin kolmatta sektoria.

Uutiskirjeiden ja kyselyiden laadintaan otettiin käyttöön uusi ohjelmisto. Viranhaltijoista ja työntekijöistä koostuva markkinointiryhmä kokoontui noin parin kuukauden välein.

Vuoden aikana päästiin koronasta huolimatta järjestämään myös useita keskeisiä kunnan tapahtumia, kuten kesämarkkinat ja itsenäisyyspäiväjuhla.

Pelastustoimi

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen 2021 vuoden tilinpäätös oli 668 862,93 euroa ylijäämäinen. Edellisiltä vuosilta on alijäämää 117 578,83 euroa, jolloin taseen omaksi pääomaksi muodostui 551 284,10 euroa. Koko laitoksen tulot olivat 36 946 705,28 euroa, toimintamenot 35 399 492,68 euroa ja poistot 876 460,50 euroa. Keski-Suomen pelastuslaitos hoiti vuonna 2021 yhteensä 5 113 pelastustoimen tehtävää, mikä on noin 200 tehtävää vähemmän verrattuna vuoden 2020 tehtävämääriin. Viiden vuoden tarkastelujaksolla tehtävien lukumäärä on ollut laskusuuntainen vuosittaisen keskiarvon ollessa 5 278 tehtävää. Tilikaudelta tuli pelastustoimelle ylijäämää 484 258,77 euroa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Hallintopalveluissa keskeisimmät riskit liittyvät avainhenkilöriskeihin, esimerkiksi sairastumisten osalta. Riskeihin on kuitenkin varauduttu eri keinoin, esimerkiksi ICT-palveluista solmittiin alkuvuonna 2022 yhteistyösopimus Laukaan kunnan kanssa, koskien hätäapua esimerkiksi sairastumistilanteissa. Poikkeustilanteissa turvaututaan tarvittaessa myös muihin ostopalveluihin ja yhteistyöhön naapurikuntien kanssa.

Talouden toteutuminen

Toteutumavertailu

EUR

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2021 - 31.12.2021

	Budjetti 2021	Bu-muutos 2021	Budjetti + muutos	Toteutuma 2021 01-12	Käyttö-%
KUNNANHALLITUS					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset				222,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT				222,00	-100,0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-139.794		-139.794	-138.724,91	99,2
Palvelujen ostot	-205.155		-205.155	-208.166,26	101,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-600		-600	-1.642,27	273,7
Avustukset				-73.800,00	-100,0
Muut toimintakulut	-1.600		-1.600	-12.048,21	753,0
TOIMINTAKULUT	-347.149		-347.149	-434.381,65	125,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-347.149	0	-347.149	-434.159,65	125,1
VUOSIKATE	-347.149	0	-347.149	-434.159,65	125,1
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-43.823		-43.823	-42.549,84	97,1
Poistot ja arvonalentumiset	-43.823		-43.823	-42.549,84	97,1
TILIKAUDEN TULOS	-390.972	0	-390.972	-476.709,49	121,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-390.972	0	-390.972	-476.709,49	121,9
HALLINTO-JA TALOUSOSASTO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	199.155		199.155	171.123,14	85,9
Tuet ja avustukset				946,00	-100,0
Muut toimintatuotot				50,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	199.155		199.155	172.119,14	86,4
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-143.780		-143.780	-146.820,26	102,1
Palvelujen ostot	-94.706		-94.706	-94.620,32	99,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11.000		-11.000	-5.858,54	53,3
Muut toimintakulut	-30.848		-30.848	-34.521,57	111,9
TOIMINTAKULUT	-280.334		-280.334	-281.820,69	100,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-81.179	0	-81.179	-109.701,55	135,1
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut				-0,14	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-0,14	-100,0
VUOSIKATE	-81.179	0	-81.179	-109.701,69	135,1
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-15.412		-15.412	-6.493,97	42,1
Poistot ja arvonalentumiset	-15.412		-15.412	-6.493,97	42,1
TILIKAUDEN TULOS	-96.591	0	-96.591	-116.195,66	120,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-96.591	0	-96.591	-116.195,66	120,3
HENKILÖSTÖHALLINTO					
TULOSLASKELMA					

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot	21.082	21.082	49.298,00	233,8
Muut toimintatuotot			29,95	-100,0

TOIMINTATUOTOT	21.082	21.082	49.327,95	234,0
-----------------------	---------------	---------------	------------------	--------------

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-35.573	-35.573	-32.828,95	92,3
Palvelujen ostot	-961	-961	-19.075,36	1984,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2.600	-2.600	-11.107,18	427,2

Muut toimintakulut	-7.115	-7.115	-12.066,84	169,6
--------------------	--------	--------	------------	-------

TOIMINTAKULUT	-46.249	-46.249	-75.078,33	162,3
----------------------	----------------	----------------	-------------------	--------------

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

VUOSIKATE	-25.167	0	-25.167	-25.750,38	102,3
------------------	----------------	----------	----------------	-------------------	--------------

Poistot ja arvonalentumiset				
-----------------------------	--	--	--	--

Suunnitelman mukaiset poistot			-23.328,60	-100,0
-------------------------------	--	--	------------	--------

Poistot ja arvonalentumiset			-23.328,60	-100,0
-----------------------------	--	--	------------	--------

TILIKAUDEN TULOS	-25.167	0	-25.167	-49.078,98	195,0
-------------------------	----------------	----------	----------------	-------------------	--------------

TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-25.167	0	-25.167	-49.078,98	195,0
---------------------------------	----------------	----------	----------------	-------------------	--------------

PELASTUSTOIMI

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-2.195	-2.195	-2.135,83	97,3
Palvelujen ostot	-210.000	-210.000	-215.607,96	102,7

TOIMINTAKULUT	-212.195	-212.195	-217.743,79	102,6
----------------------	-----------------	-----------------	--------------------	--------------

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

VUOSIKATE	-212.195	0	-212.195	-217.743,79	102,6
------------------	-----------------	----------	-----------------	--------------------	--------------

TILIKAUDEN TULOS	-212.195	0	-212.195	-217.743,79	102,6
-------------------------	-----------------	----------	-----------------	--------------------	--------------

TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-212.195	0	-212.195	-217.743,79	102,6
---------------------------------	-----------------	----------	-----------------	--------------------	--------------

ELINKEINOTOIMI

TULOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot	1.000	1.000	11.753,35	1175,3
Tuet ja avustukset	21.000	21.000	3.648,06	17,4
Muut toimintatuotot	11.088	11.088		

TOIMINTATUOTOT	33.088	33.088	15.401,41	46,5
-----------------------	---------------	---------------	------------------	-------------

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-83.502	-83.502	-51.054,29	61,1
Palvelujen ostot	-102.377	-102.377	-101.357,76	99,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3.050	-3.050	-3.918,85	128,5
Avustukset	-196.000	-196.000	-164.360,71	83,9
Muut toimintakulut	-3.658	-3.658	-17.640,51	482,2

TOIMINTAKULUT	-388.587	-388.587	-338.332,12	87,1
----------------------	-----------------	-----------------	--------------------	-------------

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

Rahoitustuotot ja -kulut	-355.499	0	-355.499	-322.930,71	90,8
---------------------------------	-----------------	----------	-----------------	--------------------	-------------

Muut rahoituskulut			-511,63	-100,0
--------------------	--	--	---------	--------

Rahoitustuotot ja -kulut			-511,63	-100,0
--------------------------	--	--	---------	--------

VUOSIKATE	-355.499	0	-355.499	-323.442,34	91,0
------------------	-----------------	----------	-----------------	--------------------	-------------

TILIKAUDEN TULOS	-355.499	0	-355.499	-323.442,34	91,0
-------------------------	-----------------	----------	-----------------	--------------------	-------------

TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-355.499	0	-355.499	-323.442,34	91,0
---------------------------------	-----------------	----------	-----------------	--------------------	-------------

HALLINTOPALVELUT

TULOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot	221.237	221.237	232.174,49	104,9
Tuet ja avustukset	21.000	21.000	4.816,06	22,9
Muut toimintatuotot	11.088	11.088	79,95	0,7
TOIMINTATUOTOT	253.325	253.325	237.070,50	93,6
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-404.844	-404.844	-371.564,24	91,8
Palvelujen ostot	-613.199	-613.199	-638.827,66	104,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17.250	-17.250	-22.526,84	130,6
Avustukset	-196.000	-196.000	-238.160,71	121,5
Muut toimintakulut	-43.221	-43.221	-76.277,13	176,5
TOIMINTAKULUT	-1.274.514	-1.274.514	-1.347.356,58	105,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.021.189	0	-1.110.286,08	108,7
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut			-511,77	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut			-511,77	-100,0
VUOSIKATE	-1.021.189	0	-1.110.797,85	108,8
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-59.235	-59.235	-72.372,41	122,2
Poistot ja arvonalentumiset	-59.235	-59.235	-72.372,41	122,2
TILIKAUDEN TULOS	-1.080.424	0	-1.183.170,26	109,5
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1.080.424	0	-1.183.170,26	109,5

10. Perusturvalautakunta

Perusturvan toimialan tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta vastaamalla sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä, seuraamisesta ja kehittämisestä. Palveluita toteutetaan valtakunnallisten ja kunnan tavoitteiden mukaan asiakaslähtöisesti ja oikea-aikaisesti sekä kokonaistaloudellisesti niin, että asiakkaan kuuleminen ja hyvä palvelu toteutuvat kaikissa tilanteissa. Tavoitteena on kuntalaisten terveyden, omatoimisuuden, toimintakyvyn, sosiaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen. Toiminnassa keskeistä on ennaltaehkäisevä, omatoimisuutta tukeva ja toimintakykyä ylläpitävä työote. Asiakkaan sosiaalista turvallisuutta ja osallistumista oman hyvinvoinnin parantamiseen tuetaan kaikissa elämän vaiheissa.

Palvelujen järjestämisen toteutuminen vuonna 2021

Keski-Suomen hyvinvointialueen sote-valmistelut etenivät Monesta hyvästä yhdeksi parhaista valtionavustushankkeiden kautta. Rahoituskokonaisuudet muodostuivat Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus ohjelmasta sekä Sote-rakennemuutostusta tukevasta alueellisesta valmistelusta. Hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.7.2021 eduskunnan hyväksytyä sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait.

Toivakka osallistui hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle 1.1.2023 siirtyvien sosiaali- ja terveystalouden yhtenäistettävien toimintamallien käyttöönoton ja järjestämisen sekä hankintojen valmisteluun. Alueellisen yhteistyön lisäksi vahvistettiin toiminnallista yhteistyötä erityisesti perusturvan ja sivistystoimen välillä. Toiminnassa kiinnitettiin erityistä huomiota ehkäisevään sekä kuntouttavaan työotteeseen, voimavarakeskeisen lähestymisen sekä yksilön ja/tai perheen toimintakyvyn ja elämänhallinnan vahvistamiseksi.

Koronapandemia vaikutti edelleen toimintaan. Rajoituksissa ja suosituksissa noudatettiin valtakunnallisia sekä alueellisia ohjeita ja määräyksiä. Verkostotapaamiset toteutettiin suurelta osin etäyhteyksillä ja yksilötapaamisissa käytettiin aiempaa enemmän etäyhteyksiä. Lähitapaamisten peruuntumisia ja siirtymisiä tapahtui jonkin verran. Lakisääteisten sosiaalipalveluiden toteutuminen ei kuitenkaan vaarantunut. Rajoitusten ja suositusten vaikutus kohdentui erityisesti hyvinvointia tukeviin ja terveyttä edistäviin toimintoihin.

Henkilöstölle koronapandemia tuotti lisätyötä vuoden 2021 aikana, työmäärään vaikuttivat myös henkilöstömuutokset ja erityisesti kotihoidon osalta rekrytointihaasteet. Lisäresurssia hankittiin määräaikaisten työntekijöiden ja ostopalvelun kautta. Tästä huolimatta työtä tehtiin pitkäjännitteisesti ja suunnitelmallisesti.

Perusturvalautakunta kokoontui vuoden 2021 aikana 11 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 106 pykälää. Perusturvalautakunta käsitteli vuoden aikana yhden oikaisuvaatimuksen. Kokoukset pidettiin, terveysturvallisuusohjeistus huomioiden, suurelta osin etäyhteydellä.

Talouden toteutuminen tilikaudella 2021

Talousarvion toteuma on -8 151 105 euroa (99,5 %). Henkilöstökuluja kohdennettiin vastaamaan paremmin palvelutehtäväkohtaista työpanosta. Tämä näkyy osassa palveluja henkilöstömenojen ylityksenä ja osassa alituk-sena. Kokonaisuutena henkilöstökulut eivät kasvaneet edellisvuodesta.

Suurimmat kustannusten ylitykset tulivat perusterveydenhuollon kasvaneesta käytöstä, ylitys 326 611 euroa. Lisäksi erikoissairaanhoidon tehtiin 300 000 euron varaus Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämän kattamista varten.

Sosiaali- ja kriisipäivystys

Virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys toteutettiin ostopalveluna Jyväskylän kaupungilta. Psykososiaaliseen tukeen kuuluvaa akuuttia kriisityötä tuotti myös järjestölähtöisesti toimiva Kriisikeskus Mobile. Kustannukset yhteensä -18 190 euroa vuonna 2021.

Lapsiperheiden palvelut

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuminen
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Lapsiperheiden palveluissa pyritään ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tukeen. Tavoitteena on estää ongelmien kärjistyminen.</p>	<p>Kuntastrategiaan kirjattujen ja kirjattavien Hyte-mittareiden käyttö soveltuvin osin.</p>	<p>Kehitetään ja vahvistetaan toimintamalleja ja monitoimijuutta (paikallinen Perhevakka-toiminta, vahva yhteistyö sivistystoimen kanssa sekä maakunnallinen LAPE-yhteistyö).</p>	<p>Kyllä, aktiivinen yhteistyö, tavoitteiden määrittely ja koulutus</p>
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Tavoitteena on, helposti tavoitettavien, matalan kynnyksen palvelujen järjestäminen.</p>	<p>Lapsiperhekyseily</p>	<p>Vastataan lapsiperheiden tuen tarpeeseen oikea-aikaisesti, riittävän tehokkaasti ja riittävän pitkäaikaisesti.</p> <p>Huomioidaan koronaepidemian vaikutuksista aiheutuva palveluntarve ja siihen vastaaminen.</p> <p>Huomioidaan palveluntarpeeseen vastaamiseen tarvittava resurssi (henkilöstön oikea mitoitus, osaaminen sekä tiedolla johtaminen).</p>	<p>Osittain, koronasta johtuen osa matalan kynnyksen toiminnasta ei toteutunut</p> <p>Kyllä, riittävä henkilöstöresurssi, osaamisen vahvistaminen</p>

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Lapsiperheiden palveluissa on Toivakassa pystytty, koronaepidemiasta huolimatta, vastaamaan ripeästi ja riittävästi lapsiperheiden sosiaalityön- ja ohjauksen, perhetyön ja kotipalvelun tarpeeseen. Palvelun luonteesta johtuen on pyritty pääsääntöisesti lähitapaamisiin. Neuropsykiatrisen osaamisen vahvistaminen, yhteistyö perusopetuksen kanssa sekä perusopetuksen varhaisen tuen keskustelut vahvistavat ennaltaehkäisevää työtä ja varhaista tukea.

Alueellisia toimintamalleja ja yhteistyötä vahvistettiin Keski-Suomen sote-uudistukseen liittyvässä lasten, nuorten ja lapsiperheiden kehittämissyhteistyössä, erityisesti perhekeskusverkostotyössä ja monialaisen tiimimallin kehittämisessä.

Keväällä 2021 toteutettiin lapsiperhekysely (48 vastausta). Pääosin Toivakan palvelujen koettiin tukevan koh- tuullisen hyvin perheiden arkea ja hyvinvointia. Kyselyssä nousi esille myös konkreettisia kehittämistarpeita, jotka pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan palveluissa, esimerkkinä MLL:n lastenhoitotoiminta. Ky- selyn tulokset saatiin tiedoksi eri toimijoille ja keskusteltiin yhteistyössä tulosten huomioimisesta.

Perheneuvolan palvelut toteutettiin ostopalveluna Jyväskylän kaupungilta. Palvelua oli saatavilla Jyväskylässä ja lisäksi kerran kuukaudessa Toivakassa. Koronan takia tapaamisia oli tavanomaista vähemmän ja tapaamiset suoritettiin osittain myös etäyhteyksin.

Riskit ja epävarmuustekijät

Koronapandemia on vaikuttanut lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin sekä palvelujen toteutumiseen Toivakassa, kuten valtakunnallisestikin. Vuoden aikana on havaittu perheissä stressin ja mielenterveysongel- mien sekä vanhemmuuden ja parisuhteen ongelmien lisääntymistä. Koronasta johtuen matalan kynnyksen pal- velut eivät toteutuneet kuten aikaisemmin. Neuvolan kanssa tehtävät varhaiset kotikäynnit eivät toteutuneet vuoden aikana. Asiakastyössä terveysturvallisuuden korostunut huomioiminen, lisääntynyt asiakastapaamisten peruuntuminen ja etäyhteyksien käyttö kuormittivat työntekijöitä. Etäyhteydet saattoivat osittain heikentää sekä hidastaa asiakastilanteen kokonaisarviointia ja tuen saamista.

10.1. Lastensuojelu

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuminen
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Tavoitteena on lastensuo- jelun asiakkaana olevien lasten ja nuorten oikeuk- sien turvaaminen moniam- matillisella yhteistyöllä.</p> <p>Tavoitteena on estää on- gelmien kärjistyminen.</p>	<p>LUMO-lastensuojelun mo- nialaisen uudistamisen hankkeen tuottama vertai- lutieto</p>	<p>Kehitetään ja vahviste- taan toimintamalleja ja monitoimijuutta maakun- nallisessa yhteistyössä (systeminen toiminta- malli, mielenterveys- ja päihdeyhteistyö).</p>	<p>Kyllä, aktiivi- nen yhteistyö, tavoitteiden määrittely ja koulutus</p>
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Tavoitteena on avohuollon tukitoimien ensisijaisuus.</p>		<p>Lastensuojelun tukitoi- mien tarpeeseen vasta- taan oikea-aikaisesti, riit- tävän tehokkaasti ja riittä- vän pitkäaikaisesti.</p> <p>Huomioidaan koko per- heen tuen tarve.</p> <p>Huomioidaan koronaepi- demian vaikutuksista ai- heutuva palveluntarve ja siihen vastaaminen.</p>	<p>Kyllä, aktiivi- nen yhteistyö eri toimijoiden kanssa, luotta- mussuhteen tärkeys</p> <p>Kyllä, vahvis- tettu erityisesti</p> <p>Kyllä, aktiivi- nen seuranta ja yhteyden- pito</p>

		Huomioidaan palveluntarpeeseen vastaamiseen tarvittava resurssi (henkilöstön oikea mitoitus, osaaminen sekä tiedolla johtaminen).	Kyllä, riittävä henkilöstöresurssi, osaamisen vahvistaminen
--	--	---	---

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Lastensuojelun toimintamallit ovat Toivakassa valtakunnallisen tavoitteen mukaisia ja alueelliseen kehittämisyhteistyöhön on vuoden 2021 aikana osallistuttu aktiivisesti. Henkilöstön osaamista vahvistettiin mm. systemisen työtteen koulutuskokonaisuudella. Toimiva tiimimalli varmisti palvelun toimivuuden. Toiminnassa kiinnitettiin erityisesti huomiota luottamussuhteen rakentamiseen, asiakasperheen kokonaistilanteen tukemiseen ja monitoimisuuden vahvistamiseen. Lastensuojelun sijoituksiin liittyvä koordinointi on toteutettu ostopalveluna Keski-Suomen sijaishuoltoyksikössä.

Riskit ja epävarmuustekijät

Koronapandemian jatkumisella oli lastensuojelun tarpeen arviointia sekä palvelutarvetta lisäävä vaikutus. Lastensuojeluilmoitusten määrä oli yli kaksinkertainen edelliseen vuoteen nähden (vuonna 2021 96 kpl, vuonna 2020 42 kpl). Sosiaalityöntekijän vaihtuminen kesän aikana vaikutti yksikön toimintaan. Resurssin turvaamiseksi vahvistettiin määräaikaisesti sosiaaliohjausta. Lastensuojeluun liittyy tehtäviä, joissa edellytetään kahden virassa olevan sosiaalityöntekijän läsnäoloa. Näiden tehtävien turvaaminen toteutui tarvittaessa puolin ja toisin tehtävällä yhteistyöllä Joutsan kunnan sosiaalityön kanssa.

Perheoikeudelliset palvelut

Perheoikeudelliset palvelut on vuoden 2021 alusta järjestetty alueellisesti. Palvelun järjestämisestä vastaa Jyväskylän kaupunki. Jyväskylän perheoikeudellisissa palveluissa alueellisesti nimetty lastenvalvoja vastaa Toivakkalaisten palveluista. Ajanvarauksen voi tehdä puhelimitse sekä sähköisesti. Lisäksi käytössä on yleinen puhelinneuvonta ja chattipalveluaika. Kustannukset toteutuivat asukasluvun perusteella arvioidun mukaisesti, - 10 884 euroa.

Loppuvuodesta 2021 aloitettiin valvottujen tapaamisten alueellinen hoitamisen yhteishankinnan kilpailuttaminen.

Työikäisten palvelut

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuminen
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Tavoitteena on turvata työikäisten palvelujen asiakkaana olevien kiinnittymisen yhteiskuntaan kaikissa muutosvaiheissa.</p>	<p>Kuntastrategiaan kirjattujen ja kirjattavien Hyte-mittareiden käyttö soveltuvin osin.</p>	<p>Kehitetään ja vahvistetaan toimintamalleja ja monitoimijuutta paikallisessa ja maakunnallisessa yhteistyössä</p>	<p>Kyllä, aktiivinen arjen hallinnan vahvistaminen</p>
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Tavoitteena on tuen saata- vuus varhaisessa vaiheessa.</p>		<p>Huomioidaan työikäisten varhaisen vaiheen sosiaalisen muutostyön turvaamisessa tarvittava resurssi.</p>	<p>Kyllä, riittävä henkilöstöresurssi</p>

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Sosiaalityössä ja -ohjauksessa kiinnitettiin erityistä huomiota elämän- ja taloudenhallinnan ohjaukseen sekä tuettiin ja ohjattiin kuntalaisia huolehtimaan tarvittaviin palveluihin hakeutumisessa ja niiden itsenäisessä käytössä (esim. kela).

Kuntouttavassa työtoiminnassa vahvistettiin kuntoutuksellista työtettä sekä ryhmä- että yksilötoiminnassa. Toiminnassa harjoitettiin systemaattisesti digitaalisten yhteyksien ja työvälineiden käyttöä, mikä edistää asiakkaiden toiminta- ja työkykyä.

Monitoimijuutta kehitettiin ja vahvistettiin erityisesti kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden työkyvyn arviointiprosessin näkyväksi tekemisellä. Prosessikuvaus tehtiin opinnäytetyönä vuoden 2021 aikana (valmistui 1/2022, Marjonen).

Riskit ja epävarmuustekijät

Tulossa olevista työllisyyden hoidon kokonaisuutoksista johtuen, kuntouttavaa työtoimintaa ei kehitetty vuoden 2021 aikana sisällöllisiä toimintoja laajemmin. Kuntouttavan työtoiminnan käytössä olevat tilat eivät ole toiminnalle parhaat mahdolliset eivätkä esteettömät.

Päihdehuolto

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuminen
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Tavoitteena on päihdehaittojen vähentäminen.</p>	<p>Ehkäisevän päihdetyön tunnistamisen seuranta</p>	<p>Ehkäisevän päihdetyön monialaisen toiminnan vahvistaminen paikallisessa ja maakunnallisessa yhteistyössä (EPT-hanke, tiedotus ja koulutus kaikille toimijoille).</p>	<p>Osittain, koulutuksen kohdentuminen sosiaalipalveluihin</p>
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Tavoitteena on tuen saata- vuus varhaisessa vai- heessa ja palvelujen koh- dentaminen asiakkaan ti- lanne kokonaisvaltaisesti huomioiden.</p>	<p>Päihteiden käytön ja riip- puvuuksien tunnistamisen seuranta</p>	<p>Kiinnitetään huomiota tuen tarpeen varhaiseen havainnointiin ja päihteiden käytön sekä muiden riippuvuuksien puheeksi ottamiseen.</p>	<p>Osittain, haas- teet avopalve- lujen saata- vuudessa</p>

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Ehkäisevän päihdetyön valtakunnallinen toimintaohjelma (2015-2025) tukee kunnissa ja alueilla tehtävää laki- sääteistä työtä. Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030 ohjaa myös päihdepalvelujen kehittämistä ja täydentää Ehkäisevän päihdetyön toimenpideohjelmaa. Ehkäisevän päih- detyön tiedolla johtamisen -hankkeessa (2019 -10/2021) on rakennettu tietoon perustuvaa ehkäisevän päihde- työn johtamisen mallia Keski-Suomen maakuntaan. Ammattilaisia tuettiin aktiiviseen päihteiden käytön puheeksi ottamiseen eri tilanteissa. Toivakassa ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä vastaava toimielin on kunnanhalli- tus, kehittämistoimenpiteiden toimeenpanosta vastaa johtoryhmä (Hallitus 29.11.2021 § 337).

Riskit ja epävarmuustekijät

Mielenterveyttä uhkaavien tekijöiden kasvu on ollut nähtävissä koronapandemian aikana ja suojaavista tekijöistä erityisesti osallisuus ja yhteisöllinen tuki on ollut rajallista. Tämä on näkynyt myös ehkäisevän päihdetyön mo- nialaisen, kaikkia kunnassa toimivia tahoja koskevan, toiminnan vahvistamisessa. Lisäksi terveydenhuollon avo- palveluiden henkilöstön vaihtuvuus ja vajeet palvelujen saatavuudessa vaikuttivat suoraan sosiaalipalveluihin, lisäten sosiaalityön ja -ohjauksen tarvetta sekä ongelmien monimuotoistumista.

lääkäiden palvelut

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuminen
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Tavoitteena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista.</p>	<p>Kuntastrategiaan kirjattujen ja kirjattavien Hyte-mittareiden käyttö soveltuvin osin.</p>	<p>Vahvistetaan ikääntyneen väestön osallisuutta ja soveltuvaa palvelurakennetta.</p>	<p>Kyllä</p>
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Ensisijaisena tavoitteena on tukea ikäihmisten asumista omassa kodissaan.</p>	<p>Koti- ja pitkäaikaishoitoon käyttöön otettava RAI-arviointivälineistö (toimintakyvyn, hoidon laadun ja vaikuttavuuden mittari).</p>	<p>Ikääntyneiden palvelutarpeen arvioinnin yhdenmuokaistaminen (maakunnallisesti käyttöön otettava lakisääteinen arviointijärjestelmä).</p> <p>Huomioidaan koronaepidemian vaikutuksista aiheutuva palveluntarve ja siihen vastaaminen.</p> <p>Huomioidaan palveluntarpeeseen vastaamiseen tarvittava resurssi (henkilöstön oikea mitoitus, osaaminen sekä tiedolla johtaminen).</p> <p>Tuetaan omaishoitajuutta (omaishoidon vapaat).</p>	<p>Kyllä, RAI-arviointijärjestelmän käyttöönotto</p> <p>Kyllä</p> <p>Osittain, rekrytointihaasteet</p> <p>Kyllä, kotihoito ja omaishoidon vapaat</p>

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Ikääntyneen väestön toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja kotona asumista on tuettu lainsäädännön ja valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti (vrt. STM & Suomen kuntaliitto 2020/29: Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020-2023). Ikääntyneiden palveluissa painopiste on ensisijaisesti kotihoidon tukemisessa ja toissijaisesti ympärivuorokautisessa tehostetussa palveluasumisessa, kun avun tarve lisääntyy. Kotihoidon käyttöaste pysyi edelliseen vuoteen nähden ennallaan, sen sijaan tehostetussa palveluasumisessa näkyi hieman kasvua. Vuoden 2021 aikana palveluvalikoimaa lisättiin tavallisen

palveluasumisen palvelumuodolla. Tavallinen palveluasuminen toteutuu asumisyksikössä, mutta siihen ei sisälly yövalvontaa. Omaishoidon tuen saajat pysyivät ennallaan edelliseen vuoteen nähden. Omaishoidon vapaita järjestettiin tarpeen mukaan sekä tehostetussa palveluasumisessa että kotiin annettavana perhehoitona.

Lyhytaikaispaikkojen kysyntä ruuhkautui ajoittain paikallisen asumispalveluyksikön suosion vuoksi kauempana sijaitsevien asumisyksiköiden sijaan. Asiaan vaikuttaa kuljetuskustannusten kohdentuminen asiakkaalle (kaukana sijaitsevaan yksikköön siirtyminen aiheuttaa enemmän kustannuksia).

Kotihoidon toiminnassa vahvistettiin henkilöstön osaamista saattohoitoasioissa. Työntekijät kouluttautuivat THL:n saattohoitopassilla ja toimintamalleja kehitettiin Keski-Suomen palliatiivisessa ja saattohoidon kehittämissyöryhmissä. RAI arviointikoulutukset toteutettiin syksyllä 2021. RAI arvioinnit aloitettiin vuoden vaihteessa 2021-2022. Tavoitteena on 70% RAI arviointien kattavuus kesään 2022 mennessä. RAI arviointia käytetään asiakkaiden toimintakyvyn arviointiin sekä kotihoidossa että asumispalveluissa. RAI arviointi on tärkeä väline palvelun myöntämisessä.

Kotihoidon resurssointia pyrittiin vahvistamaan lähihoitaja rekrytoinneilla syksyllä 2021. Henkilöstön saatavuus on kuitenkin yleisesti yhteiskunnassa vaikeutunut, eivätkä rekrytoinnit tuottaneet tulosta. Kotihoidon vajaata henkilöstövahvuutta kompensoitiin toiminnan tehostamisella ja asumispalveluja hyödyntämällä. Henkilöstön koulutukset rajattiin välttämättömiin saattohoito ja RAI koulutuksiin.

Tehostetun asumispalvelun resurssointia vahvistettiin kuluneen vuoden aikana. Iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa henkilöstömitoituksesta säädetään lailla siirtymäaikaisten sisällä. Vuoden 2021 alusta vaadittava henkilöstömitoitustas on 0,55 hoitajaa ja vuoden 2022 alusta 0,6 hoitajaa asukasta kohden. Henkilöstön osaamista vahvistettiin RAI arvioinnin osalta.

Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnassa käynnistettiin suunnitelman laatiminen ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi. Myös vapaaehtoistoimintaa, kuten ulkoiluystävää toimintaa ja senioripäivätoimintaa järjestettiin yhteistyössä vapaaehtoisten ja srk:n kanssa korona rajoitusten puitteissa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Koronapandemia varjosti kuluvaan vuoteen. Toimintayksiköissä varauduttiin pandemian hallintaan rokottamalla asiakkaat aikataulussa, valmistautumalla henkilöstön rokotemyönteisyyden ja -kattavuuden varmistamiseen sekä huolehtimalla henkilökunnan osaamisesta mahdollisten tartuntojen ilmaantuessa. Väestön tartuntojen kasvun kiihtyminen näkyi vuoden vaihteen tienoilla myös Toivakassa. Korona pandemiasta huolimatta asiakkaiden tarpeisiin pystyttiin vastaamaan varautumisen aikana.

Henkilöstön saatavuus aiheutti epävarmuutta toiminnan varmistamisessa kuluvana vuonna. Vajaalla henkilöstömitoituksella toimiminen synnyttää riskin myös koronan hallitsemiselle.

Vammaispalvelut

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuminen
Vaikuttavuustavoitteet Tavoitteena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä	Kuntastrategiaan kirjattujen ja kirjattavien Hyte-mittareiden käyttö soveltuvin osin.	Ehkäistään ja poistetaan vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä	
Tuotantotavoitteet Ensisijaisena tavoitteena on peruspalveluiden käytön mahdollistaminen ja mahdollisimman itsenäisen elämän tukeminen.	Palvelutarpeen muutosten seuranta	Varmistetaan riittävät tukipalvelut. Tuetaan omaishoitojuutta (omaishoidon vaapat).	

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Vammaislainsäädännön uudistaminen etenee aiemman (HE 2018) valmistelun pohjalta ja suuntaa vammaispalvelujen toiminnan kehittämistä. Asiakkaiden palvelutarpeet on tiedostettu, toiminnassa on huomioitu asiakkaan osallisuus ja yksilölliset tarpeet. Palvelukokonaisuudesta vastaava viranhaltija vaihtui kesän aikana, muuten kokonaisuudesta pystyttiin vastaamaan keskitetysti.

Tarvittavat asumispalvelut hankittiin yksityisiltä, kunnilta sekä kuntayhtymiltä. Asumispalveluissa olevien päiväaikainen toiminta ostettiin asumispaikkakunnalta ja kotona asuville toiminta toteutettiin omana tuotantona. Omaishoidon tukitoimia on järjestetty, koronapandemiasta huolimatta, kaikille halukkaille.

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisissa henkilökuljetuksissa siirryttiin 1.6.2021 Keski-Suomen maakunnalliseen sosiaali- ja terveystalouden henkilöliikenteen keskitettyyn välitys- ja kuljetuspalveluun. Kuljetuspalvelun asiakasohje yhtenäistettiin maakunnallisesti ja kuljetusten tilausnumero muuttui. Kuljetuksia kunnan alueella hoitavat hankintamenettelyyn osallistuneet liikennöitsijät. Muutos yhdenmukaisti palvelua ja toimintatapaa koko maakunnan alueella. Palvelun laatua ja saatavuutta seurataan jatkuvan raportoinnin avulla. Keskitettyyn välitys- ja kuljetuspalveluun siirtyminen näyttää katkaiseen viime vuosien kuljetuskustannusten kasvusuunnan. Vuonna 2021 kustannukset ovat jopa laskeneet, mutta tähän on oletettavasti osittain vaikuttanut koronapandemiasta johtuva käytön väheneminen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Osalle asiakkaita ja läheisiä on haasteellista, ettei yksilöllisiin tarpeisiin vastaavia palveluita ole aina saatavilla omassa kunnassa.

Terveydenhuolto

Perusterveydenhuolto

Perusterveydenhuollon palvelut ostetaan Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän omistamalta Seututerveyskeskuksen liikelaitokselta. Palvelua tuotettiin

Palvelutarve oli vuoden 2021 aikana arvioitua suurempaa. Perusterveydenhuollossa asiakkaita oli 16,5 % ja suoritteita 29,2 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tästä aiheutui 15,6 %:n kustannusnousu.

Talouden toteuma (sitova/ulkoinen)

Perusterveydenhuolto	TP2020	TA2021	TA+muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintakate	- 1 422 071	- 1 331 219		- 1 589 314	119 %

Hammashoito

Suun terveydenhuollon palvelut ostetaan Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän omistamalta Seututerveyskeskuksen liikelaitokselta.

Asiakkaiden sekä suoritteiden määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Hammashoidossa asiakkaiden määrässä kasvu oli 14,9 % ja suoritteiden 19,6 %, mistä aiheutui 13,1 %:n kustannusnousu.

Talouden toteuma (sitova/ulkoinen)

Hammashoito	TP2020	TA2021	TA+muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintakate	- 366 318	- 351 513		- 420 029	119,5 %

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon palvelut ostetaan Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä.

Talouden toteuma (sitova/ulkoinen)

Erikoissairaanhoito	TP2020	TA2021	TA+muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintakate	- 2 845 494	- 2 901 229	- 3 201 229	- 3 296 514	103 %

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuottaa Jyväskylän ympäristöterveydenhuollon palveluyksikkö yhteistyö-
minta-alueesta annetun lain mukaisella sopimuksella.

Talouden toteuma (sitova/ulkoinen)

Ympäristöterveydenhuolto	TP2020	TA2021	TA+muutos	Toteuma	Poikkeama
Toimintakate	-41 550	-42 230		- 43 722	103,5 %

Talouden toteutuminen

Budjetti		Bu-muutos	Budjetti +	
		Toteutuma	Käyttö-	
		2021	2021	muutos
		2021	01-12	%
SOSIAALITOIMEN HALLINTO				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Tuet ja avustukset			15,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT			15,00	-100,0
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-94.021	-94.021	-100.255,52	106,6
Palvelujen ostot	-16.993	-16.993	-6.165,11	36,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-400	-400	-8.239,56	2059,9
Muut toimintakulut	-4.115	-4.115	-9.409,40	228,7
TOIMINTAKULUT	-115.529	-115.529	-124.069,59	107,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-115.529	0	-115.529	-124.054,59
VUOSIKATE	-115.529	0	-115.529	-124.054,59
TILIKAUDEN TULOS	-115.529	0	-115.529	-124.054,59
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-115.529	0	-115.529	-124.054,59
LASTENSUOJELU				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Maksutuotot			2.393,87	-100,0
TOIMINTATUOTOT			2.393,87	-100,0
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-7.000	-7.000	-25.834,85	369,1
Palvelujen ostot	-249.007	-249.007	-193.784,30	77,8
Avustukset	-9.500	-9.500	-73,60	0,8
TOIMINTAKULUT	-265.507	-265.507	-219.692,75	82,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-265.507	0	-265.507	-217.298,88
VUOSIKATE	-265.507	0	-265.507	-217.298,88
TILIKAUDEN TULOS	-265.507	0	-265.507	-217.298,88
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-265.507	0	-265.507	-217.298,88
MUUT LAPSIPERHEPALVELUT				
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot			820,03	-100,0
Maksutuotot			380,00	-100,0
Tuet ja avustukset			860,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT			2.060,03	-100,0
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-167.964	-167.964	-160.315,67	95,4
Palvelujen ostot	-76.420	-76.420	-85.802,12	112,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.350	-1.350	-550,36	40,8
Avustukset			-99,00	-100,0
Muut toimintakulut	-8.506	-8.506	-22.131,00	260,2
TOIMINTAKULUT	-254.240	-254.240	-268.898,15	105,8
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-254.240	0	-254.240	-266.838,12

VUOSIKATE	-254.240	0	-254.240	-266.838,12	105,0
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5.000		-5.000		
Poistot ja arvonalentumiset	-5.000		-5.000		
TILIKAUDEN TULOS	-259.240	0	-259.240	-266.838,12	102,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-259.240	0	-259.240	-266.838,12	102,9
TULOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-24.974		-24.974	-18.749,96	75,1
TOIMINTAKULUT	-24.974		-24.974	-18.749,96	75,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-24.974	0	-24.974	-18.749,96	75,1
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut				-5.008,04	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-5.008,04	-100,0
VUOSIKATE	-24.974	0	-24.974	-23.758,00	95,1
TILIKAUDEN TULOS	-24.974	0	-24.974	-23.758,00	95,1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-24.974	0	-24.974	-23.758,00	95,1
AVOHOITO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot				568,00	-100,0
Maksutuotot	125.000		125.000	115.854,53	92,7
Tuet ja avustukset				3.695,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	125.000		125.000	120.117,53	96,1
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-561.725		-561.725	-551.152,83	98,1
Palvelujen ostot	-131.029		-131.029	-135.222,13	103,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19.150		-19.150	-17.126,10	89,4
Avustukset				-960,25	-100,0
Muut toimintakulut	-21.717		-21.717	-15.589,03	71,8
TOIMINTAKULUT	-733.621		-733.621	-720.050,34	98,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-608.621	0	-608.621	-599.932,81	98,6
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut				-5.044,09	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-5.044,09	-100,0
VUOSIKATE	-608.621	0	-608.621	-604.976,90	99,4
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-919		-919	-919,08	100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-919		-919	-919,08	100,0
TILIKAUDEN TULOS	-609.540	0	-609.540	-605.895,98	99,4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-609.540	0	-609.540	-605.895,98	99,4
Ikääntyvien ympvrk hoivan asumispalvelut					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	70.000		70.000	112.826,76	161,2
Maksutuotot				170.010,28	-100,0
TOIMINTATUOTOT	70.000		70.000	282.837,04	404,1
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-1.453.477		-1.453.477	-1.505.013,85	103,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12.000		-12.000	-24.139,02	201,2
TOIMINTAKULUT	-1.465.477		-1.465.477	-1.529.152,87	104,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.395.477	0	-1.395.477	-1.246.315,83	89,3
VUOSIKATE	-1.395.477	0	-1.395.477	-1.246.315,83	89,3

TILIKAUDEN TULOS	-1.395.477	0	-1.395.477	-1.246.315,83	89,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1.395.477	0	-1.395.477	-1.246.315,83	89,3
Myyntituotot	70.000		70.000	113.394,76	162,0
Maksutuotot	125.000		125.000	285.864,81	228,7
Tuet ja avustukset				3.695,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	195.000		195.000	402.954,57	206,6
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-586.699		-586.699	-569.902,79	97,1
Palvelujen ostot	-1.584.506		-1.584.506	-1.640.235,98	103,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31.150		-31.150	-41.265,12	132,5
Avustukset				-960,25	-100,0
Muut toimintakulut	-21.717		-21.717	-15.589,03	71,8
TOIMINTAKULUT	-2.224.072		-2.224.072	-2.267.953,17	102,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2.029.072	0	-2.029.072	-1.864.998,60	91,9
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut				-10.052,13	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-10.052,13	-100,0
VUOSIKATE	-2.029.072	0	-2.029.072	-1.875.050,73	92,4
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-919		-919	-919,08	100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-919		-919	-919,08	100,0
TILIKAUDEN TULOS	-2.029.991	0	-2.029.991	-1.875.969,81	92,4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2.029.991	0	-2.029.991	-1.875.969,81	92,4
LAITOSHOITO					
TUOSLASKELMA					
Henkilöstökulut	-9.740		-9.740	-9.434,44	96,9
TOIMINTAKULUT	-9.740		-9.740	-9.434,44	96,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9.740	0	-9.740	-9.434,44	96,9
VUOSIKATE	-9.740	0	-9.740	-9.434,44	96,9
TILIKAUDEN TULOS	-9.740	0	-9.740	-9.434,44	96,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9.740	0	-9.740	-9.434,44	96,9
AVOHOITO					
TUOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot				170,88	-100,0
Maksutuotot	4.000		4.000	14.580,36	364,5
Tuet ja avustukset				379,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	4.000		4.000	15.130,24	378,3
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-116.141		-116.141	-101.799,27	87,7
Palvelujen ostot	-371.579		-371.579	-432.591,52	116,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8.600		-8.600	-6.236,15	72,5
Avustukset	-1.000		-1.000		
Muut toimintakulut	-10.401		-10.401	-12.190,78	117,2
TOIMINTAKULUT	-507.721		-507.721	-552.817,72	108,9
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-503.721	0	-503.721	-537.687,48	106,7
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut				-43,80	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-43,80	-100,0
VUOSIKATE	-503.721	0	-503.721	-537.731,28	106,8
TILIKAUDEN TULOS	-503.721	0	-503.721	-537.731,28	106,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-503.721	0	-503.721	-537.731,28	106,8

TUOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot			170,88	-100,0
Maksutuotot	4.000	4.000	14.580,36	364,5
Tuet ja avustukset			379,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	4.000	4.000	15.130,24	378,3

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-125.881	-125.881	-111.233,71	88,4
Palvelujen ostot	-371.579	-371.579	-432.591,52	116,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8.600	-8.600	-6.236,15	72,5
Avustukset	-1.000	-1.000		
Muut toimintakulut	-10.401	-10.401	-12.190,78	117,2
TOIMINTAKULUT	-517.461	-517.461	-562.252,16	108,7

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut			-43,80	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut			-43,80	-100,0
VOOSIKATE	-513.461	0	-513.461	-547.121,92
TILIKAUDEN TULOS	-513.461	0	-513.461	106,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-513.461	0	-513.461	106,6

MUUT PALVELUT

TUOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot	17.250	17.250	8.620,19	50,0
Maksutuotot			974,60	-100,0
Tuet ja avustukset			10.850,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	17.250	17.250	20.444,79	118,5

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-21.124	-21.124	-15.910,18	75,3
Palvelujen ostot	-161.594	-161.594	-193.644,64	119,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-800	-800		
Avustukset	-105.600	-105.600	-102.213,96	96,8
TOIMINTAKULUT	-289.118	-289.118	-311.768,78	107,8

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut			-42,50	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut			-42,50	-100,0
VOOSIKATE	-271.868	0	-271.868	-291.323,99
TILIKAUDEN TULOS	-271.868	0	-271.868	107,2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-271.868	0	-271.868	107,2

VPAL TUKIPALVELUT

TUOSLASKELMA

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-21.997	-21.997		
Palvelujen ostot	-91.494	-91.494	-77.087,23	84,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			-849,60	-100,0
Avustukset	-13.000	-13.000	-8.214,39	63,2
TOIMINTAKULUT	-126.491	-126.491	-86.151,22	68,1

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

VOOSIKATE	-126.491	0	-126.491	-86.151,22
TILIKAUDEN TULOS	-126.491	0	-126.491	68,1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-126.491	0	-126.491	68,1

MUUT VANHUSTEN JA VAMM. PALVELUT

TULOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot	17.250		17.250	8.620,19	50,0
Maksutuotot				974,60	-100,0
Tuet ja avustukset				10.850,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	17.250		17.250	20.444,79	118,5

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-43.121		-43.121	-15.910,18	36,9
Palvelujen ostot	-253.088		-253.088	-270.731,87	107,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-800		-800	-849,60	106,2
Avustukset	-118.600		-118.600	-110.428,35	93,1
TOIMINTAKULUT	-415.609		-415.609	-397.920,00	95,7

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

Rahoitustuotot ja -kulut		0			
Muut rahoituskulut				-42,50	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-42,50	-100,0
VOOSIKATE	-398.359	0	-398.359	-377.517,71	94,8
TILIKAUDEN TULOS	-398.359	0	-398.359	-377.517,71	94,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-398.359	0	-398.359	-377.517,71	94,8

PÄIHDEHUOLTO

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-1.955		-1.955	-1.903,54	97,4
Palvelujen ostot	-16.500		-16.500	-5.100,00	30,9
TOIMINTAKULUT	-18.455		-18.455	-7.003,54	37,9

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

VOOSIKATE	-18.455	0	-18.455	-7.003,54	37,9
TILIKAUDEN TULOS	-18.455	0	-18.455	-7.003,54	37,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-18.455	0	-18.455	-7.003,54	37,9

PERUSTERVEYDENHUOLTO

TULOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Tuet ja avustukset		156.837	156.837	228.516,00	145,7
TOIMINTATUOTOT		156.837	156.837	228.516,00	145,7

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-35.987		-35.987	-34.876,13	96,9
Palvelujen ostot	-1.615.745	-400.000	-2.015.745	-2.163.908,68	107,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31.000		-31.000	-39.074,23	126,0
TOIMINTAKULUT	-1.682.732	-400.000	-2.082.732	-2.237.859,04	107,4

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

VOOSIKATE	-1.682.732	-243.163	-1.925.895	-2.009.343,04	104,3
TILIKAUDEN TULOS	-1.682.732	-243.163	-1.925.895	-2.009.343,04	104,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1.682.732	-243.163	-1.925.895	-2.009.343,04	104,3

ERIKOISSAIRAANHOITO

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-5.229		-5.229	-5.065,81	96,9
Palvelujen ostot	-2.896.000	-300.000	-3.196.000	-3.291.448,26	103,0
TOIMINTAKULUT	-2.901.229	-300.000	-3.201.229	-3.296.514,07	103,0

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

VOOSIKATE	-2.901.229	-300.000	-3.201.229	-3.296.514,07	103,0
------------------	-------------------	-----------------	-------------------	----------------------	--------------

VOOSIKATE	-2.901.229	-300.000	-3.201.229	-3.296.514,07	103,0
------------------	-------------------	-----------------	-------------------	----------------------	--------------

TILIKAUDEN TULOS	-2.901.229	-300.000	-3.201.229	-3.296.514,07	103,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2.901.229	-300.000	-3.201.229	-3.296.514,07	103,0
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-42.230		-42.230	-43.721,58	103,5
TOIMINTAKULUT	-42.230		-42.230	-43.721,58	103,5
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-42.230	0	-42.230	-43.721,58	103,5
VUOSIKATE	-42.230	0	-42.230	-43.721,58	103,5
TILIKAUDEN TULOS	-42.230	0	-42.230	-43.721,58	103,5
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-42.230	0	-42.230	-43.721,58	103,5
TERVEYDENHUOLTO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset		156.837	156.837	228.516,00	145,7
TOIMINTATUOTOT		156.837	156.837	228.516,00	145,7
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-41.216		-41.216	-39.941,94	96,9
Palvelujen ostot	-4.553.975	-700.000	-5.253.975	-5.499.078,52	104,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31.000		-31.000	-39.074,23	126,0
TOIMINTAKULUT	-4.626.191	-700.000	-5.326.191	-5.578.094,69	104,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4.626.191	-543.163	-5.169.354	-5.349.578,69	103,5
VUOSIKATE	-4.626.191	-543.163	-5.169.354	-5.349.578,69	103,5
TILIKAUDEN TULOS	-4.626.191	-543.163	-5.169.354	-5.349.578,69	103,5
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4.626.191	-543.163	-5.169.354	-5.349.578,69	103,5
MUU SOSIAALI-JA TERVEYSTOIMI					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTAKULUT					
Avustukset	-16.000		-16.000	-9.294,23	58,1
TOIMINTAKULUT	-16.000		-16.000	-9.294,23	58,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-16.000	0	-16.000	-9.294,23	58,1
VUOSIKATE	-16.000	0	-16.000	-9.294,23	58,1
TILIKAUDEN TULOS	-16.000	0	-16.000	-9.294,23	58,1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-16.000	0	-16.000	-9.294,23	58,1
PERUSTURVALAUTAKUNTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	87.250		87.250	123.005,86	141,0
Maksutuotot	129.000		129.000	304.193,64	235,8
Tuet ja avustukset		156.837	156.837	244.315,00	155,8
TOIMINTATUOTOT	216.250	156.837	373.087	671.514,50	180,0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1.067.857		-1.067.857	-1.025.298,20	96,0
Palvelujen ostot	-7.122.068	-700.000	-7.822.068	-8.133.489,42	104,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-73.300		-73.300	-96.215,02	131,3
Avustukset	-145.100		-145.100	-120.855,43	83,3
Muut toimintakulut	-44.739		-44.739	-59.320,21	132,6
TOIMINTAKULUT	-8.453.064	-700.000	-9.153.064	-9.435.178,28	103,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-8.236.814	-543.163	-8.779.977	-8.763.663,78	99,8
Rahoitustuotot ja -kulut					

Budjetti	Bu-muutos	Budjetti + Toteutuma	Käyttö-
2021	2021	muutos	2021 01-12 %

Muut rahoituskulut				-10.138,43	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-10.138,43	-100,0
VUOSIKATE	-8.236.814	-543.163	-8.779.977	-8.773.802,21	99,9
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-5.919		-5.919	-919,08	15,5
Poistot ja arvonalentumiset	-5.919		-5.919	-919,08	15,5
TILIKAUDEN TULOS	-8.242.733	-543.163	-8.785.896	-8.774.721,29	99,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8.242.733	-543.163	-8.785.896	-8.774.721,29	99,9

11. Sivistyslautakunta

Sivistystoimi tarjoaa varhaiskasvatuksen-, esi- ja perusopetuksen-, kirjaston-, kulttuurin-, liikunnan- etsivän nuorisotyön, - oppilashuollon ja vapaa-ajan sekä vapaan sivistystyön palveluita kokonaisuutena edistäen tehokkaasti, taloudellisesti ja yhteistyössä kuntalaisten koulutus- sekä kehittämistarpeita ja kokonaisvaltaista hyvinvointia. Sivistyslautakunta päättää vastuualueensa toiminnassa noudatettavista perusteista, yleisistä ohjeista, toimialansa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja toimintasuunnitelmista sekä valmistelee ja tekee esityksiä sivistystoimen hoitamiseen tarvittavista määrärahoista. Lautakunta kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa, paitsi kesä- ja heinäkuussa tarvittaessa.

Sivistyslautakunta kokoontui vuonna 2021 yksitoista kertaa ja käsitteli kokouksissaan 144 pykälää.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Vuoden 2021 sivistystyön painopisteenä oli toimialan palveluiden yhteistyön tehostaminen.

Yhteistyötä tehostettiin toimintakulttuurin, eri palveluista perittävien maksujen ja hallinnollistenkin ratkaisuiden osalta.

Taloudellisesti koko sivistystoimen talousarvion ulkoisen toteuman toimintakate (valtuuston sitova taso) oli 97,7 %:a.

Toiminnallisesti tavoitteet saavutettiin niiltä osin kuin se oli mahdollista koronapandemian hankaloittaessa arjen sujuvuutta.

Riskit ja epävarmuustekijät

Vuoden 2020 alusta saakka leimannut maailmanlaajuinen koronapandemia on luonut varjonsa myös Toivakkaan. Vuonna 2021 elettiin edelleen monella tavoin poikkeusaikaa ja vuotta leimasivat monista eri yrityksistä huolimatta kaikenlaisten tapahtumien perumiset, monenlaisia rajoituksia ja poikkeusjärjestelyjä kaikilla sivistystyön osa-alueilla.

11.1. Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnon nettokustannukset olivat 29,44 € / asukas.

Sivistystoimen hallinnon toimintakulut ylittyivät, koska oli varattu liian vähän rahaa kokouspalkkioihin ja palvelujen ostoihin.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Sivistyksen toimialaa johtaa rehtori. Rehtorin tehtäviin työajasta kuluu noin 60 % ja sivistyksen toimialajohtajan sekä kirjastonjohtajan tehtäviin noin 40 %.

Henkilöstö- ja koulusihteerin työajasta kuluu noin 40 % keskushallinnossa ja 30 % perusopetuksessa ja 30 % sivistystoimen hallinnossa työskentelyyn.

Sivistystoimen sisäisellä sekä eri toimialojen välisellä yhteistyöllä on tavoiteltu monialaista synergiaa sekä hyvinvoinnin lisääntymistä.

Sivistystoimen hallintomenoja ovat henkilöstö- ja toimistokustannukset sisältäen sivistyslautakunnan kokouspalkkiot ja matkakorvaukset. Hallintomenoihin kuuluvat osa sivistyksen toimialajohtajan ja henkilöstö- ja koulusihteerin palkkakustannuksista. Hallinnolliset tehtävät hoidetaan määräaikoja noudattaen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Pitkittynyt koronapandemia loi epävarmuutta, haastoi, aiheutti huolta ja sairastumisiakin.

Koronakäytänteisiin liittyvien asioiden järjestely, valmius ja varautuminen, muuttuvat tilanteet ja alati vaihtuvat koronaohjeistukset haastoivat työaikojen riittämistä ja lisäsivät jokaisen työn kuormittavuutta.

11.2. Toivakan kunnan perusopetus

Perusopetuksen nettokustannukset olivat 1291,36 € / asukas.

Perusopetuksen yleisopetuksen oppilaskohtaiset nettokustannukset olivat Koulukeskuksessa 8.856,32 € / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 295,5 oppilasta) ja Kankaisten kyläkoulussa 11.320,04 € / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 38,5 oppilasta).

Yksilöllisen perusopetuksen oppilaskohtaiset nettokustannukset olivat 54.891,75 euroa / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 2 oppilasta).

(Oppilaskohtaisten nettokustannusten laskennassa ei ole huomioitu muissa kunnissa opiskelevien oppilaiden kustannuksia eikä kotikuntakorvauksia.)

Koulukeskuksen kustannuksia nostivat maksetut palkat ja palkkiot, joihin erityisesti vaikuttivat oppilaiden käytäytymisen haasteiden ja tuen tarpeiden vuoksi tarvittavan lisähenkilöstön palkkaaminen sekä perhevapaista aiheutuneet lisääntyneet sijaiskustannukset.

Sosiaali- ja terveystalvöpalvelumenot ovat kasvaneet koulukeskuksessa lisääntyneiden haastavien tilanteiden vuoksi. Matkustus- ja kuljetuspalvelukustannukset ovat nousseet. Koulukuljetuksissa budjetissa pysymistä haastoivat uuden koulukuljetusreitien, lyhennytyistä koulupäivistä johtuvien lisäkytten sekä ELY-keskuksen vähentämät joukkoliikenteen tukiosuudet, mutta talousarviossa pysymistä auttoivat lukujärjestystekniset ratkaisut jatkuvia välilykytejä vähentävästi.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Toivakan kunnan yhtenäisen perusopetuksen kouluja ovat Toivakan koulukeskus (0–9 luokat) ja Kankaisten kyläkoulu (0–6 luokat). Kankaisten kyläkoululla toimii myös varhaiskasvatuksen päiväkotiryhmä. Kouluja johtaa rehtori yhdessä koulujen apulaisjohtajien sekä yhteisen johtoryhmän kanssa.

Perusopetuslain mukaista varhaista ja ennaltaehkäisevää kasvun ja oppimisen tukea annetaan esiopetuksessa. Perusopetuksessa kolmiportaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea antavat kaikki opettajat, mutta osa-aikaista erityisopetusta antavat koulujen laaja-alaiset erityisopettajat. Mikäli oman kunnan erityisopetuspalvelut eivät riitä, ostetaan konsultointia pääsääntöisesti Kukkulan koulusta, Niilo Mäki- instituutista tai Valteri-koulujen Oner-vasta. Mikäli erityinen tuki ei kouluissamme riitä, oppilas siirtyy opiskelemaan pääsääntöisesti edellä mainittuihin kouluihin. Vuonna 2021 kokonaan valtion erityiskoulussa opiskeli yksi toivakkalainen oppilas.

Keväällä 2021 Toivakan koulujen esi- ja perusopetuksen painopisteenä on ollut turvallisen oppimisympäristön varmistaminen kaikille oppilaille koulun arjessa. Syksystä 2021 alkaen kouluissa painopisteenä on ollut erityisesti hyvinvointioppiminen ja onkin käynnistetty oppilaiden oppimisen, arvioinnin, tunne-elämän, vuorovaikutus-taitojen ja hyvinvointioppimista vahvistavan vuosikellon valmistelu.

Kouluissa oli keväällä 2021 kolme vakituista laaja-alaista erityisopettajaa ja yksi määräaikainen erityisluokan-opettaja, jolla on opetettavanaan yksilöllisen pienryhmäopetuksen (YPR) lisäksi pidennetyt oppivelvollisuuden ja erityisen tuen oppilaita.

1.8.2021 alkaen yhden vakituisen erityisopettajan irtisanouduttua vakituisia laaja-alaisia erityisopettajia on ollut kaksi. Muuta laaja-alaisen erityisopetuksen resurssia syyslukukaudella 2021 on olleet määräaikainen erityisopettaja vuosiluokkien 1–3 osa-aikaisessa erityisopetuksessa ja kolmoiskelpoinen luokanopettaja- erityisopettaja laaja-alaisen erityisopetuksen tunneillaan.

Koulukuraattoriyöstä puolet siirtyi sivistyksen toimialalle vuoden 2021 alusta.

Toivakan koulukeskuksen oppilasmäärä vuosiluokilla 1-9 oli kevätlukukaudella 297 ja syyslukukaudella (20.9.) 294. Yksilöllisen perusopetuksen ryhmässä oppilaita oli kaksi. Kankaisten kyläkoulun oppilasmäärä vuosiluokilla 1-6 oli kevätlukukaudella 36 ja syyslukukaudella (20.9.) 41.

Perusopetuksen oppilaiden vuosiviikkotuntien kokonaismäärä on ollut 228 tuntia.

Talouden tasapainottamisohjelman perusopetusta koskevat säästövaatet vuodelle 2021 ovat toteutuneet suunnitellusti. Koulujen erityisopettajan viran jäätyä tyhjäksi 1.8. 2021, tehtävä täytettiin määräaikaisesti lukuvuoden 2021-22 ajaksi. Perusopetuksen tuntijakoa on tarkasteltu jo aiemmin ja opetustuntien määräksi paikallisessa tuntijaossa on päätetty 228 vuosiviikkotuntia. Koulukuljetusten optimointia on tarkasteltu ja koulukuljetukset järjestetty mahdollisimman kustannustehokkaasti, turvallisesti ja järkevästi 1.8.2021 voimaan tulleen Toivakan esi- ja perusopetuksen koulukuljetussäännön mukaan.

Opettajien sijaisten käyttöä on vähennetty ja oman toimen ohessa tehtävää opetustyötä lisätty. Vain turvallisuusyistä tai pidemmissä poissaoloissa opettajalle on palkattu ulkopuolinen sijainen. Koronaepidemia on kuitenkin aiheuttanut runsaasti henkilöstön, opettajienkin, poissaoloja, koska pienistäkin oireista on tullut jäädä työstä pois. Lyhyet sijaisuudet on hoidettu mahdollisuuksien mukaan ja paljolti sisäisin järjestelyin, oman toimen ohessa sijaistaen.

Riskit ja epävarmuustekijät

Koronaepidemian jatkuessa edelleen henkilöstön sairaspoussaolopäivät lisääntyivät, koska lievissäkin oireissa tuli jäädä työstä pois ja poussaolot pitkiittyivät koronatestitulosten odottelun vuoksi.

Koulutyö täytyi edelleen sovittaa perusopetuslain väliaikaisen muutoksen mukaisiin Opetushallituksen lakimutosta tarkentaviin ohjeisiin. Kouluruokailujen väljentäminen, kaikkien tarpeettomien kontaktien välttäminen siten, että opetusryhmät eivät tarpeettomasti sekoittuneet, koulujen sisätiloihin ei otettu ulkopuolisia eikä yksiköiden kesken liikuttu kuin aivan välttämättömistä syistä eikä juhlia tai muita tilaisuuksia järjestetty. Jopa koulujen kerhotoimintaa keskeytettiin terveysturvallisista syistä. Näillä ja monilla muilla keinoilla kuten muun muassa maskisuosituksella, huolellisella käsihygienialla ja muilla järjestelyillä pyrittiin estämään koronaviruksen leviäminen. Opetusta kuitenkin toteutettiin voimassa olevan tuntijaon ja tuntikehyksen mukaan, joten esimerkiksi valinnaisaineiden opetus järjestettiin.

Henkistä kuormitusta on lisännyt koronapandemiaan liittyvät omasta ja työkavereiden sairastumisesta aiheutuneet huolet sekä huoli oppilaiden ja heidän perheidensä hyvinvoinnista pandemian pitkiittyessä.

11.3. Kankaisten kyläkoulu

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet Turvallisen oppimisympäristön varmistaminen kaikille oppilaille koulun arjessa.		Koulunkäynnin ohjaajan palkkaaminen lukuvuodelle 2021–2022 Osaamisen kehittäminen Aveckki- koulutus, kevät 2021 Hätäensiapukoulutusten järjestäminen koko opetushenkilöstölle, syksy 2021
Toteutuminen Koulunkäynnin ohjaajan toimi vakinaistettiin alkaen 1.8.2021. Suunnitellut opetushenkilöstön toiminnalliset koulutukset (AVEKKI ja hätäensiapu) siirtyivät koronarajoitusten vuoksi syksyyn 2022.		
Tuotantotavoitteet Liikunnanopetuksen monipuolistaminen kirkonkylän liikuntasalivarauksin Pihapelikentän kehittäminen	Koulun lukuvuosiarvioinnissa arvioitava asia	Kankaisten koulun oppilaita kuljetetaan liikunnanopetuksen monipuolistamiseksi koulukeskuksen liikuntasalissa. Kirjaston lisäksi käynteihin yhdistetään muitakin käyntikohteita ja oppimistilanteita (suunnistusta, esityksiä, 4H:n kanssa leipomista ym.)
Toteutuminen		

Koulukeskuksen liikuntasalikäyntejä jouduttiin voimakkaasti rajoittamaan tartuntatautitilanteen vuoksi. Toteutuneita liikuntasalikäyntejä päästiin toteuttamaan vuonna 2021 kolme kertaa.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Turvallinen oppimisympäristö edellyttää riittävästi ammattitaitoisia aikuisia, osaamista sekä haastavan käytöksen kohtaamiseen sekä mahdollisiin tapaturma- ja ensiapua vaativiin tilanteisiin.

Kankaisten koulussa on kolme luokanopettajaa. Laaja-alaista, osa-aikaista erityisopetusta on antanut koulujen yhteinen erityisopettaja keväällä 2021 kahtena puolikkaana päivänä viikossa, syksystä 2021 alkaen yhtenä päivänä viikossa koko päivän. Käsitöitä opettaa koulukeskuksen käsityön opettaja kaksi tuntia viikossa. Esiopetuksen opettaja opettaa Kankaisten koululla perjantaisin neljä tuntia.

Toivakan kunnan perusopetukseen vakinaistettiin syksyllä 2021 koulunkäynnin ohjaajan tehtävä ensivaiheen sijoituspaikkana Kankaisten kyläkoulu. Lisäksi Kankaisten koululle palkattiin koulunkäynnin ohjaaja lukuvuodelle 2020–2021 ja syyslukukaudelle 2021 pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä hankerahoilla.

Kaksi hyvää lumi- ja jäätalvea sekä liikuntapaikkojen hyvä hoito mahdollistavat monipuolisen talviliikunnan järjestämisen Kankaisten kyläkoululla.

Riskit ja epävarmuustekijät

Lukuvuosittaiset koulun tapahtumat ovat jääneet pitämättä koronapandemian vuoksi tai niitä on järjestetty poikkeusjärjestelyin.

Liikunnanopetuksen monipuolistamista lisäävä mahdollisuus käydä pitämässä liikuntatunteja Toivakan koulukeskuksen liikuntasalissa jouduttiin rajaamaan koronapandemian vuoksi vain kolmeen käyntikertaan. Käynneillä on ollut tapana yhdistää salikäyntiin myös kirjastovierailuja tai käyntejä joissain esityksissä, mutta nämä kaikki on jouduttu jättämään käymättä terveysturvallisista syistä.

11.4. Toivakan koulukeskus

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvot	Toimenpiteet
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Esi- ja perusopetusikäisten oppilaiden oppimisen ja tunne-elämän ja vuorovaikutustaitojen sekä hyvinvoinnin tukeminen jokapäiväisessä kouluarjessa</p> <p>Turvallisen oppimisympäristön varmistaminen kaikille koulun arjessa.</p> <p>Opetushenkilöstön ICT-taitojen kehittäminen</p>	<p>Kyselyt ja arviointikeskustelut</p> <p>Hyvinvointikysely</p> <p>ICT-osaamistason arviointikysely</p>	<p>Osaamisen kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen- koulutus koko opetushenkilöstölle (tammikuu 2021) - Avekki-koulutus (kevät 2021) <p>Erytisopetuksen rakenteiden kehittämisen jatkaminen</p> <p>ICT-tutor-opettajien toiminta hankerahoituksella</p>
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Kolmiportaisen tuen rakenteet</p> <p>Oppimisen tukeminen oikea-aikaisesti ja riittävän vahvana</p> <p>Jokainen perusopetuksen päättävä saisi päättötodistuksen.</p>	<p>Kyselyt ja arviointikeskustelut</p> <p>Saavatko kaikki perusopetuksen päättötodistuksen</p>	<p>JOPO-opetuksen käynnistäminen</p> <p>Kolmiportainen tuki</p>
<p>Toteutuminen</p> <p>Osaamisen kehittäminen toteutui, paitsi AVEKKI-koulutuksen osalta. Kaikki saivat perusopetuksen päättötodistuksen. JOPO- opetusta ei käynnistetty.</p>		

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Toivakan koulukeskuksessa on ollut kevätlukukaudella 2021 kuusi luokanopettajaa, neljä aineenopetuksen lehtoria sekä yksitoista tuntiopettajaa, joista useimmat opettavat sekä luokan- että aineenopetuksessa.

Syyslukukaudella 2021 oli kuusi luokanopettajaa, neljä aineenopetuksen lehtoria sekä kaksitoista tuntiopettajaa. Syksyllä 2021 kaikki alaluokat siirtyivät opetettavaksi kaksijaossa ja tästä johtuen palkattiin yksi tuntiopettaja lisää.

Toivakan koulukeskuksessa työskenteli neljä vakinaista koulunkäynninohjaajaa. Syyslukukaudelle palkattiin kaksi henkilökohtaista kouluavustajaa ja työllistämistuella yksi henkilökohtainen kouluavustaja koko vuodelle. Hankerahoilla palkattiin kevätlukukaudelle yksi ja syyslukukaudelle kaksi koulunkäynninohjaajaa.

Koulunkäynnin ohjaajien työpanos on räätälöity niille oppilaille, joiden oppiminen eniten tukea tarvitsee ja henkilökohtaisia kouluavustajia palkataan moniammatillisesti arvioiden ja oppilaille, joiden koulunkäyntiin liittyy esimerkiksi turvallisuushaasteita.

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä erityisavustuksena jo vuonna 2020 saatu ja aloitettu kolmiportaisen tuen ja oppilashuollon rakenteiden ja toiminnan kehittämishanke jatkui vuoden 2021 ajan. ICT-tutoropettajien vertaiskoulutustoiminta jatkui kevään 2021, osaamisen kehittäminen sekä koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen sekä kerkhotoiminnan hanke jatkui koko vuoden. Covid-19 vaikutusten tasaamiseen saatu erityisavustushanke, Toivakassa nimellä solmukohdat opinpolulla, jatkui kesään 2021 saakka.

Toivakan perusopetus ja kouluista lähinnä koulukeskus on mukana sitouttavan koulu yhteistyön verkostohankkeessa alkaen 1.8.2021 yhtenä valtakunnallisen toimintamallin pilotointikunnista. Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on sitouttavalla koulu yhteistyöllä luoda perusopetukseen myönteistä toimintakulttuuria, vähentää ja ennaltaehkäistä poissaoloja. Sitouttavan koulu yhteistyön valtakunnallinen toimintamalli aiotaan valtakunnallisesti vakiinnuttaa vuosina 2022–2023.

Perusopetuksen päättötodistuksen saivat keväällä 2021 kaikki 9. luokan päättäneet oppilaat ja jokainen heistä myös sai jatko-opiskelupaikan. Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan 1.8.2021 alkaen ikäluokka kerrallaan. Laki oppivelvollisuudesta koskee kaikkia niitä perusopetuksen oppilaita, jotka ovat 1.1.2021 jälkeen oppivelvollisina perusopetuksessa. Laajennettuun oppivelvollisuuteen tuli pystyä varautumaan ja resursoimaan työaikaa ja tekijöitä, joten emme lähteneet perustamaan joustavan perusopetuksen ryhmää (JOPO) samanaikaisesti valtakunnallisen uudistuksen kanssa.

Riskit ja epävarmuustekijät

Koulukeskuksen opettajille tilattiin vanhentuneiden tietokoneiden tilalle uudet kannettavat tietokoneet maaliskuussa 2021. Koronapandemian vuoksi laitteita ei pystytty meille toimittamaan koko vuoden 2021 aikana.

Turvallinen oppimisympäristö pyrittiin varmistamaan kaikille oppilaille koulun arjessa.

Oppilaiden hyvinvoinnin haasteet ovat näkyneet poissaoloina sekä haasteellisena

käyttäytymisenä koulupäivän aikana. Turvallisuuteen ja oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseen satsattiin palkkaamalla hankerahoituksella ja työllistämismäärärahalta henkilökohtaisia avustajia, koulunkäynnin ohjaajia ja NEPSY-ohjaajia.

Toiminnallista AVEKKI-koulutusta ei päästy pitämään vuoden 2021 aikana koronapandemian vuoksi, kevät- ja joulujuhlat korvattiin videoituina esityksinä, arviointikeskustelut, vanhempainvartit, oppilaspalaverit sekä henkilöstöpalaverit järjestettiin etäyhteyksin.

11.5. Esiopetus

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet Tarjota lapselle omien kykyjen mukaista toimintaa ja opetusta	Mitataan ja arvioidaan, mutta mittaustulokset eivät ole julkisia	Lasten yksilölliset kehitystarpeet huomioidaan
Toteutuminen Esiopetuksessa on kyetty huomioimaan lasten yksilölliset kehitystarpeet ja tarjoamaan laadukasta esiopetusta.		
Tuotantotavoitteet Tarjota laadukasta esiopetusta siten, että vahvistetaan ja edistetään lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa.	Mitataan ja arvioidaan, mutta mittaustulokset eivät ole julkisia	Tarjotaan laadukasta esiopetusta huomioiden jokainen lapsi yksilöllisesti, hänen kasvuaan ja kehitystään tukien.
Toteutuminen Jokainen esiopetusikäinen sai yksilöllistä, omaa kasvuaan ja kehitystä tukevaa esiopetusta.		

Esiopetuksen nettokustannukset olivat 90,74 € / asukas.

Esiopetuksen oppilaskohtaiset nettokustannukset olivat Koulukeskuksessa 5.816,07 € / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 24,5 oppilasta) ja Kankaisten kyläkoulussa 10.479,35 € / oppilas (keskiarvo keväältä ja syksyltä 7 oppilasta).

(Oppilaskohtaisten nettokustannusten laskennassa ei ole huomioitu muissa kunnissa opiskelevien oppilaiden kustannuksia eikä kotikuntakorvauksia.)

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Esiopetusta järjestettiin Toivakan koulukeskuksessa ja Kankaisten koululla neljänä päivänä viikossa.

Koulukeskuksen esiopetuksessa on tehty yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa ja

toteutettu nivelvaiheen pedagogisia yhteistyömuotoja ja monialaisia oppimiskokonaisuuksia mahdollisuuksien mukaan terveysturvallisesti 1.-2. luokkien kanssa.

Kankaisten kyläkoulun esioppilaat ovat opiskelleet 0.-2. yhdysluokassa.

Toivakan koulukeskuksen esiopetuksessa oli keväällä 2021 lapsia 21, syksyllä lapsia oli 28. Esiopetuksessa työskenteli yksi esiopettaja ja yksi ohjaaja keväällä 2021, syksyllä esiopettajan lisäksi kaksi koulunkäynninohjaajaa ja yksi henkilökohtainen avustaja.

Kankaisten kyläkoululla oli keväällä 2021 seitsemän esioppilasta, syksyllä 2021 seitsemän.

Riskit ja epävarmuustekijät

Esiopetuksen arki on sujunut koronapandemiasta huolimatta hyvin. Esioppilaiden koulunkäyntitaidot ja oppiminen ovat kehittyneet. Vain yhteiset tapahtumat ja juhlat ovat jääneet koronapandemian vuoksi puuttumaan eikä suunniteltua yhteistyötä alkuopetuksen tai viskareiden (varhaiskasvatuksen viisivuotiaat) terveysturvallisten rajoitusten vuoksi ole pystytty toteuttamaan kuin joinakin yksittäisinä ulko-opetustuokioina. Huoltajia on jouduttu tapaamaan etäyhteyksin.

11.6. Kulttuuritoimi ja kirjasto

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Kirjastonjohtajan palkkaamatta jättäminen (kokeilu syksy 2020-kevät 2021)</p> <p>Yhteistyötä vapaa-aikatoimen ja koulujen kanssa monipuolistetaan</p> <p>Perusturvan hankesuunnitelmaan osallistuminen ja mahdollisen hankkeen toteutuessa osallistuminen toteuttamiseen (terveyden edistäminen THL))</p>	<p>Kokeilun onnistuminen ja toiminnan arviointi keväällä 2021</p> <p>Toiminnan arviointi toimintakauden lopussa</p>	<p>Jos kokeilu arvioidaan onnistuneeksi, johtamisjärjestelyt muutetaan pysyviksi alkaen syksystä 2021, mutta arvioidaan tarvitaanko kirjastolle osa-aikainen tai osaviikkoinen kirjastoapulainen.</p> <p>Jos kokeilu arvioidaan ja todetaan epäonnistuneeksi, palkataan kirjastonjohtaja alkaen syksystä 2021.</p>
<p>Toteutuminen</p> <p>Kirjaston johtamisjärjestelyt muutettiin pysyviksi 1.8.2021 alkaen siten, että sivistyksen toimialajohtajan tehtäviin liitettiin kirjastonjohtajan tehtävät.</p> <p>Kirjastolle palkattiin vakituinen, osa-aikainen kirjastoavustaja alkaen 1.9.2021.</p> <p>Yhteistyötä vapaa-aikatoimen ja koulujen kanssa tehtiin koronarajoitusten mahdollistamissa rajoissa.</p> <p>Perusturvan hanke ei toteutunut kielteisen hankepäätöksen vuoksi.</p>		
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Laatuun panostaminen ja sen säilyttäminen</p>	<p>Palautekysely palvelun tarjonnan yhteydessä</p>	<p>Työntekijöiden, asiakkaiden osallisuuden mahdollistaminen</p> <p>Kilpailutus katso aikataulu</p>

Kirjastoaineiston kilpailutus yhteistyössä muiden Keski-kirjastojen kanssa	Kilpailutuksen tulokset	
Toteutuminen		
Kirjaston asiakaskysely toteutettiin verkossa ja paperiversiona syksyllä 2021. Kyselyn tulokset on julkaistu kunnan kotisivuilla.		
Keski-kirjastojen kirjastoverkon hankintarenkaan, siis myös Toivakan kirjaston, kirjastoaineiston kilpailutus toteutettiin loppuvuodesta. Aineiston toimittajina sopimuskauden alussa ovat Suomen kirjastopalvelu ja Kirjavälitys.		

Kulttuuritoimen nettokustannukset olivat 69,88 € / asukas.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Kirjastonjohtajan hallinnolliset tehtävät vakinaistettiin 1.8.2021 alkaen sivistyksen toimialajohtajalle, kirjastonhoitajan (100 %) vastatessa kirjaston toiminnoista. Osa-aikainen (60 %) kirjastoavustaja aloitti tehtävässä 1.9. 2021.

Lisäksi kirjastossa oli yksi henkilö kuntouttavassa työtoiminnassa 6 tuntia viikossa.

Toivakan kirjasto täytti pyöreät 130 vuotta. Kirjaston historiaa ja nykypäivää pidettiin esillä pitkin juhluvuotta historiakatsauksilla Facebookissa, ohjatuilla kirjastokävelyillä ja näyttelyillä. Juhlapäivää vietettiin 20.9. 2021 yhdessä asiakkaiden kanssa.

Kirjasto ja omatoimikirjasto oli avoinna normaalisti lukuun ottamatta lehtilukusalia, joka oli suljettuna koronarajoitusten vuoksi 1.1.- 7.3. 2021. Kirjaston viikoittainen palveluaika oli 18 tuntia ja omatoimiaika 82 tuntia.

Lainojen määrä (16,55 / asukas) kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 25 % ja palautui koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Fyysisten käyntien määrä oli 13061 ja omatoimikirjastoon kirjautumisia oli vuoden aikana yhteensä 3460. E-aineistoihin panostettiin yhdessä Keski-kirjastojen kanssa ja erityisesti e-lehtien käyttö lisääntyi.

Kirjastoyhteistyötä toteutettiin koronapandemian sallimissa rajoissa vapaa-aikatoimen, koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Yhteensä 321 koululaista osallistui vuoden aikana kirjaston järjestämiin koulutuksiin ja tapahtumiin. Yhteistyökumppanina monissa tapahtumissa oli myös paikallinen 4H-yhdistys. Erilaisia temaviikkoja (mediataitoviikko, peliviikko) sekä kirjaston juhluvuoteen liittyviä tapahtumia järjestettiin yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa.

Koronan vuoksi jatkoaikaa saanut Lukuliikahdus Toivakan kirjastoon –hanke päättyi 31.5.2021. Hankkeen päätyttyä yhteistyösuunnitelman vuosikelloon merkittyjä tapahtumia ja koulutuksia järjestettiin mahdollisuuksien mukaan.

Toivakan kirjasto on yhtenä yhteistyökumppanina mukana pelikulttuurista edistävissä Tampereen kaupunginkirjaston Hyvä peliliike –hankkeessa, joka sai rahoitusta vuosille 2021-2022. Hanke luo verkostoja, jakaa peliosaimista ja järjestää työpajoja kirjastojen henkilöstölle.

Riskit ja epävarmuustekijät

Koronapandemia vaikeutti tapahtumien järjestämistä kirjastolla. Lukupiiri ei kokoontunut tammi-huhtikuussa.

Vuoden 2021 alkupuoliskolla kirjastoa jouduttiin sulkemaan 10 päivänä sijaisen puuttumisen vuoksi.

Hankintaportaalin kilpailutuksen laskutus siirtyi vuodelle 2022.

11.7. Vapaa-aikatoimi

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet		
Liikunnan hyvinvointi- ja terveysvaikutusten ylläpitäminen ja nykyisten liikuntaolosuhteiden markkinointi	Tapahtumien määrä	Järjestetään hyvinvointipainotteisia tapahtumia
Toteutuminen: Toivakan hyvinvointiviikko järjestettiin etänä viikolla 16. Liikunnan hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia ylläpidettiin järjestämällä ohjattuja liikuntaryhmiä myös etäyhteyksin sekä paikallisilla ja valtakunnallisilla kampanjoilla.		
Panostetaan alle 18-vuotiaiden hyvinvointiin	Kävijämäärien ja maksutuottojen seuranta	Toivakkalaisille alle 18-vuotiaille liikuntasalin ja kuntosalin käyttö maksuttomaksi

Toteutuminen: Maksuton kuntosali alle 18-vuotiaalle toivakkalaisille alkoi 1.1.2021.		
Pyritään löytämään uusia toimintatapoja yhteistyön kautta nuorisotyöhön	Kävijämäärien seuranta ja palautekysely	Nuorisotalon omatoimikäyttö kulunvalvonnalla
Toteutuminen: Nuorisotalolle ei hankittu kulunvalvontalaitteistoa. Nuorisotalon kävijämääriä on seurattu paperisin lomakkein. Yhteistyötä on tehty Toivakan MLL paikallisyhdistyksen, seurakuntien ja nuorisovaltuuston kanssa erilaisissa tapahtumissa (esim. kevättapahtuma)		
Mahdollistetaan henkilöstöresurssien riittävyys perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnassa	Henkilöstömenojen ja maksutuottojen seuranta	Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus muutetaan kerhotoiminnaksi
Toteutuminen: Aamu- ja iltapäivätoiminta ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus yhtenäistettiin, nimitys muuttui kerhotoiminnaksi. Samalla hoito- ja kerhomaksuperusteet yhtenäistettiin. Perheet ovat antaneet palautetta, että maksukäytäntö selkeytyi heidän näkökulmastaan. Yhtenäistämisen vuoksi aamu- ja iltapäivätoiminnasta kertyvät tulot vähenivät huomattavasti. Työntekijät ovat kokeneet yhteistyön tiivistyneen.		
Kulttuuripalveluiden mahdollistaminen kaikille	Kulttuuritapahtumien määrä ja palaute	Sosiaalitoimen ja kotihoidon kanssa kulttuurielämyksiä kotona asuville
Toteutuminen: Pandemiasta johtuen sosiaalitoimen ja kotihoidon kanssa ei päästy aloittamaan yhteistyötä eli näille kohderyhmille suunnattuja kulttuuritapahtumia ei koronapandemian takia päästy järjestämään ollenkaan.		
Tuotantotavoitteet		
Palveluiden ylläpito ja kehittäminen	1-2 kehitystoimenpidettä yhteistyössä teknisen toimien kanssa	Liikuntapaikkojen kunnossapito siirtyy kokonaisuudessaan vapaa-aikatoimelta tekniselle toimelle
Lähivirkistysalueiden kunnostus- ja kehittämisavustus		Pyöräilyreitistön kehittäminen
Toteutuminen: Kunnossapidon tarpeiden ja toteuttamisen yhteistyömuotoja alettiin kehittää vuoden 2021 aikana. Lähivirkistysalueiden kunnostus- ja kehittämisavustusta saatiin Uudenmaan ELY-keskukselta, mikä lisäsi pyöräilyreittien saavutettavuutta.		
Tuotantotavoitteet		Nuorten osallistaminen mm. nuorisovaltuuston kautta

<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Kulttuuripalvelujen tuottaminen kaikenikäisille kuntalaisille</p>	<p>Kävijämäärät / tilaisuus</p>	<p>Yhteistyössä järjestettävät kulttuuritapahtumat</p> <p>Hyvä somenäkyvyys tilaisuuksien mainonnassa laadukas ohjelmapalvelujen valinta</p>
<p>Toteutuminen: Nuorisovaltuuston toimi edellisvuosia aktiivisemmin. Kulttuuritapahtumat järjestettiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kulttuuritapahtumissa ja kulttuuriaitan toiminnoissa oli osallistujia yhteensä noin 440. Avoimien tapahtumien mainontaa lisättiin Creamailer -uutiskirjeellä.</p>		

Vapaa-aikatoimen nettokustannukset olivat 99,93 € / asukas.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Vuoden 2021 aikana vapaa-aikasihteerin virkanimike muutettiin kulttuuri- ja vapaa-aikasihteeriksi. Kulttuuri- ja vapaa-aikasihteerin työaika jakaantuu 40% liikuntatoimeen, 30% nuorisotoimeen, 20% kulttuuritoimeen ja 10% aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaan.

Vapaa-aikatoimi sai Uudenmaan ELY-keskukselta hankerahaa lähivirkistysalueiden kunnostamiseen käytettäväksi ajalla 30.11.2020-31.12.2021. Lähivirkistysalueiden kunnostus- ja kehittämisavustuksella parannettiin jo olemassa olevien virkistysalueiden kuntoa sekä niiden saavutettavuutta.

11.8. Kulttuuritoimi

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Kulttuuritoimi järjesti vuoden 2021 aikana live –tapahtumina itsenäisyyspäiväjuhlan ja lasten konsertin. Naistenpäivän tapahtuma toteutettiin etänä poikkeusoloista johtuen. Kulttuuriaitan toimintana järjestettiin etäsatutuokioita, teatteriesitys, mediakasvatuspajoja ja koulukonsertteja.

11.9. Liikuntatoimi

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Kuntosalin valvojana työskenteli yksi vakinainen työntekijä (60 %).

Liikunta-alueiden hoito toteutui vuoden 2021 aikana teknisen toimen johdolla. Liikuntapaikkojen hoitoon palkattiin talvikaudelle ilta- ja viikonloppu työntekijä. Kylien liikuntapaikkoja hoitivat yksityiset palveluntuottajat.

Kuntalaisille suunnattuja ohjattuja liikuntaryhmiä ja muita tapahtumia oli vuoden aikana yhteensä 43 kpl.

11.10. Nuorisotoimi

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Nuorisotila oli pääsääntöisesti avoinna tiistaisin ja perjantaisin. Kesällä nuorisotila oli avoinna satunnaisesti. Nuorisotilan kävijämäärä oli 13-22 nuorta / ilta.

Nuorisovaltuusto (NUVA) kokoontui vuoden aikana neljä kertaa ja se järjesti yhdessä muiden toimijoiden kanssa kaksi isompaa tapahtumaa nuorille. Nuorille alle 18- vuotiaalle kuntosalitoiminta aloitettiin maksuttomana 1.1.2021 alkaen. Toivakan kunta työllisti 14 nuorta kesällä 2021.

11.11. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminta

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Perusopetuksen aamu ja iltapäivätoiminta ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus yhtenäistettiin yhteiseksi kerhotoiminnaksi ja toimintamaksuperusteet yhtenäistettiin. Aamu- ja iltapäiväkerhopaikan saivat kaikki toimintaan hakeneet. Kerhotoimintaa järjestettiin Toivakan keskustassa. Aamu- ja iltapäiväkerhotoimintaa järjestettiin koulukeskuksen C-rakennuksessa. Keskustan aamuparkissa oli keväällä kolme lasta ja syksyllä kahdeksan lasta. Iltapäiväkerhossa oli keväällä 20 lasta ja syksyllä 22 lasta. Kankaisten kyläkoululla ei ollut iltapäiväkerhotoimintaa keväällä 2021. Syksyllä 2021 Kankaisten iltapäiväkerhotoiminnassa oli kolme lasta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa on yksi vakinainen työntekijä (60 %). Lisäksi aamu- ja iltapäiväkerhoon palkattiin oppisopimusopiskelija syksystä 2021 alkaen.

11.12. Etsivä nuorisotyö

Hankerahoituksella toteutettava etsivä nuorisotyö siirtyi vuoden 2021 alusta sivistyksen toimialalle. Etsivää nuorisotyötä on tehty nuorten parissa julkisilla paikoilla, nuorten kodeissa, kouluissa, nuorisokeskuksessa, nuorisotaloilla sekä etsivän omassa työhuoneessa ja sosiaalisessa mediassa. Etsivä osallistui myös kutsuntatilaisuuksiin. Tiedonkulku etsivän ja sosiaalitoimen sekä perusopetuksen välillä on sujuvaa. Etsivä nuorisotyöntekijä kuuluu tiiviisti alueelliseen etsivien verkostoon.

Riskit ja epävarmuustekijät

Koronapandemiasta johtuen tapahtumien ja ohjattujen liikuntaryhmien määrä jäi suunniteltua vähäisemmäksi tai niitä järjestettiin osittain myös etänä, jolloin osallistujamääriä on vaikea arvioida.

Liikuntapaikkojen hoidon siirryttyä tekniselle toimelle alueiden kunnossapidon ja vapaa-aikatoimen yhteistyössä on vielä kehittämistä.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan yhtenäistämisen vuoksi aamu- ja iltapäivätoiminnan tulot laskevat huomattavasti.

Nuorten ja etsivän nuorisotyön näkökulmasta Toivakassa haasteena ovat päihde- ja mielenterveyspalvelut sekä kunnan nuorisopalveluiden puuttuminen, etsivän lähiverkostossa sijoittuminen sekä joissain tapauksissa yhteistyön määrä ja laatu.

11.13. Varhaiskasvatus

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Yhteisten käytäntöjen ja yhteistyön lisääminen eskarihoidon, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä syksystä 2021 alkaen.</p> <p>Selkiytetään huoltajille ja toimijoille itselleen eskarin ja koulupäivän ulkopuolisen ajan toimintakulttuuria.</p>	<p>Verrataan aiempiin käytänteisiin ja luodaan vertailua.</p>	<p>Eskarihoidon ja aamu- ja iltapäivätoiminnan yhtenäistämisen.</p>
<p>Toteutuminen</p> <p>Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus ja aamu- ja iltapäivätoiminta yhtenäistettiin kerhotoiminnaksi. Laadittiin yhtenäinen tiedote perheille jaettavaksi.</p>		
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Mahdollistetaan henkilöstöresurssien riittävyys.</p> <p>Selkiytetään maksukäytäntöjä ja luodaan jatkumo.</p>	<p>Henkilöstömenojen ja maksutulojen seuranta</p> <p>Palautekysely sekä työntekijöille että huoltajille, kyselyn tulosten arviointi</p>	<p>Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus muutetaan kerhotoiminnaksi</p> <p>Maksujen yhtenäistäminen</p>
<p>Toteutuminen</p> <p>Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus muutettiin kerhotoiminnaksi. Maksut yhtenäistettiin. Palautteen mukaan maksukäytäntö selkeytyi perheiden näkökulmasta. Työntekijät kokivat yhteistyön tiivistyneen.</p>		

Varhaiskasvatuksen nettokustannukset olivat 442,12 € / asukas.

Varhaiskasvatuksen lapsikohtaiset nettokustannukset olivat 7770,92 € / lapsi. (Jakajana varhaiskasvatuspalveluissa vuoden lopussa olleet 119 lasta. Lapsikohtaisten kustannusten laskennassa ei ole huomioitu Kelalle maksettua kunnan osuutta kotihoidon tuesta.)

Varhaiskasvatuksen tilinpäätös oli ylijäämäinen myyntituottojen ylittäessä talousarvion muiden kuntien ostaessa yhdeksälle lapselle varhaiskasvatuspaikat. Talousarviota laadittaessa tiedossa oli myyntituottoja vain kahden

lapsen osalta. Asiakaspalveluiden ostoihin varatut määrärahat ylittyivät, koska jouduttiin ostamaan yllättäen kaksi varhaiskasvatuspaikkaa naapurikunnasta.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön poissaolojen ja erilaisten työaikajärjestelyiden sekä kasvaneen lapsimäärän vuoksi ulkopuolisia sijaisia käytettiin edellisvuotta enemmän. Tämän vuoksi henkilöstökulut olivat budjetoitua isommat.

Olenneiset tapahtumat tilikaudella

Koronapandemiasta huolimatta yksikkömme toimivat lähes normaalisti koko vuoden ajan. Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustushanke 5-vuotiaiden maksuttoman 20 viikotunnin varhaiskasvatuksen kokeilu vuosille 2020-2021 jatkui heinäkuun 2021 loppuun saakka. Erityisavustusta saatiin kompensoimaan tulonmenetyksiä. Kokeilun myötä kaikki 5-vuotiaat olivat keväällä 2021 varhaiskasvatuspalveluiden piirissä.

Kunta sai varhaiskasvatukseen koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi lukuvuodelle 2020-2021 valtion erityisavustusta. Tämän avulla palkattiin joulukuussa 2020 lastenhoitaja Ruuhiryhmään, joka jatkoi kevätkauden 2021 mahdollistamaan tukitoimien ja perheiden kanssa tehtävän yhteistyön tehostamista. Avustuksen käyttöaika päättyi 31.7.2021.

Kunta sai valtion erityisavustusta varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja laadunkehittämiseen vuosille 2021–2022. Käyttöaika avustukselle on 31.12.2022 saakka. Elokuussa 2021 palkattiin valtion erityisavustuksella varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen yhteinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja vastamaan tuen lasten lisääntyviin tarpeisiin ja kehittämään kolmiportaisen tuen mallia vakasta esiopetukseen.

Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen muuttaminen kerhotoiminnaksi ja toiminnan yhdistäminen aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa syksystä 2021 alkaen oli talousarviovuoden keskeisin muutos varhaiskasvatuksessa. Kun toimintaa yhtenäistettiin, myös asiakasmaksut tarkistettiin ja yhtenäistettiin esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa sekä aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Perheet hyötyivät tästä, mutta asiakasmaksutuotot putosivat vapaa-aikatoimen osalta runsaasti.

Toivakan kunnan varhaiskasvatuksessa oli vuoden 2021 lopussa kaksi päiväkotia, Touhuvakka ja Ruuhiryhmä, esiopetuksen kerhotoiminnan ryhmä kirkonkylän koululla sekä yksi yksityinen palvelusetelituottaja perhepäivähoitajana. Varhaiskasvatuspaikkoja ostettiin kunnallisilta ja yksityisiltä palveluntuottajilta 12 lapselle. Varhaiskasvatuspaikkoja myytiin muille kunnille yhdeksälle lapselle. Avointa kerhotoimintaa järjestettiin sekä keväällä että syksyllä Touhuvakassa ja syksystä 2021 alkaen Ruuhiryhmässä kerran viikossa. Kerhotoiminnassa oli lapsia yhteensä 11.

Toukokuussa 2021 kunnallisessa hoidossa oli 87 lasta ja joulukuussa heitä oli 96, joista Ruuhiryhmässä 24 lasta, Touhuvakassa 57 lasta ja 22 lasta esiopetuksen kerhotoiminnassa kirkonkylällä. Kaikkiaan varhaiskasvatuksessa lasten lukumäärä vuoden 2021 lopussa oli 119 kerholaiset mukaan luettuna.

Varhaiskasvatusjohtaja toimi molempien päiväkotien johtajana ja varhaiserityisopettajana. Päiväkodeissa työskenteli vakinaisena neljä varhaiskasvatuksen opettajaa. Kevätkaudella päiväkodeissa toimi kahdeksan vaki-
tuista lastenhoitajaa, joista yksi toimi koulukeskuksen esiopetusryhmässä osan työajastaan koulunkäynnin

ohjaajina. Vuoden alusta eläköityneen lastenhoitajan tilalle palkattiin vakinainen syksyllä 2021 ja kevään ajan tehtävää hoiti määräaikainen lastenhoitaja.

Lapsimäärän kasvu, hankkeet ja henkilökohtaisten avustajien tarve kasvatti vuoden 2021 henkilöstömäärää edellisvuoteen verrattuna. Touhuvakkaan palkattiin koko vuodeksi kaksi henkilökohtaista avustajaa ja Ruuhiryhmään syysyksi yksi henkilökohtainen avustaja. Lisäksi syyskaudelle palkattiin kaksi lastenhoitajaa lisääntyneen lapsimäärän kasvun ja vuorohoitotarpeen vuoksi. Marraskuun alusta aloitti lastenhoitajana oppisopimusopiskelija, joka palkattiin kasvaneen lapsimäärän vuoksi. Vuoden 2022 alkupuolella eläköityneen lastenhoitajan tilalle palkattiin joulukuun alusta määräaikainen lastenhoitaja hoitamaan tehtävää heinäkuun 2022 loppuun saakka. Lisäksi yksi määräaikainen lastenhoitaja palkattiin kevätkaudeksi toimimaan osa-aikaeläkkeellä olevien sijaisena.

Riskit ja epävarmuustekijät

Varhaiskasvatuksessa kelpoisen henkilöstön saamisessa oli haasteita ja jouduttiin osin turvautumaan määräaikaisesti epäpätevän henkilöstön palkkaamiseen. Koronapandemia aiheutti varhaiskasvatukseen epävarmuutta ja jatkuvaa valmiudessa elämistä, mutta varhaiskasvatuksen arki sujui hyvin tästä huolimatta.

Lapsimäärän kasvu aiheutti Touhuvakassa loppuvuodesta ryhmäkokojen kasvua, mutta ryhmien koot pysyivät silti lakisääteisissä rajoissa.

11.14. Talouden toteutuminen

	Budjetti	Bu-muutos	Budjetti +		
		Toteutuma	Käyttö- 2021	muutos	
		2021	2021	2021	2021
		01-12	%		
00005100 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO					
0003 TULOSLASKELMA					
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut	-60.064		-60.064	-65.099,82	108,4
4300 Palvelujen ostot	-2.323		-2.323	-4.670,13	201,0
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-500		-500	-306,06	61,2
4800 Muut toimintakulut	-50		-50	-168,98	338,0
4000 TOIMINTAKULUT	-62.937		-62.937	-70.244,99	111,6
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-62.937	0	-62.937	-70.244,99	111,6
6999 VUOSIKATE	-62.937	0	-62.937	-70.244,99	111,6
8499 TILIKAUDEN TULOS	-62.937	0	-62.937	-70.244,99	111,6
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-62.937	0	-62.937	-70.244,99	111,6
00005200 PERUSOPETUS					
0003 TULOSLASKELMA					
3000 TOIMINTATUOTOT					
3001 Myyntituotot	341.340	13.779	355.119	365.035,98	102,8
3300 Tuet ja avustukset	84.600		84.600	130.897,30	154,7
3400 Muut toimintatuotot				337,17	-100,0
3000 TOIMINTATUOTOT	425.940	13.779	439.719	496.270,45	112,9
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut	-1.891.520		-1.891.520	-1.941.012,58	102,6
4300 Palvelujen ostot	-1.011.388	15.335	-996.053	-1.038.478,88	104,3
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105.150		-105.150	-90.680,72	86,2
4800 Muut toimintakulut	-374.666		-374.666	-507.282,67	135,4
4000 TOIMINTAKULUT	-3.382.724	15.335	-3.367.389	-3.577.454,85	106,2
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2.956.784	29.114	-2.927.670	-3.081.184,40	105,2
6999 VUOSIKATE	-2.956.784	29.114	-2.927.670	-3.081.184,40	105,2
7000 Poistot ja arvonalentumiset					
7100 Suunnitelman mukaiset poistot	-82.256		-82.256	-32.659,06	39,7
7000 Poistot ja arvonalentumiset	-82.256		-82.256	-32.659,06	39,7
8499 TILIKAUDEN TULOS	-3.039.040	29.114	-3.009.926	-3.113.843,46	103,5
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3.039.040	29.114	-3.009.926	-3.113.843,46	103,5
00005210 ESIOPETUS					
0003 TULOSLASKELMA					
3000 TOIMINTATUOTOT					
3001 Myyntituotot	8.292	386	8.678	10.312,10	118,8
3300 Tuet ja avustukset				277,00	-100,0
3000 TOIMINTATUOTOT	8.292	386	8.678	10.589,10	122,0
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut	-97.596		-97.596	-81.951,62	84,0
4300 Palvelujen ostot	-74.210	-193	-74.403	-79.293,97	106,6
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9.150		-9.150	-5.242,42	57,3
4800 Muut toimintakulut	-41.137		-41.137	-60.609,29	147,3
4000 TOIMINTAKULUT	-222.093	-193	-222.286	-227.097,30	102,2
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-213.801	193	-213.608	-216.508,20	101,4
6999 VUOSIKATE	-213.801	193	-213.608	-216.508,20	101,4
7000 Poistot ja arvonalentumiset					

7100 Suunnitelman mukaiset poistot	-10.032		-10.032	-9.071,96	90,4
7000 Poistot ja arvonalentumiset	-10.032		-10.032	-9.071,96	90,4
8499 TILIKAUDEN TULOS	-223.833	193	-223.640	-225.580,16	100,9
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-223.833	193	-223.640	-225.580,16	100,9
0003 TULOSLASKELMA					
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut	-2.229		-2.229	-2.160,78	96,9
4300 Palvelujen ostot	-60.000		-60.000	-50.147,41	83,6
4800 Muut toimintakulut	-26.136		-26.136	-31.427,00	120,2
4000 TOIMINTAKULUT	-88.365		-88.365	-83.735,19	94,8
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-88.365	0	-88.365	-83.735,19	94,8
6999 VUOSIKATE	-88.365	0	-88.365	-83.735,19	94,8
8499 TILIKAUDEN TULOS	-88.365	0	-88.365	-83.735,19	94,8
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-88.365	0	-88.365	-83.735,19	94,8
00005230 KULTTUURITOIMI JA KIRJASTO					
0003 TULOSLASKELMA					
3000 TOIMINTATUOTOT					
3001 Myyntituotot	1.000		1.000	1.390,68	139,1
3300 Tuet ja avustukset	2.263		2.263	662,14	29,3
3400 Muut toimintatuotot				374,97	-100,0
3000 TOIMINTATUOTOT	3.263		3.263	2.427,79	74,4
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut	-66.344		-66.344	-61.594,14	92,8
4300 Palvelujen ostot	-26.961		-26.961	-20.215,52	75,0
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25.800		-25.800	-22.013,81	85,3
4800 Muut toimintakulut	-44.168		-44.168	-65.333,35	147,9
4000 TOIMINTAKULUT	-163.273		-163.273	-169.156,82	103,6
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-160.010	0	-160.010	-166.729,03	104,2
6999 VUOSIKATE	-160.010	0	-160.010	-166.729,03	104,2
8499 TILIKAUDEN TULOS	-160.010	0	-160.010	-166.729,03	104,2
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-160.010	0	-160.010	-166.729,03	104,2
00005240 VAPAA-AIKATOIMI					
0003 TULOSLASKELMA					
3000 TOIMINTATUOTOT					
3001 Myyntituotot	7.500		7.500	5.405,43	72,1
3200 Maksutuotot	20.000		20.000	9.551,62	47,8
3300 Tuet ja avustukset	30.000		30.000	38.959,05	129,9
3000 TOIMINTATUOTOT	57.500		57.500	53.916,10	93,8
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut	-142.411		-142.411	-138.035,41	96,9
4300 Palvelujen ostot	-22.725		-22.725	-34.536,32	152,0
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19.250		-19.250	-16.217,26	84,2
4700 Avustukset	-10.600		-10.600	-10.488,22	98,9
4800 Muut toimintakulut	-86.603		-86.603	-93.073,94	107,5
4000 TOIMINTAKULUT	-281.589		-281.589	-292.351,15	103,8
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-224.089	0	-224.089	-238.435,05	106,4
6999 VUOSIKATE	-224.089	0	-224.089	-238.435,05	106,4
7000 Poistot ja arvonalentumiset					
7100 Suunnitelman mukaiset poistot	-51.972		-51.972	-51.781,56	99,6
7000 Poistot ja arvonalentumiset	-51.972		-51.972	-51.781,56	99,6
8499 TILIKAUDEN TULOS	-276.061	0	-276.061	-290.216,61	105,1
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-276.061	0	-276.061	-290.216,61	105,1

00005250 VARHAISKASVATUS					
0003 TULOSLASKELMA					
3000 TOIMINTATUOTOT					
3001 Myyntituotot		8.772	7.800	16.572	66.185,93 399,4
3200 Maksutuotot	63.200	63.200		73.933,85	117,0
3300 Tuet ja avustukset	24.915	24.915		47.501,56	190,7
3000 TOIMINTATUOTOT	96.887	7.800	104.687	187.621,34	179,2
4000 TOIMINTAKULUT					
4001 Henkilöstökulut	-647.493	-34.000	-681.493	-730.170,35	107,1
4300 Palvelujen ostot	-184.791		-184.791	-211.070,95	114,2
4500 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30.930		-30.930	-25.626,66	82,9
4700 Avustukset	-150.000		-150.000	-130.166,99	86,8
4800 Muut toimintakulut	-119.604		-119.604	-144.178,30	120,5
4000 TOIMINTAKULUT	-1.132.818	-34.000	-1.166.818	-1.241.213,25	106,4
4999 TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ					
6000 Rahoitustuotot ja -kulut					
6300 Muut rahoituskulut	-1.314,83				-100,0
6000 Rahoitustuotot ja -kulut				-1.314,83	-100,0
6999 VUOSIKATE	-1.035.931	-26.200	-1.062.131	-1.054.906,74	99,3
7000 Poistot ja arvonalentumiset					
7100 Suunnitelman mukaiset poistot	-20.731	-20.731		-18.748,69	90,4
7000 Poistot ja arvonalentumiset	-20.731		-20.731	-18.748,69	90,4
8499 TILIKAUDEN TULOS	-1.056.662	-26.200	-1.082.862	-1.073.655,43	99,1
8800 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1.056.662	-26.200	-1.082.862	-1.073.655,43	99,1

12. Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta toimi maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena, maanaineslain tarkoittamana lupa- ja valvontaviranomaisena sekä ympäristönsuojelu-, jäte-, vesihuolto-, vesi-, maas-
toliikenne-, vesiliikenne- ja kemikaalilain tarkoittamana ympäristönsuojeluviranomaisena sekä ulkoilulain mukai-
sena leirintäalueviranomaisena.

Lautakunta kokoontui vuonna 2021 seitsemän (7) kertaa ja käsitteli 80 pykälää. Kokouksia järjestettiin hybridiko-
kouksina, jolloin osa kokoukseen osallistuvista oli paikan päällä Toivakkatalolla ja osa Teams-etäyhteydellä.

Ympäristölautakunnan tilikauden tulos ylittyi kolme (3) %, alitus (noin 2295 €) johtuu suurimmalta osaltaan ra-
kennusvalvonnan maksutuottojen reilusti alhaisemmasta toteumasta arvioituun nähden. Käyttö-% 61,9 % ajalla
1.1. – 31.12.2021.

12.1. Rakennusvalvonta

Lautakuntatason ta- voitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuma
<p>Vaikuttavuustavoit- teet</p> <p>Rakennusvalvonta:</p> <p>tarjotaan kuntalaisille sujuvaa rakennuslu- papalvelua, ohjaus ja valvonta</p>	<p>myönnettyjen lupien määrä vuositasolla, 100 – 120 lupapää- töstä</p> <p>lupien ja ilmoitusten keskimääräinen käsit- telyaika, 2 – 6 viikkoa</p> <p>asiakastytyväisyys, 1.3. – 31.5.2021 ajalla toteutettava kysely lu- van hakijoille</p> <p>tunnistetaan ammatti- ja kertarakentajat</p>	<p>asiakkaiden en- nakko-ohjaus sekä kannustaminen ja tu- keminen digitaalisten palveluiden pariin, MRL-kokonaisuudis- tus: lainsäädännön muutosten tavoit- teena voimaantulo v. 2021 -> asiakkaiden neuvonta riittävän ajoissa</p> <p>rakennuslupakäsitte- lyt kerran kk:ssa</p> <p>suoritettut katselmuk- set / tarkastukset</p> <p>palveluntarpeen ja asiointitapojen eroa- vaisuudet ja niiden huomioiminen</p>	<p>Myönteisiä päätök- siä ja hyväksytyjä ilmoituksia yh- teensä 109 kpl</p> <p>Kaavoitus- ja rake- tamislain valmis- telu kesken</p> <p>Käsittely toteutu- nut kerran kk:ssa, lukuun ottamatta kesälomakausi</p> <p>Kyselyyn ei saatu vastauksia Katselmukset suo- ritettu ripeästi</p> <p>ennakko-ohjauk- sen määrässä to- teutunut</p>
<p>Tuotantotavoitteet</p> <p>Rakennusvalvonta</p> <p>Palvelun helppo saa- vutettavuus</p>	<p>viivytyksetön ja mää- räaikoihin sidottujen tehtävien hoitaminen ja raportointi kunnan asettamien määräai- kojen puitteissa</p>	<p>asiakkaiden en- nakko-ohjaus sähköisten ja asia- kaslähtöisten palve- lujen kehittäminen</p>	<p>Lupahakemukset vastaanotettiin pääosin Lupa- piste.fi –palvelun kautta. Jyväskylän kautta sähköisen</p>

	asiakastytyvyisyys	LocusCloud otettu käyttöön	asiointipalvelun käyttöönotto viireillä. Trimble-LocusCloud selainpohjainen sovellus käytössä lupapäätöksissä. Neuvontaa asiakkaille puhelimitse sekä sähköpostitse ja rajoitetusti myös lähikontakteissa.
--	--------------------	----------------------------	---

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Rakennusvalvonnan osalta tavallinen vuosi, hieman nousua hakemusten ja ilmoitusten kokonaiskäsittelymäärissä. Kaikkiaan myönneisiä päätöksiä tai hyväksytyjä ilmoituksia käsiteltiin vuoden 2021 aikana 109 kappaletta.

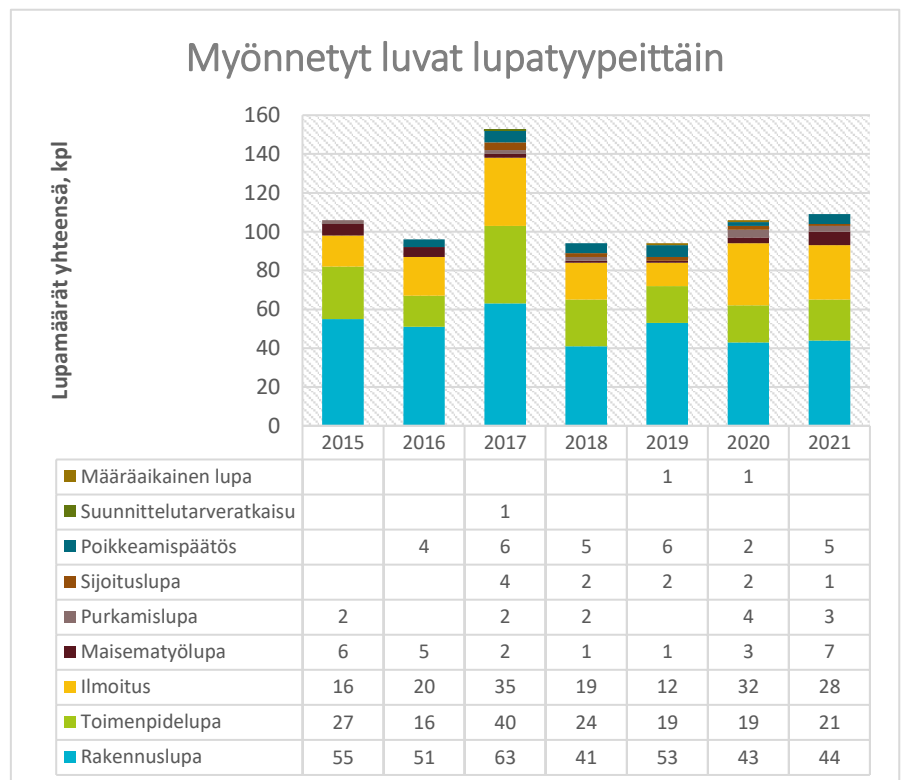
Lupamaksutuloja ennakoitua vähemmän ja tähän ei yksiselitteistä syytä ole. Hankkeita on mahdollisesti siirtynyt kustannusten nousun vuoksi, mikä on vaikuttanut eri tavoin erilaiseen rakentamiseen. Puutavaran hinta nousi vuonna 2021 merkittävästi ja pientalorakentamisessa puuta käytetään paljon.

Osaltaan hankkeiden siirtymiseen tai viivästymiseen voi olla syynä osaa- ja palvelu-osaajapula. Rakennushankkeeseen ryhtyvät haluavat ja kyselevät osavia tekijöitä paikkakunnalta tai lähiseudulta, mutta palveluntarjontaa ei ole riittävästi tai tarjonta ja kysyntä eivät kohtaa.

Tilastokeskuksen mukaan rakennuskustannukset nousivat vuoden 2021 joulukuussa 10,2 prosenttia vuodentakaisesta. Tarvikepanosten kustannukset nousivat vuodessa 14,8 prosenttia ja työkustannukset 6,5 prosenttia. Palveluiden hinnat pysyivät edellisen vuoden 2020 tasolla.

Lupapiste.fi -palvelusta luovuttiin loppuvuodesta 2021, koska palvelun uusi hinnoittelu oli liian korkea. Jyväskylän kaupungin kautta neuvoteltiin sähköisen asiantuntijapalvelun käyttöönotosta ja hinnoittelu on edullisempi Toivakan kunnalle. Käytännössä TrimbleLocus seutukäyttö laajenee sähköisen asiantuntijapalvelun

Myönnettyt luvat lupatyypeittäin

myötä ja yhtenäistää lupakäsittelyprosessia sekä vapauttaa henkilöstöltä turhaa ja moninkertaista tietojen tallennustyötä.

12.2. Ympäristönsuojelu

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteutuma
Vaikuttavuustavoitteet			
tarjotaan kuntalaisille sujuvaa lupapalvelua sekä valvontaa	kunnassa hyväksytyjen valvontaohjelmien, suunnitelmien ja määräysten noudattaminen, päivitys tarvittaessa asiakastytyväisyys, 1.3. – 31.5.2021 ajalla toteutettava kysely luvan hakijoille	asiakkaiden ennakko-ohjaus sekä kannustaminen ja tukeminen digitaalisten palveluiden pariin suoritettut katselmuksset / tarkastukset lupa-asioinnin sähköistyminen	digitaalisten palvelujen mahdollisuudet on, mutta käyttö vielä puutteellista ei vastauksia kyselyyn valvontaohjelman mukaiset katselmuksset suoritettu 75 %.sti
hiilineutraalin yhteiskunnan tukeminen	asuinrakennusten energia-avustukset, lupahakemukset (kpl) öljylämmityksestä luopumiseen	energiaremontit, kannustetaan öljylämmitteisiä kiinteistöjä siirtymään muihin lämmitysmuotoihin	ei toteutunut
Tuotantotavoitteet			
Palvelun helppo saatavuus	viivytyksetön ja määräaikoihin sidottujen tehtävien hoitaminen ja raportointi kunnan asettamien määräaikojen puitteissa asiakastytyväisyys	Ympäristönsuojelun osalta yhtenäinen tietojärjestelmä? Tällä hetkellä useita järjestelmiä, joihin asioita kirjataan	YLVA – Ympäristönsuojelun tietojärjestelmän käytön jalkauttaminen toiminnanharjoittajille kesken

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Ympäristönsuojelumääräykset uusittiin ja ne hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 24.5.2021. Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma vuosille 2021 – 2023 hyväksyttiin ja siihen liittyvän valvontaohjelman mukaisia katselmuksia pystyttiin suorittamaan suunnitelluista katselmuksista 75 %.

Lautakunta teki kaksi myönteistä yhteiskäsittelylupapäätöstä (maa-aines ja ympäristölupa). Talousarviovaiheessa ennakoitiin, että käsittelyssä olisi yksi lupa, mutta positiivista oli, kun käsittelyssä oli kaksi hakemusta.

Riskit ja epävarmuustekijät

Pienessä kunnassa käytettävissä oleva resurssi ei vastaa lainsäädännön tuoman veloitteen ja vastuun määrää. Lautakunnan alaisia viranhaltijoita on ainoastaan yksi, mikä tuo haavoittuvuuden ja

epävarmuuden toimintaan. Toimialue on laaja ja sen mukaiset velvoitteet tulevat useista eri lainsäädännöistä. Tehtäväkentän osittainen ennakoimattomuus on epävarmuustekijä (esimerkiksi ympäristöä pilaavat onnettomuudet).

Tulojen osalta ennakointi etukäteen on lähes mahdotonta, koska haettavien lupien määrää ei pysty etukäteen arvioimaan tarkasti. Vuoden 2021 aikana puutavaran hinta nousi merkittävästi ja pientalorakentamisessa puuta käytetään paljon. Nämä hinnannousut ovat ennalta vaikeasti arvioitavia, eikä niiden vaikutuksia rakennusvalvonnan osalta pystytä ennustamaan. Talouden osalta menopuolella palkkakustannusten ohella vaadittavat ohjelmisto-/järjestelmäkustannukset ovat suhteessa merkittävä kuluerä toimialalla.

Riskeinä ympäristölautakunnan alaisessa toiminnassa on lupapäätöksistä tehdyt valitukset ja niistä mahdollisesti syntyvät oikeudenkäyntikulut tai vastaavat sekä hankkeen viivästymiset valituskäsittelyjen ajan. Lisäksi päätösten lainmukaisuus tai sen puute voi joissain tapauksissa aiheuttaa riskejä lautakunnan toimintaan. Päätösten oikeellisuus mitataan viime vaiheessa hallinto-oikeuden käsittelyssä. Valituskäsittelyt aiheuttavat kustannuksia, joita ei pysty ennakoimaan, esimerkiksi lakiasiantuntemuksen hankkiminen ostopalveluna.

Riskeiltä välttymiseksi, niin rakennusvalvonnan kuin ympäristönsuojelun osalta asiakkaiden ennako-ohjaukseen panostetaan. Tämä vaatii riittävät resurssit ja tietotaidon sekä jatkuvaa perehtymistä ennen kaikkea lainsäädäntöön. Ennako-ohjauksen onnistumiseen vaikuttaa merkittävästi henkilöstön pysyvyys, mihin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kuntakohtaisten ohjeiden, joita on esimerkiksi kaavat, rakennusjärjestys, ympäristönsuojelumääräykset, lisäksi henkilöstön tulee perehtyä lainsäädäntöön ja muihin alakohdaisiin määräyksiin jatkuvasti. Toimivat ja luotettavat tietotekniset järjestelmät auttavat työskentelyssä myös kuntarajojen yli tehtävässä viranomaisyhteistyössä.

Lainsäädännön uudistuksessa suunnitellaan alueellista rakennusvalvontaa, jolloin työpanosta voidaan käyttää joustavammin. Varautuminen muutoksiin vaatii taloudellista panostusta, jotta järjestelmät ovat yhte-neväiset ja aiemmat tiedot ovat helposti saatavilla paikasta ja tekijästä riippumatta. Tämä vaatii arkiston osalta merkittäviä toimia, digitalisoitumista ja mahdollista vanhan arkiston hävittämistä oikealla tavoin ja suunnitellusti.

Sisäisen valvonnan osalta lupaviranomaisen toimintaa ohjaavat eri lait ja määräykset sekä aktiiviset kuntalaiset. Lisäksi viranhaltijapäätökset lähetetään tiedoksi ympäristölautakunnalle lupakäsittelyn jälkeen.

Vuonna 2021 sisäiseen valvontaan lautakuntatasolla valittiin sisäiset tarkastajat ja uuden valtuustokauden alkaessa uudet sisäiset tarkastajat. Tältä osin vaatii vielä perehdyttämistä.

RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖ

TULOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1.000		1.000		
Maksutuotot	57.500		57.500	50.595,58	88,0
Tuet ja avustukset				73,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	58.500		58.500	50.668,58	86,6
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-104.548		-104.548	-107.539,42	102,9
Palvelujen ostot	-31.891		-31.891	-23.053,54	72,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-450		-450	-448,60	99,7
Muut toimintakulut	-7.513		-7.513	-16.752,00	223,0
TOIMINTAKULUT	-144.402		-144.402	-147.793,56	102,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-85.902	0	-85.902	-97.124,98	113,1
VUOSIKATE	-85.902	0	-85.902	-97.124,98	113,1
TILIKAUDEN TULOS	-85.902	0	-85.902	-97.124,98	113,1
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-85.902	0	-85.902	-97.124,98	113,1

13. Tekninen lautakunta

Sitovat tavoitteet ja toteuma

Teknisen lautakunnan pääasiallisena tarkoituksena on kehittää ja ylläpitää kuntalaisia varten toimiva, viihtyisä, virikkeellinen, taloudellinen ja turvallinen asuin-, työ-, virkistys- ja liikenneympäristö tulevaisuuteen tähtäävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi teknisen lautakunnan toimialaan kuuluvan vesihuollon osalta lautakunnan tulee turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärinti.

Toiminnassaan teknisen lautakunnan on tullut huomioida strategian 2018 - 2021 mukaiset arvot, päämäärät ja valinnat. Strategian neljä keskeisintä ydinkohtaa ovat: ylivertaista yhteisöllisyyttä, Toivakka tuntuu ja tunnetaan, modernia maalaisidylliä ja palvelujen Toivakka. Nämä neljä ydinkohtaa rakentuvat sen ajatuksen ympärille, että Toivakka on avoin ja rohkea, oppiva ja kehittyvä kunta.

Lautakuntatason tavoitteet	Mittarit ja vertailuarvo	Toimenpiteet	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet			
Riittävän laadukkaiden pientalorakentamiseen soveltuvien tonttien tarjoaminen	Myydyt tontit vuositasolla, tavoitteena 3 okt-tonttia/v. 2021	Selvitetään mahdollisten uusien pientaloalueiden potentiaali, jo kaavoitetuilla alueilla	Leppävedenrannan kaavamuutoksen valmistelu käynnistetty.
Kaavoituksen eteneminen aikataulussa	Valmistuneet kaavat, 3 kpl yleiskaavoja	Konsulttitoiminnan ohjaus/aikataulujen luominen	Toteutunut osin, valituskäsittelyt viivästyttävät kaavojen voimaantuloa Toteutunut
Toimitilapalveluiden palvelutaso	Palaute asiakkaalta Toiminnan laatu ja tehokkuus	Suhteutetaan resurssi vastaamaan tehtäväkenttää	
Turvallisen ja terveellisen vesihuollon järjestäminen kuntalaisille	Häiriötön palvelu (varavoima käytössä viimeistään tunnin sisällä sähkökatkosta)	Varautumis- ja häiriötilannesuunnitelmien ylläpito	Työstämistä jatketaan vuonna 2022.
Vesihuollon seurantajärjestelmän kehittäminen ja toimivuuden suunnittelu	Riittävä etävalvontajärjestelmä	Valvontajärjestelmien suunnittelu ja hankinta	Kuuteen linjapumppaamoon lisätty kaukovalvonta, 378 kappaletta vanhoja vesimittareita vaihdettiin etäluettaviin.
Tuotantotavoitteet			
Teknisen toimialan palvelujen helppo saavutettavuus	Palaute kuntalaisilta, vastataan palautteisiin viipymättä	Riittävä seuranta ja mahdollisiin ongelmatilanteisiin valmistautuminen	

Laadukkaat palvelut sekä osaava ja motivoitunut henkilöstö	Henkilöstön koulutus		Koulutustarjontaa laajentanut Hallintoakatemian koulutuslisenssi, jota hyödynnetty
--	----------------------	--	--

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Tekninen lautakunta kokoontui 10 kertaa vuonna 2021 ja käsitteli 107 pykälää. Kokouksia pidettiin lähikokouksina ja osin myös Teams-etäyhteydellä.

Kokonaisuudessaan teknisen toimen tilikauden tulos ylittyi budjetoidusta (ulkoinen/sitova) 19,3 %. Toimintakulujen osalta budjetti ylittyi 102 784,33 euroa (toteuma 106,1 %), mutta toimintatuottoja jäi saamatta 54 418,86 euroa (Paloskylän leirikeskusta ei saatu myydyksi). Keskeisimmät syyt ylitykseen ovat olleet henkilöstökuluissa, palveluiden ostoissa sekä aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa (esimerkiksi kalusto, sähkö, ym.) Vuoden 2021 aikana kaluston hajoamisia ja korjaustarpeita ilmeni poikkeuksellisen paljon, joihin ei osattu varautua talousarvion laadintavaiheessa.

Hallinto ja suunnittelu

Teknisen toimen hallinto vastaa sujuvasta päätöksenteosta lautakunta- ja viranhaltijatasolla kunnan strategian, hallintosäännön ja valtakunnallisten määräysten mukaan. Hallinto vastaa teknisen toimen toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä sekä seuraa toiminnan toteutusta ja tuloksia päivittäisellä ja vuositasolla. Hallinnon tehtävänä on myös huolehtia yhteyksistä ja yhteistyöstä muiden hallinnonalojen ja yhteistyötahojen kanssa. Tekniseen hallintoon sisältyy keskeisten toimialojen toimisto- ja hallintotehtävät sekä kunnan maankäytön kehittäminen, kaavoitus, vesihuollon ja sen kunnossapidon organisointi, rakennushankkeiden (uudis- ja korjausrakentaminen) yleissuunnittelu, rakennuttaminen ja valvonta.

Tekninen johtaja vastaa teknisestä toimesta ja toimii esittelijänä teknisessä lautakunnassa.

Yhdyskuntasuunnittelu

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että taajama-asutusta ja muuta sellaista aluetta varten, jonka rakentamisen ja muun maankäytön yksityiskohtainen järjestäminen on tarpeellista, on kunnan toimesta, sitä mukaan kuin kehitys vaatii, laadittava asemakaava. Kunnan tulee myös ylläpitää ajantasakaavoja sekä ryhtyä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi. Kunnan tulee huolehtia lain mukaisesti myös tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Ulkopuolista konsulttia tarvitaan mm. suunnittelutehtävissä ja erilaisten selvitysten laadinnassa (esim. luontoselvitykset, tiesuunnitelmat).

Kaavoitukseen liittyvät toimet edellyttävät entistä parempaa luonnon, ympäristön, maiseman, kuntalaisten, eri viranomaisten ja ympäristövaikutusten huomioonottamista.

Toivakan kunnan kaavoitus eteni vuonna 2021 siten, että tilinpäätöstä laadittaessa läntisen ranta-osayleiskaavan osa-alueen 1 kaava on valituksen johdosta vailla lainvoimaa ja osa-alueen 2 kaavaluonnosvaiheessa. VT4 osayleiskaava sai lainvoiman 27.5.2021 ja Havulankankaan asemakaava hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 13.12.2021.

Jätehuolto

Toivakan kunnan jätehuollosta on vastannut vuoden 2018 alusta Jyväskylän seudun jätelautakunta. Toivakan kunta on yhtenä osakkaana Mustankorkea Oy:ssä. Kunnan vastuu rajoittuu ympäristötoimen osalta ainoastaan viranomaisvalvontaan jätehuoltomääräysten noudattamisesta.

Yhdyskuntatekniset palvelut (liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet)

Yhdyskuntatekniikan tehtävänä on liikenneväylien liikennöitävyyden varmistaminen, yleisten alueiden hoidon järjestäminen sekä kaatopaikan jälkihoidosta huolehtiminen. Tehtävä toteutetaan oman organisaation sekä julkisten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Kaavateitä, kunnan omistamia liikenneväyliä, puistoja, yleisiä ulkoilualueita ja ulkoliikuntapaikkoja rakennetaan ja ylläpidetään hyväksytyjen tasovaatimusten pohjalta. Kaavateiden perusparannuksia ja päällystämisiä toteutetaan aluekokonaisuuksina. Tievalaistuslinjoja ylläpidetään kirkonkylän alueella ja haja-asutusalueilla.

Keskeisimmät toimenpiteet vuoden 2021 osalta ovat tiestön ja siihen kuuluvan valaistuksen kunnossapitoon liittyviä ylläpito- ja peruskorjauksia sekä puistojen ja yleisten alueiden yleisviihtyvyyden ylläpitoa.

Aikaisemmin ns. omana työnä hoidettu kaavateiden auraus hoidetaan yksityisen elinkeinonharjoittajan toimesta.

Toimitilapalvelut (kiinteistöt, siivous-, kiinteistön- ja ruokahuoltopalvelut)

Toiminta käsittää kunnan omistamien asuinrakennusten, osakehuoneistojen, liike- ja teollisuusrakennusten, sivustoyötoimen, sosiaalitoimen ja muun hallintotoimen rakennusten sekä kunnan yleisten alueiden hoidon ja kunnossapidon. Lisäksi toimitilapalvelut tuottavat palveluja eri hallintokunnille kiinteistönhoidon, ruokahuollon ja siivouspalveluiden osalta.

Toimitilapalvelut on suurin teknisen toimen työllistäjä. Vuoden 2021 alusta ko. palveluissa työskentelee yhteensä 14 henkilöä (ruokahuollossa/-siivouspalveluissa 10 henkilöä ja kiinteistönhoidossa/ kunnossapidossa neljä (4) hlöä). Lisäksi kunta työllistää työllistämistuella näissä yksiköissä vuositasolla 1-3 henkilöä.

Toimitilapalveluiden työnjohto toteutetaan lähiesimies -periaatteella ja jokaisessa yksikössä on yksi työhön osallistuva lähiesimies. Jokainen lähiesimies vastaa vastuualueestaan tekniselle johtajalle.

Alla on kerrottu yksityiskohtaisemmin kunkin yksikön toiminnasta.

Kiinteistöt

Vuonna 2021 kalustohankintoja tehtiin ennakoitua enemmän. Koulukeskuksen keittiön ikääntynyttä laitteistoa hajosi ja ukkonen rikkoi keskusradiot.

Siivouspalvelut

Siivouspalveluiden tehtävänä on huolehtia tilojen siisteydestä ja turvallisuudesta sekä pintojen kestävydestä. Lisäksi tehtävänä on huolehtia myös tilojen hygieniasta ja sitä kautta turvata terveelliset tilat niiden käyttäjille. Siivous toteutetaan tilojen käyttäjien tarpeet ja toiveet huomioiden. Siistittäviä kohteita ovat mm. koulukeskuksen A- ja B- rakennus, erillinen C-rakennus, Toivakkatalo, kirjasto, nuorisotilat,

paloasema, kutomo, kotipalvelun tilat, kunnan tekninen varikko (ja puukoulu, joka on toistaiseksi varastokäytössä). Lisäksi syyskauden ajan osittain siivottavana Touhuvakka.

Toivakan kunnassa työskenteli vuonna 2021 viisi (5) siivoojaa. Kolme (3) siivoojista toimii pääasiassa koulukeskuksessa. Yksi (1) siivooja toimii muissa kunnan kiinteistöissä, kuten Toivakkatalolla ja kirjastolla. Lisäksi yksi (1) yhdistelmätyöntekijä työskentelee Kankaisten koulu-/päiväkodilla. Siivoustyötä toteutetaan kunnassa tehdyn mitoituksen mukaisesti.

Kaikki siivoojat ovat koulutukseltaan laitoshuoltajia, ja heidän osaamistaan päivitetään tarpeen mukaan. Siivoojat pyrkivät toimimaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti asiakkaiden tarpeet huomioiden.

Siivouspalveluiden tavarahankinnat on järjestetty Kuntaliiton ja valtion omistaman Hansel Oy:n järjestämän kilpailutuksen kautta.

Siivoustyötä tehostettiin koronan vuoksi vuonna 2021, kuten vuonna 2020, ja vaikutus näkyi myös puhdistusaineiden ja siivoustarvikkeiden ostoissa.

Ruokapalvelut

Ruokapalveluissa työskenteli viisi (5) henkilöä, joista yksi (1) on työssä päivittäin Touhuvakassa, yksi (1) aamut keskuskeittiöllä ja päivällä Kankaisilla, loput kolme (3) keskuskeittiöllä.

Ruokapalvelujen suurin sisäinen asiakas on perusopetus. Ruokapalvelut toteutetaan pääsääntöisesti yhden valmistuskeittiön ja kahden jakelukeittiön mallilla, mikä takaa jatkuvan toimintavalmiuden. Koulukeskuksen valmistuskeittiö huolehtii kirkonkylän koulukeskuksen, Kankaisten koulu/päiväkodin ja päiväkotitouhuvakan aterioiden valmistuksesta. Koulujen ollessa suljettuna päivähoiton ruokatuotanto siirretään päiväkotitouhuvakan keittiöön.

Kiinteistönhoito

Kiinteistönhoidon tehtävänä on ylläpitää, korjata ja huoltaa kunnan omistamia kiinteistöjä. Ko. tehtäväkenttään kuuluu mm. piha-, liikunta- ja ulkoalueiden hoito, sisätilojen kunnosta huolehtiminen ja taloteknisten järjestelmien seuranta/ylläpito soveltuvilta osin.

Kunnan kiinteistöjen ja kunnallisteknisten rakennusten/pumppaamoiden piha- ja tiealueiden auraus hoidetaan kiinteistönhoidon toimesta.

Kiinteistönhoidossa on neljä (4) työntekijää ja 1 – 2 tukityöllistettyä. Työntekijät osallistuvat myös vesihuollon päivystystehtäviin kahden vesihuollon työntekijän ohella.

Maa- ja metsätilat

Toivakan kunnalla on omistuksessaan metsä- ja taajamametsäkiinteistöjä noin 660 ha ja noin 23 ha peltoa. Kunnan omistamat pellot ovat olleet vuokralla.

Metsäsuunnitelmien kuviotietojen päivitys tehty vuoden 2021 alussa uuden sopimussyhteistyökumppanin, Stora Enson, toimesta.

Asemakaava-alueella kaavoitettuja myynnissä olevia vapaita pientalotontteja yhteensä 26 kappaletta ja yleiskaava- ja rantaosayleiskaava-alueilla rakennuspaikkoja yhteensä noin 17 kappaletta. Meneillään olevan kaavoituksen myötä Nisulaan on merkitty aluesuunnitelmassa 13 rakennuspaikkaa. Em. lisäksi yksityiset maanomistajat tarjoavat myyntiin arviolta noin 20 pientalotonttia eri puolella kuntaa. Lisäksi

Viisarimäessä ja Havulankankaalla on yhteensä kuusi (6) kappaletta kunnallistekniikkavalmiudella olevia teollisuustontteja.

Talousarviossa 2021 huomioitu Paloskylän leirikeskukseen myynti ei toteutunut.

Vesi- ja viemärilaitos

Vesihuollon vuosikertomus 2021 ja tulos + tase erillisenä

Riskit ja epävarmuustekijät

- Lautakunnan alaisessa henkilöstössä ei tapahtunut oleellisia muutoksia -> Riski tiedon häviämisestä ei suurentunut.
- Vesihuollossa ei tapahtunut kuntalaisten terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä poikkeamia -> Riski veden saastumisen aiheuttamasta epidemiasta ei toteutunut
- Koronavirusepidemian jatkumisesta huolimatta toiminta pystyttiin järjestämään lähes entiseen tapaan ilman pitempiä viivästyksiä -> Lisääntynyt siivoustarve ja henkilöstön sairastumisen estäminen (turvavälit ja maskit yms.) aiheuttivat ylimääräisiä paineita joka osastolla.
- Toiminta pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti oleellisesti heikentyneestä kuntataloudesta ja säästöistä huolimatta -> Hyvät tietoliikenneyhteydet mahdollistivat etätöiden onnistumisen lähes täydellisesti.

Talouden toteutuminen

TEKNINEN LAUTAKUNTA

TUOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot	1.343.082		1.343.082	1.404.056,08	104,5
Maksutuotot	1.000		1.000		
Tuet ja avustukset	11.708		11.708	23.099,46	197,3
Muut toimintatuotot	865.740		865.740	1.145.896,53	132,4
TOIMINTATUOTOT	2.221.530		2.221.530	2.573.052,07	115,8

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-830.013		-830.013	-849.832,16	102,4
Palvelujen ostot	-744.347	-10.000	-754.347	-844.131,83	111,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-471.669		-471.669	-519.753,63	110,2
Avustukset	-29.000		-29.000	-29.347,00	101,2
Muut toimintakulut	-58.181		-58.181	-99.746,05	171,4
TOIMINTAKULUT	-2.133.210	-10.000	-2.143.210	2.342.810,67	109,3

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

Rahoitustuotot ja -kulut	88.320	-10.000	78.320	230.241,40	294,0
Muut rahoituskulut				-1.495,10	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-1.495,10	-100,0

VIISIKATE

Poistot ja arvonalentumiset	88.320	-10.000	78.320	228.746,30	292,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-653.585		-653.585	-738.116,45	112,9
Poistot ja arvonalentumiset	-653.585		-653.585	-738.116,45	112,9
TILIKAUDEN TUOS	-565.265	-10.000	-575.265	-509.370,15	88,5
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-565.265	-10.000	-575.265	-509.370,15	88,5

TEKNISEN TOIMEN HALLINTO

TUOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot				37,40	-100,0
Tuet ja avustukset				308,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT				345,40	-100,0

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-99.432		-99.432	-95.702,61	96,2
Palvelujen ostot	-17.290		-17.290	-11.491,14	66,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-750		-750	-1.445,71	192,8
Muut toimintakulut	-3.658		-3.658	-8.360,60	228,6
TOIMINTAKULUT	-121.130		-121.130	-117.000,06	96,6

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-121.130	0	-121.130	-116.654,66	96,3
VIISIKATE	-121.130	0	-121.130	-116.654,66	96,3
TILIKAUDEN TUOS	-121.130	0	-121.130	-116.654,66	96,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-121.130	0	-121.130	-116.654,66	96,3

YHDYSKUNTA SUUNNITTELU

TUOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Maksutuotot	1.000		1.000		
TOIMINTATUOTOT	1.000		1.000		

TOIMINTAKULUT

Palvelujen ostot	-8.350		-8.350	-1.294,60	15,5
------------------	--------	--	--------	-----------	------

Muut toimintakulut	-2.744		-2.744	-6.263,00	228,2
TOIMINTAKULUT	-11.094		-11.094	-7.557,60	68,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10.094	0	-10.094	-7.557,60	74,9
VUOSIKATE	-10.094	0	-10.094	-7.557,60	74,9
TILIKAUDEN TULOS	-10.094	0	-10.094	-7.557,60	74,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-10.094	0	-10.094	-7.557,60	74,9
LIIKENNEVÄYLÄT					
TUOLOSASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Muut toimintatuotot				488,60	-100,0
TOIMINTATUOTOT				488,60	-100,0
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-40.350		-40.350	-30.823,60	76,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18.700		-18.700	-15.303,27	81,8
Avustukset	-29.000		-29.000	-28.747,00	99,1
TOIMINTAKULUT	-88.050		-88.050	-74.873,87	85,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-88.050	0	-88.050	-74.385,27	84,5
VUOSIKATE	-88.050	0	-88.050	-74.385,27	84,5
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-70.619		-70.619	-82.395,74	116,7
Poistot ja arvonalentumiset	-70.619		-70.619	-82.395,74	116,7
TILIKAUDEN TULOS	-158.669	0	-158.669	-156.781,01	98,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-158.669	0	-158.669	-156.781,01	98,8
JÄTEHUOLTO					
TUOLOSASKELMA					
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-1.000		-1.000	-1.161,94	116,2
TOIMINTAKULUT	-1.000		-1.000	-1.161,94	116,2
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.000	0	-1.000	-1.161,94	116,2
VUOSIKATE	-1.000	0	-1.000	-1.161,94	116,2
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-96		-96	-573,98	597,9
Poistot ja arvonalentumiset	-96		-96	-573,98	597,9
TILIKAUDEN TULOS	-1.096	0	-1.096	-1.735,92	158,4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1.096	0	-1.096	-1.735,92	158,4
PUISTOT JA YLEISET ALUEET					
TUOLOSASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1.200		1.200	790,31	65,9
TOIMINTATUOTOT	1.200		1.200	790,31	65,9
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-2.170		-2.170	-851,50	39,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.350		-1.350	-484,19	35,9
Muut toimintakulut				-3,30	-100,0
TOIMINTAKULUT	-3.520		-3.520	-1.338,99	38,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2.320	0	-2.320	-548,68	23,7
VUOSIKATE	-2.320	0	-2.320	-548,68	23,7
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1.625		-1.625	-2.999,77	184,6
Poistot ja arvonalentumiset	-1.625		-1.625	-2.999,77	184,6
TILIKAUDEN TULOS	-3.945	0	-3.945	-3.548,45	89,9
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3.945	0	-3.945	-3.548,45	89,9

TOIMITILAPALVELUT

TUOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot	1.800		1.800	289,63	16,1
Muut toimintatuotot	705.937		705.937	1.038.418,16	147,1
TOIMINTATUOTOT	707.737		707.737	1.038.707,79	146,8

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut				-382,91	-100,0
Palvelujen ostot	-431.385		-431.385	-508.795,16	117,9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-218.470		-218.470	-236.094,07	108,1
Avustukset				-600,00	-100,0
Muut toimintakulut				-4.157,24	-100,0
TOIMINTAKULUT	-649.855		-649.855	-750.029,38	115,4

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

	57.882	0	57.882	288.678,41	498,7
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut				-427,00	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-427,00	-100,0
VUOSIKATE	57.882	0	57.882	288.251,41	498,0

Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-271.261		-271.261	-275.034,32	101,4
Poistot ja arvonalentumiset	-271.261		-271.261	-275.034,32	101,4
TILIKAUDEN TULOS	-213.379	0	-213.379	13.217,09	-6,2
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-213.379	0	-213.379	13.217,09	-6,2

LIIKUNTAPAIKAT

TUOSLASKELMA

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-25.841		-25.841	-118,18	0,5
Palvelujen ostot	-20.830		-20.830	-22.297,19	107,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23.300		-23.300	-20.021,46	85,9
Muut toimintakulut	-500		-500	-9.362,63	1872,5
TOIMINTAKULUT	-70.471		-70.471	-51.799,46	73,5

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

	-70.471	0	-70.471	-51.799,46	73,5
--	----------------	----------	----------------	-------------------	-------------

VUOSIKATE

	-70.471	0	-70.471	-51.799,46	73,5
--	----------------	----------	----------------	-------------------	-------------

Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot				-5.500,55	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset				-5.500,55	-100,0

TILIKAUDEN TULOS	-70.471	0	-70.471	-57.300,01	81,3
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-70.471	0	-70.471	-57.300,01	81,3

MUUT TOIMITILAPALVELUT

TUOSLASKELMA

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot	429.283		429.283	497.558,24	115,9
Tuet ja avustukset	11.708		11.708	19.655,75	167,9
TOIMINTATUOTOT	440.991		440.991	517.213,99	117,3

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut	-387.264		-387.264	-435.345,42	112,4
Palvelujen ostot	-26.927		-26.927	-35.991,36	133,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12.250		-12.250	-14.376,22	117,4
Muut toimintakulut	-22.854		-22.854	-31.820,59	139,2
TOIMINTAKULUT	-449.295		-449.295	-517.533,59	115,2

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ

	-8.304	0	-8.304	-319,60	3,8
--	---------------	----------	---------------	----------------	------------

Rahoitustuotot ja -kulut

Muut rahoituskulut				-555,74	-100,0
--------------------	--	--	--	---------	--------

Rahoitustuotot ja -kulut				-555,74	-100,0
VOOSIKATE	-8.304	0	-8.304	-875,34	10,5
TILIKAUDEN TULOS	-8.304	0	-8.304	-875,34	10,5
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-8.304	0	-8.304	-875,34	10,5
MAA-JA METSÄTILAT					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	65.000		65.000	29.800,33	45,8
Muut toimintatuotot	128.000		128.000	15.136,38	11,8
TOIMINTATUOTOT	193.000		193.000	44.936,71	23,3
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-41.350		-41.350	-24.988,67	60,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-500		-500		
TOIMINTAKULUT	-41.850		-41.850	-24.988,67	59,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	151.150	0	151.150	19.948,04	13,2
VOOSIKATE	151.150	0	151.150	19.948,04	13,2
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-59.482		-59.482	-70.004,91	117,7
Poistot ja arvonalentumiset	-59.482		-59.482	-70.004,91	117,7
TILIKAUDEN TULOS	91.668	0	91.668	-50.056,87	-54,6
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	91.668	0	91.668	-50.056,87	-54,6
SISÄINEN PALVELUTOIMINTA					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	311.200		311.200	345.728,62	111,1
Tuet ja avustukset				2.928,71	-100,0
Muut toimintatuotot	31.803		31.803	64.589,39	203,1
TOIMINTATUOTOT	343.003		343.003	413.246,72	120,5
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-198.125		-198.125	-184.348,22	93,0
Palvelujen ostot	-27.023		-27.023	-34.057,88	126,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-115.149		-115.149	-117.020,20	101,6
Muut toimintakulut	-18.867		-18.867	-25.888,26	137,2
TOIMINTAKULUT	-359.164		-359.164	-361.314,56	100,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-16.161	0	-16.161	51.932,16	-321,3
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoituskulut				-512,36	-100,0
Rahoitustuotot ja -kulut				-512,36	-100,0
VOOSIKATE	-16.161	0	-16.161	51.419,80	-318,2
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-39.044		-39.044	-39.054,36	100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-39.044		-39.044	-39.054,36	100,0
TILIKAUDEN TULOS	-55.205	0	-55.205	12.365,44	-22,4
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-55.205	0	-55.205	12.365,44	-22,4
VESIHUOLTO					
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	534.599		534.599	529.851,55	99,1
Tuet ja avustukset				207,00	-100,0
Muut toimintatuotot				27.264,00	-100,0
TOIMINTATUOTOT	534.599		534.599	557.322,55	104,3
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-119.351		-119.351	-133.934,82	112,2

Palvelujen ostot	-127.672	-10.000	-137.672	-172.378,79	125,2
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-81.200		-81.200	-115.008,51	141,6
Muut toimintakulut	-9.558		-9.558	-13.890,43	145,3
TOIMINTAKULUT	-337.781	-10.000	-347.781	-435.212,55	125,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	196.818	-10.000	186.818	122.110,00	65,4
VOOSIKATE	196.818	-10.000	186.818	122.110,00	65,4
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-211.458		-211.458	-262.552,82	124,2
Poistot ja arvonalentumiset	-211.458		-211.458	-262.552,82	124,2
TILIKAUDEN TULOS	-14.640	-10.000	-24.640	-140.442,82	570,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-14.640	-10.000	-24.640	-140.442,82	570,0

14. Vesihuolto

Yleistä

Toivakan kunnan vesihuoltolaitos on perustettu vuonna 1984. Vesihuoltolaitos on osa teknisen lautakunnan alaista toimintaa. Vesi- ja viemärlaitos pitää sisällään Maunosen, Mannisen, Heiskan vedenotamatot, vesi- ja viemäriverkoston (putkistoa yhteensä tällä hetkellä noin 240 kilometriä ja jätevedenpuhdistamon. Lisäksi VH verkostoon kuuluu 29 kpl linjapumppaamoita ja yksi paineenkorotusasema Ruuhimäessä.

Kehitysnäkymät

Seuraavan viiden vuoden aikana vesihuoltolaitos kehittää edelleen muun muassa vesihuoltoverkoston valvontalaitteistoa lisäämällä tarvittavaa automatiikkaa ja etävalvontaa. Merkittävin uudistus tehdään vedenluentaan, jossa Toivakan kunnan vesihuoltolaitoksen alueen asiakkaiden mittarit vaihdetaan etäluettaviksi. Samalla siirrytään reaaliaikaiseen laskutukseen, joka parantaa vedenkulutuksen seurantaa niin asiakkaiden kuin laitoksenkin osalta.

Mittareiden vaihdon jälkeen vesihuoltolaitos keskittyy pääasiassa toimintavarmuuden ylläpitämiseen ja vanhojen tonttisulkujen uusimiseen.

Lisäksi mahdollisesti uusien asuntoalueiden avaamisen yhteydessä laitoksen toimintaan kuuluu myös kyseessä olevien alueiden vesi- ja viemäri-infran rakentaminen.

Puhdistamon kuormitustaso on korkea ja ympärivuotiseen nitrifointiin tähtäävä ajotapa siksi vaativa. Puhdistamolla on aloitettu vuoden 2021 aikana prosessin optimointiprojekti. Tavoitteena on saada jätevesien käsittelyprosessi toimimaan paremmin ja tasapainoisemmin niin, että puhdistustulos paranisi ja kuormituspiikeiltä vältyttäisiin jatkossa. Vuoden 2021 heikkojen käsittelytulosten valossa tämän projektin edistäminen vuoden 2022 aikana on ensiarvoisen tärkeää.

Hallinto ja henkilökunta

Kunnan tilintarkastusyhteisönä toimii BDO Audiator Oy.

Vesi- ja viemärlaitoksen vastuullinen viranhaltija oli kunnan tekninen johtaja. Laitoksen alaisuudessa työskenteli vuonna 2021 täysipäiväisesti kaksi henkilöä.

Vesihuolto/kiinteistöpäivystys toimi 7 vrk/24 h. Vesihuolto-/kiinteistöpäivystystä hoitaa kuuden henkilön päivystyskokonaisuus.

Kirjanpitoa ja vesilaskutusta on hoidettu kunnan taloushallinnon toimesta.

Vedenkuluttajat

Vesihuoltolaitoksen vesi- ja viemäriverkostoon liitettiin neljä kiinteistöä vuonna 2021. Liittyjistä yhdelle kiinteistölle tuli pelkkä viemäri liittymä.

Vuonna 2021 vesihuoltoverkoston palveluiden piirissä oli 761 käyttöpaikkaa, joista kahdessa oli vain jätevesiliittymä ilman puhdasvesiliittymää ja 57 käyttöpaikassa puhdasvesiliittymä oli ilman jätevesiliittymää.

Käyttö-/perus ja liittymismaksut

Vuoden 2020 alusta vesihuoltolaitos siirtyi perusmaksujen osalta kuuteen maksuluokkaan. Muutoksella pyrittiin entistä tasapuolisempaan laskutukseen kulutusasteiden vedenkäytön mukaan. Puhtaan käyttöveden käyttömaksua alennettiin noin 7,5 %. Muilta osin käyttömaksut säilyivät ennallaan.

Käyttömaksut vuonna 2021 Toivakan vesihuoltolaitoksen alueella

	Veroton, alv 0 %	Verollinen, alv 24 %
Vesimaksu, €/m ³	1,49	1,85
Jätevesimaksu, €/m ³	2,79	3,46
Yhteensä, €/m ³	4,28	5,31

Käyttömaksut Joutsan Vesihuolto Oy:lle

	Veroton, alv 0 %	Verollinen, alv 24 %
Vesimaksu, €/m ³	1,69	2,10
Jätevesimaksu, €/m ³	2,97	3,68
Yhteensä, €/m ³	4,66	5,78

Maksuluokkien mukaiset perusmaksut

1 – 2 asunnon pientalot ja vapaa-ajan rakennukset sekä ne liike-, toimisto-, koulu- ja muut vastaavat rakennukset, joiden vedenkulutus on alle 350 m³/vuosi. Paritaloissa perusmaksu puolitetaan kummallekin asunnolle.

3 – 7 asunnon rakennukset sekä ne liike-, toimisto-, koulu- ja muut vastaavat rakennukset mukaan lukien maksuluokan 1 rakennukset, joiden vedenkulutus on vähintään 350 m³/vuosi ja enintään 750m³/vuosi.

Yli 7 asunnon rakennukset sekä ne liike-, toimisto-, koulu- ja muut vastaavat rakennukset, joiden vedenkulutus on yli 750 m³/vuosi ja enintään 1500 m³/vuosi.

Kiinteistöt, joiden vedenkulutus on yli 1500 m³/ vuosi ja enintään 3000 m³/vuosi.

Kiinteistöt, joiden vedenkulutus on yli 3000 m³/ vuosi ja enintään 6000 m³/vuosi.

Kiinteistöt, joiden vedenkulutus on yli 6000 m³/vuosi

	Vesi		Jätevesi		Yhteensä	
	Veroton	Verollinen alv 24 %	Veroton	Verollinen alv 24 %	Veroton	Verollinen alv 24 %
Maksuluokka 1	74,66	92,58	159,34	197,58	234,00	290,16
Maksuluokka 2	223,98	277,74	478,02	592,74	702,00	870,48
Maksuluokka 3	447,97	555,48	956,03	1185,48	1404,00	1740,96
Maksuluokka 4	895,94	1110,96	1912,06	2370,96	2808,00	3481,92
Maksuluokka 5	1791,87	2221,92	3824,13	4741,92	5616,00	6963,84
Maksuluokka 6	3583,87	4444,00	7648,12	9483,67	11231,99	13927,67

Liittymismaksut Toivakan kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella vuonna 2021

Enintään kahden asunnon pientalojen ja vapaa-ajan rakennuksen liittymismaksu on:

Kerrosala	Veroton	Verollinen, alv 24 %
1 - 150 k-em ²	3724,00	4617,76
151 – 250 k-em ²	4984,00	6180,16
251 – 350 k-em ²	7504,00	9304,96

Mikäli liittyjä ottaa vain toisen liittymän, vesi- tai viemäri liittymän liittymismaksu on 60 % yllämainituista hinnoista.

Rivi-/ kerrostalon, teollisuusrakennuksen tms. liittymismaksu on:

Kerrosala	Veroton	Verollinen, alv 24 %
250 – 600 k-em ²	9005,00	11166,20
600 – 1200 k-em ²	13597,00	16860,28
1200 -	20532,00	25459,68

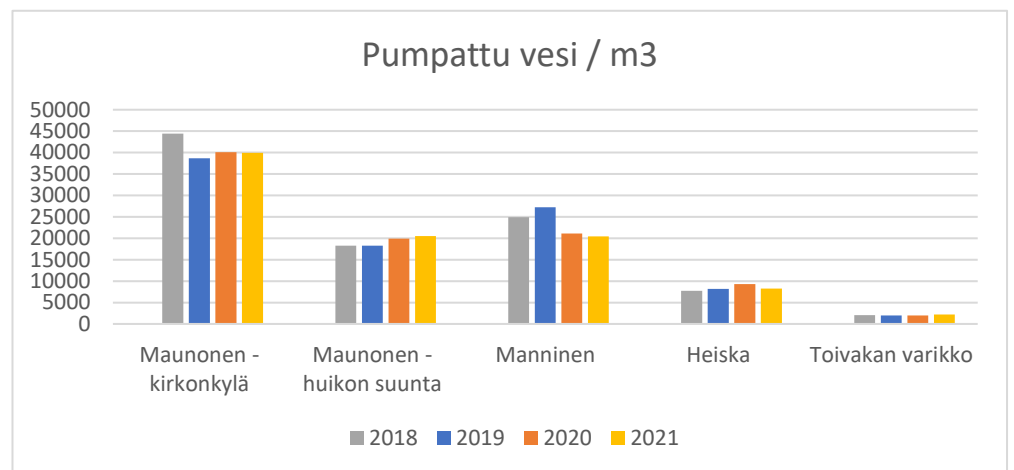
14.1. Vesilaitokset ja verkosto

Talousvesi

Maunosen vedenottamo on kunnan päävedenottamo. Maunoselta pumpataan vettä kirkonkylän alueelle, Huikon ja Ruuhimäen toiminta-alueille sekä Toivakan Kankaisten vesiosuuskunnalle. Vettä pumpattiin vuonna 2021 keskimäärin 172 m³ vuorokaudessa. Pumppaamo ottaa vettä kahdesta siiviläkaivosta.

Mannisen vedenottamolta pumpataan vettä Kakaravaaran asemakaava-alueelle, Viisarimäen ja Satulakiven toiminta-alueille sekä Joutsan Vesihuolto Oy:lle (Rutalahti). Mannisen vedenottamolta vettä pumpattiin vuonna 2021 keskimäärin 56 m³ vuorokaudessa.

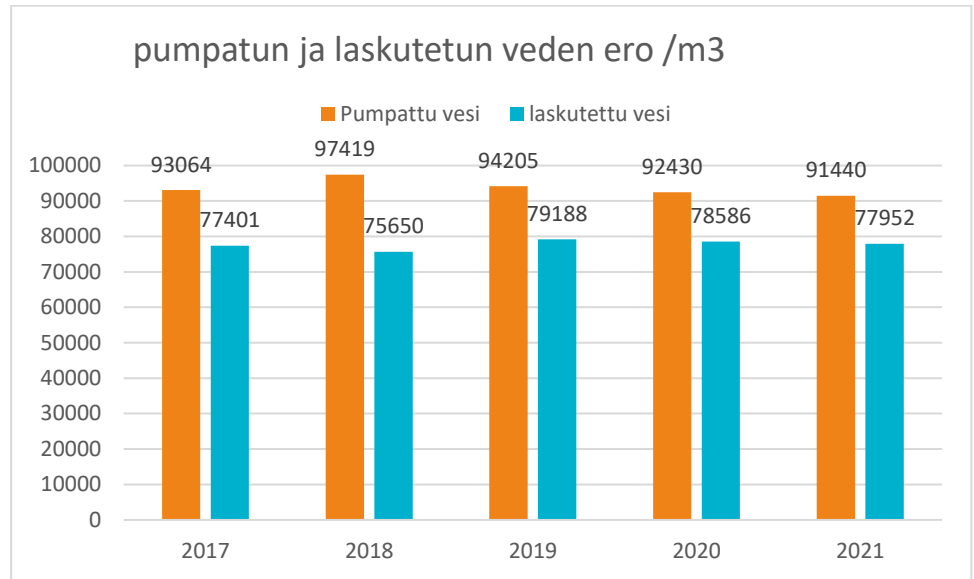
Lisäksi Heiskan toiminta-alueella on oma vedenottamo, josta pumpattiin vettä Heiskan toiminta-alueelle ja Sahinjoentielle. Kahdesta kaivosta pumpattiin vettä vuonna 2021 keskimäärin 23 m³ vuorokaudessa.

Kaiken kaikkiaan puhdasta käyttövettä pumpattiin vuonna 2021 yhteensä 91 440 m³.

Pumpatun ja laskutetun veden ero vuonna 2021 oli 13488 m³. Se on hieman yli 350 m³ vähemmän kuin edellisvuonna. Tulevaisuudessa, kun liittymäasiakkaille asennetaan etäluettavat virtaukseen perustuvat vesimittarit, niin todennäköisesti erotus korjaantuu pienemmäksi.

Jyväskylän ympäristöterveystarkastus ja Toivakan kunta ovat yhdessä tehneet valvontatutkimusohjelman (2018), jonka perusteella veden laatua tutkitaan säännöllisesti. Vedenottamoiden raakavesitutkimuksissa vuonna 2021 vedenlaatu todettiin hyväksi. Lisäksi vesinäytteitä otettiin suoraan talousvedestä kiinteistöiltä. Edellä mainittujen näytteiden perusteella vesi oli laadultaan hyvää jokaisessa näytteessä. Otettujen vesinäytteiden tulokset ovat olleet nähtävillä kunnan virallisella ilmoitustaululla. Valvontaohjelman lisäksi Keski-Suomen ELY-keskus otti Maunosen vedenottamolta vesinäytteet raakavedestä (kaivo 2) keväällä ja syksyllä. Näissäkin tutkimuksissa vesi oli laadultaan hyvää.

Jätevesi

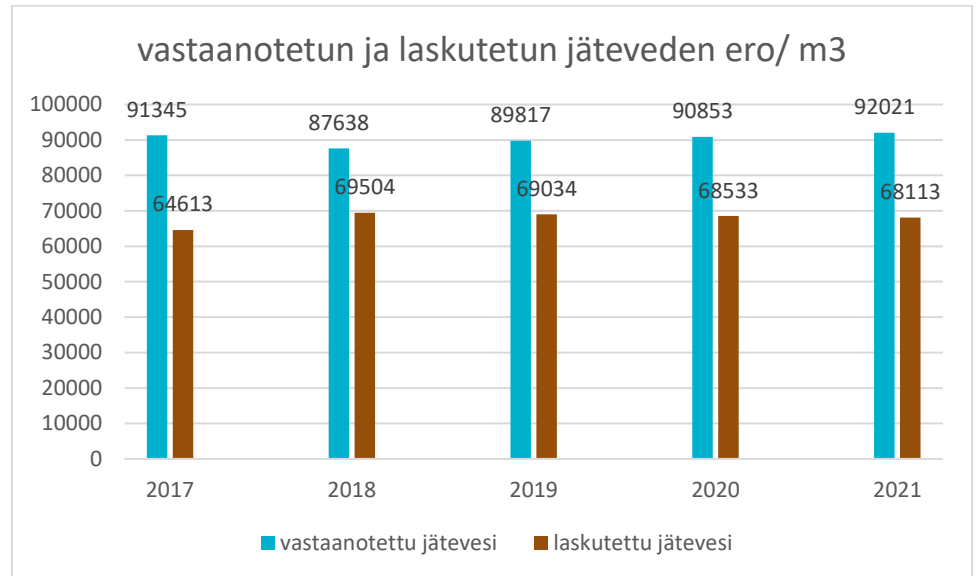
Toivakan jätevedenpuhdistamo on 2-linjainen biologis-kemiallinen aktiivilietelaitos. Toivakan jätevedenpuhdistamolla käsiteltiin Toivakan kunnan vesihuoltoalueen, vesiosuuskunnan (Toivakan Kankainen) ja Joutsan Vesi- huolto Oy:n (Rutalahti) alueiden jätevedet.

Jätevedenpuhdistamo on rinnakkaissaostuslaitos käyttäen kemikaalina PIX 105, PAX-XL100 ja lipeää. Puhdistuslaitos on saneerattu vuosien 2013 – 2014 aikana. Saneerauksen yhteydessä puhdistusprosessia parannettiin ja sinne asennettiin muun muassa hiekkasuodatus jälkiselkeyttämöksi parantamaan puhdistustuloksia. Vuonna 2020 tehtiin iso investointi lietteen esikäsitteilylaitokseen. Investoinnissa vanhat toimimattomat laitteet poistettiin ja tilalle asennettiin lietteenkuivauslaitteet. Investoinnin pääasiallisena tarkoituksena oli lopettaa noin kolme kertaa viikossa käynnissä ollut kuivaamattoman lietteen ajo Jyväskylään Nenäinniemen puhdistamolle. Tavoitteessa onnistuttiin ja vuoden 2020 lopussa kuivattua lietettä laitokselta ajettiin jatkokäsittelyyn noin kolmen viikon välein, 6–7 tonnia kerrallaan.

Vuonna 2021 rakennettiin Läsäntielle vesi- ja viemäriinjat, kuuteen linjapumppaamoon lisättiin kaukovalvonta, Ruuhimäen alueelle toteutettiin varavoima-asema ja 378 kpl vanhoja vesimittareita vaihdettiin etäluettaviksi mittareiksi. Mittarivaihtotyö jatkuu vuonna 2022, jolloin vaihdetaan loput mittarit. Huikon alueelle rakennettiin uusi välipumppaamo.

Laitoksella käsiteltiin jätevesiä vuodessa yhteensä 92 021 m³. Tämä tarkoittaa, että jätevetä puhdistettiin vuorokaudessa keskimäärin 252 m³.

Laskutetun ja laskuttamattoman jäteveden ero johtuu todennäköisesti suurimmalta osin verkostoon pääsevästä hulevedestä.

Vuonna 2020 ongelmana ollut lietteenkuivaus ja sen puuttuminen saatiin korjattua vuoden 2020 lopussa. Vuonna 2021 lietettä kuivattiin uudella kuivaimella, joten Nenäinniemeen ei tarvinnut viedä lietekuormia.

Kuukausittain vesinäytteet otettiin tulevasta ja lähtevästä jätevedestä. Vesinäytteitä otettiin valvontaohjelman mukaisesti myös puhdistamon yläpuolisesta ja alapuolisesta vesistöstä. Vuonna 2021 näytteet otti sopimuksen mukaisesti Eurofins Oy.

Erilaisia pumppaamoiden huoltotoimenpiteitä tehtiin runsaasti. Lähinnä haja-asutusalueella pumppaamoihin liittyviä huoltokertoja oli noin 70 kpl.

Olennaiset muutokset vesihuoltolaitoksen toiminnassa

Toivakan kunnan jätevedenpuhdistamon toimintaa seurattiin käyttötarkkailun ohella 12 kertaa otetuin näyttein. Puhdistamon näytteenotto tapahtui automaattiottimilla vuorokausinäytteinä tulevasta ja poistuvasta vedestä. Jätevedenpuhdistamon tarkkailunäytteet otettiin asiakkaan toimesta.

Puhdistamolla pyritään nitrifioivaan ajotapaan läpi vuoden. Vuonna 2021 tämä ei onnistunut, vaan puhdistamo jäi kesän jälkeen nitrifikaation suhteen välitilaan loppuvuodeksi.

Puhdistamolta lähti v. 2021 jätevettä 92 021 m³. PIX-kemikaalia syötettiin vuoden aikana yhteensä 22 102 kg/a eli noin 61 kg/d ja PAX-kemikaalia 11 808 kg/a eli noin 32 kg/d. Polymeeriä syötettiin lietteenkäsittelyyn 250 kg/a. Lietettä kuivattiin 7 h/d ja viikonloppuisin 2 h/d.

Vuonna 2021 ei kirjattu puhdistamattoman jäteveden ohituksia puhdistamolla tai ylivuotoja verkoston alueella. Sen sijaan kirjattiin laitteiston huollon yhteydessä yksi jälkikäsitteilyn eli hiekkasuodatuksen ohitus, yhteensä 61 m³.

Vuonna 2021 ei vastaanotettu sako- tai umpikaivolietettä. Kuivattua lietettä vietiin Mustankorkean jätteenkäsittelylaitokseen yhteensä 141 t/a. Tulevan jäteveden virtausmittaus ei 27.7.2021 toiminut automatiikassa, joten muun muassa kemikaalien annostelu ei toiminut tuolloin normaalisti, vaan perustui laskennalliseen virtauslukemaan. Virtaamatiedot luettiin suoraan mittarista. Myös lietteenkuivaus on ollut pumppuvian vuoksi viikon poissa käytöstä ja toisessakin palautuslietepumpussa oli vikaa. Virtausmittauksen vika johtui logiikkaviasta ja kesti kuu-kauden, kunnes saatiin oikeat varaosat. Lietteenkuivauksessa oli kahden viikon katkos. Sähkönkulutus oli 216 837 kWh (2.36 kWh/jätevesikuutio).

Ympäristöluvan mukaan jätevedet on käsiteltävä puhdistamolla niin, että vesistöön johdettava jätevesi täyttää ohijuoksutukset, viemäriverkossa tapahtuvat ylivuodot ja poikkeustilanteet mukaan lukien neljännesvuosikeskiarvona laskien.

Taulukkoon 3.3 on koottu jaksoittain vesistöön johdetun jäteveden jäännöspitoisuudet sekä poistumaprosentit. Tulosten mukaan Toivakan puhdistamo ei täyttänyt ympäristöluvan määräyksiä vuonna 2021 seuraavilta osin:

- Jaksolla 1 kiintoaineen jäännöspitoisuusvaade jäi täyttymättä
- Jaksolla 2 kiintoaineen jäännöspitoisuusvaade jäi täyttymättä
- Jaksolla 3 BOD:n ja kiintoaineen jäännöspitoisuusvaade jäi täyttymättä ja lisäksi BOD:n, fosforin ja kiintoaineen käsittelyteho-vaade jäi täyttymättä
- Jaksolla 4 kiintoaineen jäännöspitoisuusvaade sekä fosforin ja kiintoaineen käsittelyteho-vaade jäivät täyttymättä

Lupamääräysten ylitykset ja alitukset olivat selkeitä. Puhdistamo on ollut prosessin ohjauksessa ja optimoinnissa vuoden 2021 aikana, eikä ole vielä saavuttanut vakaata tilaa, mistä johtuen käsittelytulokset ovat heitelleet lupavaateiden mukaisista heikkoihin.

Laskentajakso	BOD7-ATU		Fosfori		COD Cr		Kiintoaine	
	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%	mg/l	%
I-vuosineljännes	6,3	98	0,32	98	50	92	16	94
II-vuosineljännes	5,3	98	0,38	96	41	92	25	90
III-vuosineljännes	14,0	94	1,5	90	100	82	37	79
IV-vuosineljännes	7,0	97	1,3	90	87	85	37	79
Luparajat	10	95	0,7	95	100	85	15	90

Toivakan jätevedenpuhdistamo ei täyttänyt vuonna 2021 Yhdyskuntajätevesiasetuksen 888/2006 vähimmäisvaatimuksia.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toimintaan vaikuttavista tekijöistä

Vesihuoltoon voivat vaikuttaa sääolosuhteet: rankka sade, kuiva kesä/syksy, tulvavesi, myrskytuuli. Lisäksi esi-merkiksi oletettu ilmastonmuutos voi tuoda tullessaan omia haasteita. Myrskytuuli muun muassa katkoo sähköjä laitoksilta ja tähän on varauduttu varavoimakoneilla (3 kpl), joista yksi on kuorma-auton alustalla. Alueen sähkö-
verkon omistama yhtiö on varautunut säävarmemman sähkön toimittamiseen ja rakentaa koko ajan sähkökaapeleita maakaapelina vesihuoltoverkoston alueella. Myös rankkasateet voivat aiheuttaa raakavesiin muutoksia

ja vastaavasti myös kuiva kesä/syky aiheuttaa pohjavesipintojen laskua ja samalla voi pohjaveteen ilmestyä mangaania ja jopa rautaa. Näitä on vaikea saada puhdistettua vedestä. Vuosi 2021 oli niin sanotusti normaali kesäsäiden osalta ja pohjavesiin sillä ei ollut heikentävää vaikutusta, mikä olisi vaarantanut vedenottoa ja sitä kautta kuntalaisten vedentarvetta.

Muita oleellisia epävarmuustekijöitä on muun muassa vuotavien ja löytämättömien taloventtiileiden määrä.

Riskejä ja epävarmuustekijöitä on saatu edelleen aiempien vuosien tasolta pienennettyä muun muassa digitaalisen verkostokartan avulla, jota päivitetään koko ajan. Verkostokarttaan on nyt merkitty kaikki löydetyt tonttisulut keskustan alueelta. Jatkossa venttiilit käydään tarkemittaamassa haja-asutusalueelta. Varmuus ja tieto ovat avainsanoja riskienhallinnassa ja näitä asioita pystyttiin parantamaan huomattavasti myös vuoden 2021 aikana.

14.2. Talous

Tilikauden alijäämä vesihuoltolaitoksen osalta oli 140 442,82 €. Vesihuoltolaitoksen taseen kertynyt alijäämä on 594 427,06 €. Vesihuollon tulos ennen suunnitelman mukaisia poistoja oli 122 110,00 euroa.

Vuosittaisen alijäämän kattamiseksi vuonna 2020 luotiin suunnitelma, jonka tavoitteena on korottaa perusmaksuja portaittain vuoteen 2025 saakka. Suunnitelman mukaisesti vesihuoltolaitos saavuttaa vesihuoltolain mukaisen taloustilanteen viimeistään vuonna 2025, (vesihuoltolain 18 § mukaan vesihuollon ja huleveden viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset).

Merkittävästi ennakoitua suurimmat kulut aiheutuivat puhtaanapito- ja pesulapalveluista (sisältää lietteen kuljetukset Mustankorkealle ja pumppaamojen pesut) jätevedenpuhdistamolle, vesihuollon analyseistä kemikaaleista, sähköstä ja kalustosta.

Talouden osalta voidaan kuitenkin todeta, että kun vuonna 2021 toinen kunnan alueella toimivista vesiosuuskunnista liittyi osaksi kunnan vesihuoltolaitosta ja siitä aiheutuvat kustannukset saadaan hallintaan, niin talouden pitäisi olla ennakkolaskelmien mukaan tasapainossa viimeistään vuonna 2025.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vesihuoltolaitoksen maksurakenteen muutoksen 30.9.2019, jossa vesihuollon perusmaksuja nostetaan systemaattisesti vuosittain, jotta vuoden 2025 lopussa vesihuollon tulos olisi positiivinen ja perus- ja käyttömaksujen suhde olisi 50 – 50 %.

Vesihuoltolaitos seuraa toimintakuluja alueittain.

Kirkonkylän verkosto

TA 27 800 €

TP 33 973,22 €

Heiskan vedenottamo

TA 9 500 €

TP 4 608,05 €

Heiskan verkosto

TA 10 000 €

TP 10 396,65 €

Kominojan verkosto

TA 2 200 €

TP 3 290,76 €

Viisarimäen verkosto

TA 6 500 €

TP 5 815,26 €

Ruuhimäen verkosto

TA 13 100 €

TP 41 389,38 €

Huikon verkosto

TA 12 800 €

TP 15 199,35 €

Satulakiven verkosto

TA 10 000 €

TP 677,15 €

Ruuhimäen verkoston kuluja nostaa eräessä kiinteistössä sattunut vesivahinko, josta kunta on vastuussa. Vakuutusyhtiöltä saatava korvaus on arvioitu tilinpäätökseen korvaussummalla 27 264 €.

14.3. Tuloslaskelma ja tase

Toivakan kunnan vesihuoltolaitos

Tuloslaskelma 1.1.-31.12.2021

	2021		2020	
Liikevaihto				
Myyntituotot	543 916,15		484 916,94	
Liittymismaksut	<u>13 406,40</u>	557 322,55	<u>19 936,00</u>	504 852,94
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-115 008,51		-96 776,52	
Palvelujen ostot	<u>-172 378,79</u>	-287 387,30	<u>-148 056,13</u>	-244 832,65
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-111 277,02		-109191,82	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-18 319,51		-18597,93	
Muut henkilösivukulut	<u>-4 338,29</u>	-133 934,82	<u>-2346,5</u>	-130 136,25
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelma mukaiset poistot	-262 552,82		-192 937,55	
Arvonalentumiset		<u>-262 552,82</u>		-192 937,55
Liiketoiminnan muut kulut	-13 890,43		-15 054,39	
Liikelylijäämä (-alijäämä)		<u>-140 442,82</u>		<u>-78 107,90</u>
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Kunnalle maksetut korkokulut				
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut			-11,55	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		<u>-140 442,82</u>		<u>-78 119,45</u>
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tuloverot				
Tilikauden ylijäämä		<u>-140 442,82</u>		<u>-78 119,45</u>

TASE

Vastaavaa	31.12.2021	31.12.2020
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	2 856,79	2 856,79
Rakennukset	763 624,70	837 272,78
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 180 640,96	1 196 589,90
Koneet ja kalusto	100 508,01	116 815,89
Vaihtuvat vastaavat		
Myyntisaamiset	175 582,68	202 291,47
Vastaavaa yhteensä	<u>2 223 213,14</u>	<u>2 355 826,83</u>
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Peruspääoma	2 299 058,96	2 299 058,96
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	-451 984,24	-373 864,79
Tilikauden yli-/alijäämä	-140 442,82	-78 119,45
Oma pääoma yhteensä	<u>1 706 631,90</u>	<u>1 847 074,72</u>
Vieras pääoma		
Ostovelat	25 476,73	17 647,60
Muut velat	491 104,51	491 104,51
Vastattavaa yhteensä	<u>2 223 213,14</u>	<u>2 355 826,83</u>

15. Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetiedot

2021

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno-
noon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitus-
osuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mu-
kaan. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa koh-
dassa suunnitelmapoistojen perusteet.

Kunnanvaltuuston 11.12.2017 hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on poistoaikojä
tarkistettu vuoden 2017 alusta alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan
uudelleenarvointiin.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintameno- tai sitä alempan ar-
voon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryt-
tämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintameno-.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno-.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksen. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamis-
tarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla
kiinteään korkoon. Sopimukset ovat voimassa 30.6.2025 asti.

Edellistä tilikautta koskevat tiedot

Tilikauden tietojen vertailussa tulee ottaa huomioon, että tytäryhtiöille annetut lainat
on siirretty pitkäaikaisiin lainasaamisiin.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Kunnan konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, -tuloslaskelman ja konsernin
rahoituslaskelman.

Kunnan konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Tytäryhteisön tase on yhdistetty kunnan taseeseen rivi riviltä.

Kuntayhtymät on yhdistetty konsernitaseeseen peruspääomaosuuden suhteessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Pysyviin vastaaviin ei sisältynyt sisäisiä katteita.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisön sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu

Suunnitelmajoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen poistoja ei ole oikaistu kunnan suunnitelman mukaisten poistojen mukaisiksi, koska ero ei ole rahamäärältään olennainen.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtävälueittain:

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Kunnanhallitus (vaalit, yleish. ym.)	377 268	639 003	19 452	608 870
Sosiaali- ja terveystoimi	4 449 016	3 744 121	671 514	350 318
Opetus- ja kulttuuritoimi	888 838	861 594	750 825	629 377
Rakennusvalvonta	67 986	67 986	50 669	67 986
Tekninen toimi	987 483	1 079 755	819 956	774 346
Toimintatuotot yhteensä	6 770 591	6 392 459	2 312 416	2 430 897

7) Verotulot eriteltyinä

	2021	2020
Kunnan tulovero	7 395 450	7 034 569
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 097 363	684 023
Kiinteistövero	737 972	679 015
Verotulot yhteensä	9 230 785	8 397 607

8) Valtionosuuksien erittely

	2021	2020
Kunnan peruspavelujen valtionosuus ilman tasauksia	4 133 145	4 340 567

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 717 212	1 626 920
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-475 478	-512 245
Veromenetysten kompensatio	1 199 532	1 192 696
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		330 000
Valtionosuudet yhteensä	6 574 411	6 977 938

9) Palvelujen ostojen erittely

	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	8 079 966	5 863 174
Muiden palvelujen ostot	1 986 481	1 766 939
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	10 066 447	7 630 113

10) Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei ilmoitettavaa.

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyin poistosuunnitelman mukaan.

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	2 - 5 vuotta*	
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta*	
Liikearvo	2 - 5 vuotta*	
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmistot	2 - 5 vuotta*	
Muut	2 - 5 vuotta*	

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50 vuotta	5 % - 10 %
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Talousrakennukset	10 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Asuinrakennukset	30 - 50 vuotta	5 % - 10 %

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30 vuotta	10 % - 25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30 vuotta	10 % - 20 %
Vedenjakeluverkosto	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %
Viemäriverkko	30 - 40 vuotta	7 % - 10 %
Kaukolämpöverkko	20 - 30 vuotta	10 % - 15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Sähkö-, vesi- yms. Laitosten laitoskoneet ja laitteet	10 - 20 vuotta	15 % - 25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20 vuotta	15 % - 20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %

Koneet ja kalusto

Muut kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta	25 % - 30 %
-----------------------	--------------	-------------

Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10 vuotta	25 % - 30 %
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta	20 % - 25 %
Muut kevyet koneet	5 - 10 vuotta	25 % - 30 %
ATK-laitteet	3 - 5 vuotta	30 % - 40 %
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta	30 % - 40 %
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta

12) Selvitys kuluihin ja tuottoihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Pakollisten varausten muutokset

		Konserni		Kunta	
		2021	2020	2021	2020
Pakolliset varaukset	1.1.2021	168 028	3 503 687		3 331 806
Vähennys tilikaudella		16 040	3 335 659		3 331 806
Lisäys tilikaudella		314 265	0	314 265	
Pakolliset varaukset	31.12.2021	466 253	168 028	314 265	0

13) Selvitys pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja tappioista

		Konserni		Kunta	
		2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot					
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot		1 740	10 402	1 740	10 402
Rakennusten myyntivoitot			19 305		
Muut myyntivoitot		14 440	36 750		36 750
Myyntivoitot yhteensä		16 180	66 457	1 740	47 152

Muut toimintakulut

  Maa- ja vesialueiden myyntitappiot
  Rakennusten myyntitappiot
  Muut myyntitappiot

Myyntitappiot yhteensä

15) Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2021	2020
Osinkotuotot	68 728	72 163
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	4 318	4 318

Yhteensä

73 046

76 481

Tasetta koskevat liitetiedot									
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot									
19) Pysyvät vastaavat									
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet									
Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet						
	Tietokoneohj.	Muut pitkä- vaik menot		Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto		
			Yhteensä						Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 645,61	245 143,84	257 789,45	1 430 774,47	6 820 813,26	3 174 700,13	232 815,51		11 659 103,37
Lisäykset tilik.aikana									
Rahoitusosuudet tilikaudella									
Vähennykset tilik. aikana									
Siirrot erien välillä	27 818,00	44 461,97	72 279,97	60 000,00		326 662,53	30 003,00		416 665,53
Tilikauden poisto	-6 493,97	-92 453,19	-98 947,16		-338 371,85	-384 292,94	-91 196,06		-813 860,85
Arvonlennukset ja niiden palaut.									
Poistamaton hankintameno 31.12.	33 969,64	197 152,62	231 122,26	1 490 774,47	6 482 441,41	3 117 069,72	171 622,45		11 261 908,05
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	33 969,64	197 152,62	231 122,26	1 490 774,47	6 482 441,41	3 117 069,72	171 622,45		11 261 908,05
Olennaiset lisäpoistot									
Erittely olennaisista lisäpoistoista									

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet			
	Tase	Lisäys	Vähennys	Tase
	1.1.			31.12.
Tytäryhtiöosakkeet	340 849,18			340 849,18
Kuntayhtymäosuudet	613 574,62			613 574,62
Muut osakkeet	977 518,82			977 518,82
	1 931			
Yhteensä	942,62			1 931 942,62
Muut lainasaamiset	106 561,37			106 561,37
Pääomalainasaamiset	70 430,00			70 430,00
Lainasaamiset yhteensä	176 991,37			176 991,37

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo	Lisäykset	Vähennyks.	Tasearvo	Kunnan osuus	Ero
	1.1			31.12	kuntayhtymän peruspää- omasta	
K-S Sair.hoitp.ky	437 650			437 650	413 276	24 374
K-S liitto	12 471			12 471	10 043	2 428

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi Kotipaikka Kunnan Konser. Kuntakonsernin osuus (1000 €)

		omistus	omistus.	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy	Toivakka	100 %	100 %	107	1498	
Toivakanhaka						
Toivakan Lämpö Oy	Toivakka	100 %	100 %	293	86	-15
Kuntayhtymät						
Jyväskylän koul.ky	Jyväskylä	1,0529 %	1,0529 %	1099	403	-22
K-S Sairaanhoidp.ky	Jyväskylä	0,93 %	0,93 %	68	5419	-136
Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	0,80 %	0,80 %	6	13	-1

Muut asunto-osakeyhtiöt

As Oy Toivakan Metsätalo Toivakka

23) Saamisten erittely

	2021		2020	
	Pitkäaikainen	Lyhytaik.	Pitkäaikainen	Lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		10 170		5 800
Lainasaamiset	656 303		656 303	
Saamiset kuntayhtymiltä joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Muut saamiset				
Saamiset osakkuus-sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasamiset				
Saamiset yhteensä	656 303	10 170	656 303	5 800

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	42 905	28 915	31 593	17 000
Työllistämistuet	5 944	8 750	5 944	8 750
Muut siirtosaamiset	182 387	48 297	126 924	31 016
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	231 236	85 962	164 461	56 766

Rahoitusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet 1.1. 31.12.
36 737 36 737

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	5 568 389,55	5 568 389,50	5 568 389,50	5 568 389,50
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12	5 568 389,55	5 568 389,50	5 568 389,50	5 568 389,50
Arvonkorotusrahassto 1.1				
Lisäykset				

Vähennykset				
Arvonkorotusrahaso 31.12				
Muut omat rahastot	359 242,45	382 738,53		
Vahinkorahaston pääoma 1.1				
Siirrot rahastoon		7 209,50		
Siirrot rahastosta				
Vahinkorahaston pääoma				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12	359 242,45	389 948,03		
Edellisten tilikausien yli./alijäämä 1.1				
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisen tilikauden virheen oikaisu				-3 631
Edellisten tilikausien yli./alijäämä 31.12	-1 126 379,78	-2 567 437,76	-2 088 168,52	178,62
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-92 387,81	1 441 057,97	171 369,66	1 543 010,10
Oma pääoma yhteensä	4 708 864,41	4 831 957,74	3 651 590,64	3 480 220,98

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 474 246	4 366 365
Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	3 474 246	4 366 365

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

	2021
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	1 900 000
Korko -0,44 %	
Erääntyvät 31.3.2022	

29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	151 988	167 642		
Muut varaukset	314 265	387	314 265	
Muut pakolliset varaukset yhteensä	466 253	168 029	314 265	

30) Pitkä ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

	2021		2020	
	Pitkäaikainen	Lyhytaik.	Pitkäaikainen	Lyhytaik.
Vieras pääoma				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		35 837		29 141
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat		534 848		8 502
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Vieras pääoma yhteensä		570 685		37 643

31) Sekkilimiitti 31.12.

Luotollisen sekkitilin limiitti
Siitä käyttämättä 31.12.

2021	2020
500 000	500 000
500 000	500 000

32) Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut	463 419	419 014	419 104	419 104
Muut velat	103 621	225 100	103 628	188 705
Muut velat yhteensä	567 040	644 114	522 732	607 809

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivuk.jaksotukset	891 519	886 910	505 057	516 185
Korkojaksotukset	6 768	9 665	1 659	2 929
Muut menojäämät	65 808	30 358		
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>964 095</i>	<i>926 933</i>	<i>506 716</i>	<i>519 114</i>
Siirtovelat yhteensä	964 095	926 933	506 716	519 114

34-37) Velat ja vakuudet, joista kunta on pantannut tai kiinnittänyt omaisuuttaan

Ei ilmoitettavaa

38) Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuut

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Ajoneuvot	14 032	8580	660	8580
Monitoimikoneet	293	7 202	269	5 557
Muut leasingvuokrat	22 456	49 436	22 456	30 492
Vuokravastuut	1 798 147	1 339 420	1 080 715	1 275 559
Leasingvastuiden yhteismäärä	1 834 928	1 404 638	1 104 100	1 320 188

40) Vastuusitoumukset (liite 1)

	Kunta	
	2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 220 000	1 220 000
Jäljellä oleva pääoma	864 715	881 447
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma		3 333 487
Jäljellä oleva pääoma		1 681

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuusta

	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	16 975 597	15 929 437
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	11 120	9 925
Yhteensä	16 986 717	15 939 362

Muut taloudelliset vastuut

Konserni

	2021	2020
Keskusvaraston velvoitevarasto	1 201	672
Yhteensä	1 201	672

41) Arvonlisäveron palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit

Investointien valmistumisvuosi	Tarkistusvastuun päättymisvuosi	Palautusvastuun määrä	
		Konserni	Kunta
2013	2022	18 644	9 362
2014	2023	272 095	260 613
2015	2024	47 705	31 549
2016	2025	859 314	837 336
2017	2026	20 763	
2018	2027	15 307	
2019	2028	21068	
2019	2028	12647	
2020	2029	11171	
2021	2030	15208	

Taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyn tarkoitus

Koronvaihtosopimus

Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.

Nimellisarvo

Markkina-arvo

Konserni	Kunta
31.12.2021	31.12.2021
6 596 657	1 133 333
-204 902	-38 110

Pitkävaikutteiset ympäristömenot

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja

Rakennukset

Jätevedenpuhdistamon rakennukset

2021	2020
1 114 144	1 255 999

42) Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12 (vakituinen henkilöstö)

	2021	2020
Hallintopalvelut	5	5
Perusturva	17	18
Sivistystoimi	51	52
Tekninen toimi	19	20
Yhteensä	92	95

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan

Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin

ja aineellisiin hyödykkeisiin

Henkilöstökulut yhteensä

2021	2020
5 424 589	5 384 275
5 424 589	5 384 275

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut

Suomen keskusta r.p.

Toivakan sos.dem. työväenpuolue

Kristillisdemokraatit

Vasemmistoliitto

Toivakan kokoomus

Toivakan perussuomalaiset

2021	2020
3389	3 615
1328	1 487
637	687
732	840
1154	1 147
1293	1 167
8533	8943

45) Tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

BDO Audiator Oy

	2021	2020
Tilintarkastuspalkkiot	7 002,00	7 510,00
Tilintarkastajan lausunnot		614,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot	8 440,00	1 042,00
Palkkiot yhteensä	15 442,00	7 510,00

46) Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kunta on antanut kokonaan omistamalleen Kiinteistöosakeyhtiö Toivakanhakalle rahalainan yhteensä 500 000 €. Lainoille ei ole saatu turvaavaa vakuutta. Kunnan arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä. Lainoista peritään 0,8 % marginaali.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kuukauden palkkaa vastaavasta siirtymäkorvauksesta. Sopimus on hyväksytty valtuuston kokouksessa 9.12.2019 § 80.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevan liitetiedon erittely

Takaukset muiden puolesta	Alkuper.takaus	31.12.2021
Toivakan vanhustentuki ry/takaus shekkiluottoon Takaus uusittu kvalt.6.10.2005 §72	1 681,00 €	1 681,00 €
KOY Toivakanhaka kvalt.8.3.2010 § 13 Kuntarahoitus	720 000,00 €	382 061,00 €
KOY Toivakanhaka Kuntarahoitus	350 000,00 €	335 716,00 €
KOY Toivakanhaka Kuntarahoitus	150 000,00 €	146 939,00 €
yhteensä	1 221 681,00 €	866 397,00 €
 Erittely 31.12.2020		
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	1 220 000,00	864 716,00
Takaukset muiden puolesta	1 681,00	1 681,00
Yhteensä	1 221 681,00	866 397,00

	Osakkeet nro	Ostopäivä	Kauppahinta	Muutos 2021	Kirjanpitoarvo 31.12.2021
Keski-Suomen Verkkoholding Oy	21789 kpl	2.6.2014	544,72 €		544,72 €
		13.10.2014	58 291,00 €		58 291,00 €
	21789 kpl	31.8.2017	284 891,18 €		284 891,18 €
		1.1.2018	284 891,18 €	284 891,18 €	284 891,18 €
	5231 kpl	15.6.2018	136 790,65 €	136 790,65 €	136 790,65 €
				Yhteensä	765 408,73 €
Mustankorkea Oy	7 kpl	22.1.2018	120 959,00 €		120 959,00 €
Monetra Oulu	1 kpl	18.2.2020	720,00 €		720,00 €
AS Oy Toivakan Metsätalo	4596-5160				40 247,80 €
KPK THH Oy	5886-6450	23.2.1983			2 379,00 €
KPK ICT Oy					2 379,00 €
Jyvässeudun ajoharjoittelurata Oy	2 kpl a'5000,-		1 681,87 €		1 681,87 €
Keski-Suomen Tietotekniikka Oy	1 kpl a'10000,-		1 681,87 €		1 681,87 €
Metsä-Serla Oy B-osake	48 kpl a'94,-		758,86 €		758,86 €
Kuntien Asuntoluotto/1.5.01 alkaen	25 kpl a'1000,-		4 204,69 €		4 204,69 €
Kuntarahoitus OYJ	6875 kpl				
Kuntarahoitus OYJ	2218 kpl		7 098,00 €		7 098,00 €
Metsäliitto			23 965,78 €		30 000,00 €
			Yhteensä		977 518,82 €

15.1. TOIVAKAN KUNNAN TILIKAUDEN 2021 TULOKSEN KÄSITTELY JA KUNNAN-
HALLITUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

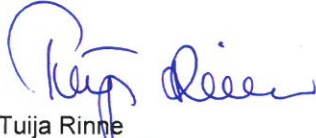
Toivakan kunnan tilikauden 2021 ylijäämä on 171 369,66 €.
Kunnanhallitus esittää, että tilikauden ylijäämä siirretään edellisten tilikausien yli/alijäämän tilille.

Kunnanhallitus hyväksyy tehdyn tilinpäätöksen vuodelta 2021.

Toivakka 28.3.2022

Heidi Hakkarainen
kunnanhallituksen puheenjohtaja

Tuija Rinne
kunnanhallituksen jäsen

Pentti Kovanen
kunnanhallituksen jäsen

Marja-Liisa Paljakka
kunnanhallituksen jäsen

Paula Keteli
kunnanhallituksen varapuheenjohtaja

Kimmo Järvinen
kunnanhallituksen jäsen

Juha Houni
kunnanhallituksen jäsen

Helena Vuopionperä-Kovanen
kunnanjohtaja

TILINTARKASTAJAN LAUSEKE

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Toivakassa 16.5.2022

BDO Audiator Oy

Tilintarkastusyhteisö

Lilja Koskelo

JHT, HT